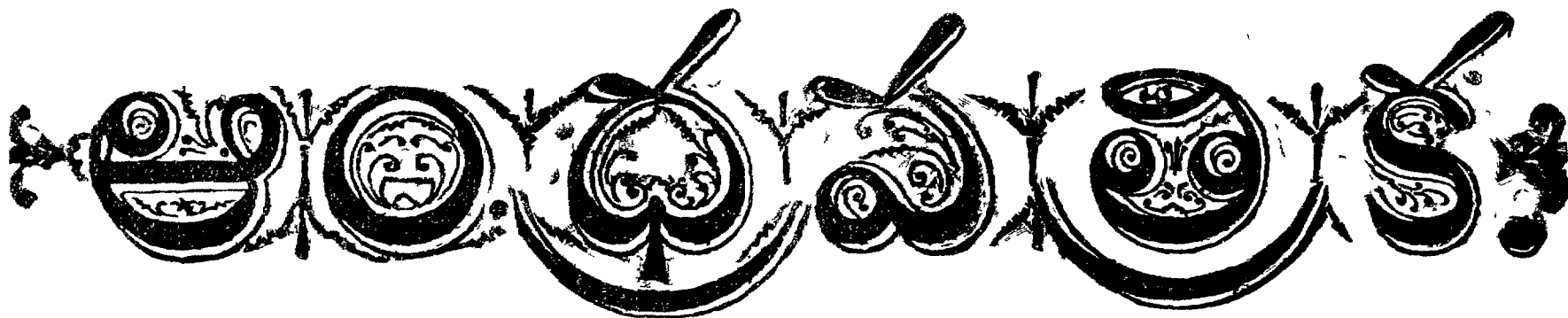

Register No. M. 1118?

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11 { చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నెవ్వెంబరు నెల 4-వ తేది గురువారము } No. 131
నంపుటము ౧౧ { శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ పంచమి గి. } సంచిక ౧౩౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
చర్మము లెగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును తుదగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి చూపును
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది!
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

కామినియానూనె

వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ
ముల గాపాడుకొనుదు. వెంట్రుకల కేబాధ్యమున్నను మాన్పి ఈ
దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.
ఒకపరీక్షవల్లమీదే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెలు 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10 0.

126

విశేషార్జీలు ప్రత్యేకము.

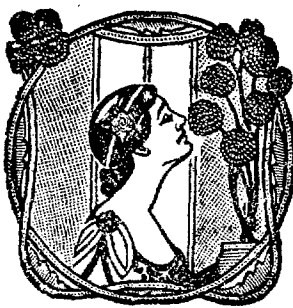
ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0 8 0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము పతిచోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సాలుపజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జుహూపూర్, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలర.

ఇ పీరియల్ సి నీ మా హైరోడ్డు, తిరువళ్ళిక్కేణి

30-8-24 తేది శనివారమునుండి 5-9-24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

స క్కు బా యి (1565)

(953) వెల్లింగుటన్ సి నీ మా

30-8-24 శనివారమునుండి 5-9-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
2-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్డియన్ సీరియల్

“ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్”

క్రూరమైన అడవివృక్షములు భీరులైన విల్లియం డెస్మాండ్
& ఎల్వీక్ సెడ్జ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

మౌనునివారణ సంఘము

నాగరాపురం

శుద్ధఖద్దరుపంచలు, పోర్టులు, జేబురుమాళ్లు
తువాళ్లుదొరకును

ధ ర లు

36 పోర్టులు తువాళ్లు గజం 0 7 6
45 పోర్టులు, జేబురుమాళ్లు-డిబ్బో 0 10 6
48 అం పంచలు- గజం 0 12 0
50 అం పంచలు- గజం 0 12 6

100 రు పైమొత్తము కొనువారికి రైలుఖర్చులు ముదరా
యివ్వబడును.

చిరునామా:— కొండిపర్తి పున్నయ్య,
మేడం వెంకయ్య శెట్టిగారు, కర్నూలు.

విశాఖపట్నం జిల్లాబోర్డు

ప్రెసిడెంటువారు గారు రావుబహదూర్ సి. వి. యస్.

నరసింహారాజుగారు తమపదవికి రాజీనామా

ఈ రాజుగారు నాలుగు సం॥ కముల రెండుమాసములు గవర్న మెంటువారివలన నియమితమై ప్రెసిడెంటుపదవి నధిష్ఠించి బహుసమర్థతతోను, బహువ్యాయముగాను బోర్డు వ్యవహారములు చక్కగ పరిపాలించిరి. వీరు చట్టనిర్మాణభాగంలో సభ్యులగుటచే ఆగౌరవమునుబట్టి గవర్న మెంటువారు నియమించుకుండా ఎన్నికలవలన ఈరాజుగారిలో కాళీవచ్చిన డి॥ బోర్డు ప్రెసిడెంటు పదవులు పూర్తిచేయవలసినదని కోరగా ప్రభుత్వమువారు అప్పట్లో తమయామోదమును వెల్లడించిరి. ఇట్టివల కడప గుంటూరు మండలములలో కాళీవచ్చినపుడు ప్రభుత్వమువారు ఆ ప్రెసిడెంటు పదవులు నియమించి తమ వాగ్దానము తప్పిపోవుటచే రాజుగారు ఈరాజీనామా ఇచ్చి యుండిరి. వీరి రాజీనామా ఈమండలములయొక్క ఆర్థ్యగౌరవము బాగుగా నిలువజేట్టినదనియే చెప్పవచ్చును. ఇట్టి యుదారభావమును వెల్లడించిన శ్రీరాజు గారికి జగదీశ్వరుడు తోడయి వారియుద్దేశము సఫలము చేయుగాక.

చోడవరం, } వేపా భీమకంకరం.
1.9.24.

దంతశుభాల హరి

తల పీసా 1-కి 0.8-0. చి. పి. సహా 0.14-0.

దంతశుభాలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, కల్లిన కడివిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోట దూదిని మయలో తడిసి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును. అన్యుతాంజనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

BORAX - LEMON SOAP.

బోరక్సు నిమ్మనబ్బ

శరీరమునకు మృదుత్వము, చల్లదనమునిచ్చును. మువాసనగలదు.
10 కులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.2-0
30 కులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.5-6
1 డజను 1.5-0, గ్రోసు 15.0-0
కర్నూరుపు సబ్బు 0.2-0, కార్పాలికు 0 2-0
Agents Wanted. ఏజంట్లుకావలెను. (1548)
R. Venkatappiah, Proprietor.

కృష్ణాసబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులకును సులభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన 600 యోగములు గల వైద్యసంగ్రహము. 1-కి 1.4-0 చి. పి. ఆ 6 ఆయుర్వేదచరిత్ర:- వైద్య, ఆరోగ్య, శారీర, వస్తు గుణ, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక. సం॥ చందా. రూ. 2-8-0. మాదిరి యుచితము. 2 పి. సి. ఏ అందు కో, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

తలనలభము! (పోస్టుబిల్లుప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగడి వైత్యకాల మాత్రలు దివ్యావృత్తము. అజీర్ణము, అరుచి, అపులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, శ్రద్ధ, అనులు, మొదలగునానియందు గలిగడి నొప్పిలను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును. ఈ మాత్రలు మేహహత నొప్పిలను వెంటనే మాన్యును. యిందు అనేకఓషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధమగుటచేతను పరమహంస్క్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరువామా:- (1078) ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

డా॥ అనిబెసెంటుగారి గోలెనుజాబిలి

చెన్నై పురిపాలయత్సహపూరితమగుస్వాగతము

గోక లేభవనమున బహిరంగసభ

డాక్టరు అనిబెసెంటుగారు, ఇంగ్లండునుండివచ్చినతరువాత స్వాగతమొసగుటకుగాను నిన్నటిసాయంత్రము గోక లేభవనమున జరిగిన గొప్ప బహిరంగసభ జయప్రదముగ జరిగెను. సి.పి. రామస్వామిఅయ్యగారు రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సభ నలంకరించిన ప్రముఖులలో, వి. రామదాసుపంతులు, గా. పానుగల్లురాజు, గా. సర్ ఎ. పి. పాత్రో, ఎ. రంగనాథమొదలియారు, డి. బి. ఎల్. ఎ. గోవిందరావువయ్యరు, వ్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, డి. బి. భవానందంపిళ్లై, మేజరు గణపతిరావు, డాక్టరు జాన్ మత్తయి, డా. కజిన్న, విద్యాసాగరపాండా, ఎన్. సత్యమూర్తి, టి. ఆర్. తిరువేంగ డాచారియరు మొదలగువారు గలరు.

అభ్యుత్పాద

బెసెంటుగారికి మొదట సంస్కృత, తమిళభాషలందు, స్వాగతపత్రము లర్పింపబడెను. తరువాత, తెలంగాణుగారు, వేర్వేరుప్రదేశములనుండి, డాక్టరు బెసెంటుగారి నభినందించుచు వచ్చినతంతివారలను జదివినతరువాత సభ్యులందు బెసెంటుగారికి స్వాగతమొసగుచు, భారతదేశమున కామె యొనర్చినసేవను ప్రశంసించిరి. లండనులో క్విన్నుహాలునందు ఇదివరకు జరిగిన సభకు రామ్మే మక్డొనాల్డుగారు బెసెంటుగా రొనర్చిన సేవను గురించి కావించిన ప్రశంసను, మరయొక సుప్రసిద్ధ లిబరలు పక్షసభ్యు డగు బెం టి ల కు గారు పై సభకు పంపి ప్రశంసా పూర్వక మగు సందేశమునుండి కొన్నిభాగములను జదివిరి. మొదట వార్తాపత్రికలు లిబరలుపక్షమున కనుకూలముగా వారల ప్రకటింపక వారి హక్కుల నిరూపించుచుండెననియు, ప్రస్తుత మాస్థితియంతయు మారుట కీమెయే కారణ మనియు బెంటిలకుగారు నుడివియుండిరి. బెసెంటుగారి యందు పాశ్చాత్యవాగరకతయందును ప్రాచ్యవాగరకతయందును గల, గుణములన్నియు మూర్తిభవించియున్నవి. ఇవి కార్మికపక్షమువారు ప్రస్తుత బొన్నత్య స్థితికి రాకపూర్వము డాక్టరు బెసెంటు గారినిగురించి నుడివిన వాక్యములు 5 సంవత్సరములుగా, ప్రజాసేవతత్పరురాలై యున్న యామెయెడల మన కెట్టి గౌరవభావము గలదో, ఆమెకు స్వాగత మొసగుట శ్రేష్ఠమైన ఈసభకు, ఈరాష్ట్రములోని వివిధపక్షములవారందరును గూడ హాజరై పాల్గొనుచున్న విషయమే జెప్పవచ్చును. ఆమె ఇదివరకు మన కొనర్చిన సేవకు కృతజ్ఞతతో మాత్రమే మన మిప్పుడు స్వాగతమొసగుచుండుట లేదు. ముందుగూడ ఇంకను అధికముగ నామె సేవనొనర్చునను నుద్దేశముతో స్వాగత మొసగుచున్నాము. రాజకీయములందు గాని మరి ఇతరవిషయములందుగాని, కొలదికాలముమాత్రము, గొప్ప యుత్సాహముతో పనిజేయుచుండుచివయము అరుదుగాదు. అందు మన మెక్కువ యుత్సాహవేకులము. ఇట్టి యుత్సాహమునకు తోడు, ఆదర్శమునందుటకు ప్రతిదినమును కార్యతత్పరతయందుట తరుచుగాదు. కాని ఆమె, అట్టి సంపూర్ణోత్సాహముతోనే, రాత్రింబవళ్లు ఆనవరతపట్టుతో పనిజేయుచుండును. ఈదేశమున యుత్సాహమును రగుల్కొల్పిన దామెయే. ఒక యుద్ధమునును తరుచుగా మార్చిమార్చి వేర్వేరురూపములుగా ప్రజలకు గనబరచినగాని వారు, నూతనోత్సాహముతో పని జేయురు.

ఇట్టివిధానముతోనే, ఆమెయొక్క సూత్రముల ప్రజారంజకములుగ నొనర్చుట కామె పాటుపడెను. రాజకీయములందు శత్రువులను మిత్రులను సంపాదించుట చాలతేలిక. కాని శేషటిపనికొరకు శత్రుత్వమును మరచిపోయి సోదరభావముతో నుండగలగుణము ప్రతివారికిని నుండదు. ఈగుణము ఈమెకు స్వభావసిద్ధము. ఈగుణమును మనలో చాలమంది అనుకరింపదగినది. మద్రాసుపురములోనివారికి, ఆమెయొనర్చిన సహకార్యములు చాలవరకు దెలియును. ఆమె మధుసూదినివనుగురించిన చింతనలేకుండ, తన ఆదాయమునంతను ప్రజాహితకార్యములకు వెచ్చించుచు, తనయొక్కయాదర్శములను ప్రజలకందరకును బోధింపవలెననుపట్టుటతో, ప్రతిదినమును అమితసత్వముమీద నూర్చిండియా పత్రికను నడపుచున్నది. ఈ గోక లేభవనమును, తవ్యంతవ్యయముపైన, స్వంతకష్టముతో నిర్వించి ప్రజల కొసగెను.

ఈదేశమునందలి ప్రస్తుత బాలభద్రోద్యమమును ప్రారంభించినది ఈమెయే. జాతీయవిద్యాప్రచార మంతయు నొనర్చుచున్న పని, అడయారుపాఠశాలలందు గాన్పించనగును. తరువాత నధ్యక్షుడు, సరోజినీదేవిగారు బెసెంటుగారిగుణముల ప్రశంసించుచు రచించిన ఒక పద్యమును జదువుచు ముగించిరి.

సదాశివయ్యరుగారిసతి బెసెంటుగారినేవను ప్రశంసించుచు తమిళమున నుపన్యసించిరి.

గా. సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు

ఇట్టిసమయమున, డాక్టరు బెసెంటుగా రింతవరకును, భారతదేశమున నూతనవికాసముకొరకు గావించిన అద్భుత మగు పనిని గురించి దీర్ఘముగవివరింపుట నవసరము. బెసెంటుగారిని గురించి అభ్యుత్పాద నుడివిన వాక్యములతో నేను పూర్తిగ నేకీభవించుచున్నాను. గత 50 వత్సరములందును ఆమె యొనర్చుచున్న ప్రజాహిత కార్యములకును, ఈయొక్క రాష్ట్రముననే గాక, మన మాతృదేశమునం దన్నిప్రాంతములందును ఆమె సాగించుచున్న సదుద్యమాలయెడలను నాకు గల భక్తిని గౌరవమును వెల్లడించుట కిచ్చటికి వచ్చితిని.

గారి అమ్మగారు

తరువాత, గారిఅమ్మగారు మాటలాడుచు, ఈదేశమునందు జాతీయోద్యమ ప్రారంభమునకు బెసెంటుగారే కారణమనియు, భారతీయులు ఆత్మగౌరవమును గోల్పోయి యున్న సమయమున నీదేశమునకు వచ్చి ప్రజలందు ఆత్మవిశ్వాసమును ఆత్మగౌరవమును వ్యాపింపజేసె ననియు నుడివెను. పాశ్చాత్య దేశములనుండి వచ్చిన నూతనపద్ధతులను, అనేకతాబ్దములుగా నీదేశమున నవలంబించుచున్న పద్ధతులతో సమ్మిళిత మొనర్చి, దేశీయాభివృద్ధి కనుకూలమును విభమున నుపయోగించుట కీమె ప్రయత్నించెను. భారతీయులందరును, పాశ్చాత్య వాగరకతచే సమ్మోహితులై తమ మతమును, ఆధ్యాత్మికవిద్యను, మరచి పోయి, తప్పు మార్గమునుబట్టి పోవుచున్న సమయమున నీమె భారతదేశమునకు వచ్చి భారతీయులకు వారి ప్రాచీన మతము యొక్క యాన్నత్యమును బ్రబుద్ధజ్ఞానమును బోధించి సరియగు మార్గమున బెట్టి వారియందాత్మవిశ్వాసమును దగుల్కొల్పెను. ఈమె భారతీయ సుద్ధరించుటకు గావించినపనికి భారతీయ శ్రీలంకదరును కార్యకర్తముగ కృతజ్ఞులైయుందురు. ప్రజాహితోద్యమములందుప్రవేశించినప్పటినుండియు నీమె శ్రీల హక్కులలోనును సరిమూసత్వముకొరకును పోరాడుచుండెను. ఈప్రయత్నమువలననే శ్రీలంకయులు శ్రీలవిద్యాభివృద్ధి శ్రీలు స్థానికసంఘములందును ఇతరసంస్థాపనలందును పాల్గొనుస్థితికి వచ్చుట గలిగెను.

సత్యమూర్తిగారు స్వరాజ్యపక్షము తరపున బెసెంటుగారికి స్వాగతమొసగిరి. రాజకీయములందు శత్రువుల నొనర్చుకొనుట సులభము. అట్టిస్థితియందు ఒకరి సద్గుణము ప్రశంసించుటకు గలుగు నవకాళిములు చాల అరుదు. అట్టి దినములలో నిది యొకటి. పరమపవిత్రమగు మనమాతృదేశము కొర కీమె యొనర్చినసేవ నంతను అంగీకరించి కృతజ్ఞతను దెలుపుటయందు ఇచ్చటజేరిన అందరతోను నేను గూడ గలియుచున్నాను. సామాన్యముగ భారతీయులు పరుస్సును గౌరవించెదరు. అందులో నావయస్సు అనవరత స్వాగృహ్యముతోడను ప్రజాసేవతోడను గూడియున్నప్పు డింకను జెప్పవలసినదేమి! వేర్వేరు శక్తుల కేంద్రీకరించి ఆచర్యముకొర కొకమార్గమున నడుప గల శక్తి బెసెంటు గారివలె నీదేశమున మరెవ్వరికి ని లేదు. మేము భారతీయులమని చెప్పకొనుటకు సిగ్గుపడినసమయ. మొకప్పుడు గలదు. ఆస్థితిని తొలగించి ప్రతిభారతీయుడును ఆత్మగౌరవపూరితునొనర్చుటకు నీవొనర్చిన కార్యమును మరచాలము. హోంరూలు యుద్ధమును ప్రారంభించి, మూడునెలలలో ఇంటర్న మెంటునుండి మిమ్ము వదులునట్లు ప్రభుత్వమువారిని బలవంతపెట్టగల యంతటి శక్తివంతముగ నొనర్చితివి. సుద్రణాశాసనమును రద్దుజేయుచుటకు మీరొనర్చిన గొప్పపోరాటమును మరపురాదు. తాను నమ్మినసిద్ధాంతముకొరకు పోరాడుటయందు, బెసెంటుగారి ధైర్యముప్రతిమానము. ప్రజాభిప్రాయమును గాలి ఎటువీచిననటునడచుట తేలిక. ప్రభుత్వమును నిరంకుశాధికారవర్ధమును బలపరుచుచుండుట మరింత సులభము. కాని, ప్రజాభిప్రాయమునకు ప్రతిహేళముగ, తాను నమ్మినసిద్ధాంతముకొరకు పనిజేయుట చాల కష్టసాధ్యము. బెసెంటుగారి భావికర్తవ్యమునుగురించి కొందరు ప్రశంసించిరి. ఆమెబొంబయిలో అస్సానీయేపెడు ప్రెస్సు ప్రతినిధితో ప్రసంగించుచు, భారతస్వతంత్రరాష్ట్ర హేతుబుద్ధియును, భారతీయులు తయారుజేయవలె ననియు,

గంజాం మండల సభలు

6, 7, 8 తేదీలుందు కల్కింగపట్నమున జరుగును

ఆంధ్రనాయకు లభ్యత వహించెదరు

దాని నొకవరకు బ్రతిమ ప్రభుత్వముతో పోరాటమును సాగింపవలె ననియు నుడివెను. ఈ భావములతో హృదయపూర్వకముగ నేకీభవించెదను. కాని ఆమెనొక్క ప్రశ్నను మాత్ర మడుగదలచిరి. బ్రతిమ ప్రభుత్వమువారు, మనకోర్కెల నిరాకరించెదరనుకొనుడు. అప్పుడు భారత ప్రజాభిప్రాయమునకు వారిని లొంగునటు లొనర్చుట కవలంబింపవలసినచర్య యేమి? మనము చేతులముడుచుకొని యూరక హత్యానవలసినదేనా? బెసెంటు గారి శివసన్మత ప్రత్యుత్తరము గనుగొనుటకు ప్రయత్నించువో నీపని చాల సులభమగును.

తరువాత, దక్షిణ ఇండియా కన్వెన్షన్ కలబులతరపున ను, యువకుల సంఘముల తరపునను ఆయా సంఘముల ప్రతినిధులు బెసెంటుగారికి స్వాగతమునకును నుపన్యసించిరి.

డా. జాన్ ము త్తయిగారు

ఇంత దీర్ఘ కాలము, డాక్టరు బెసెంటుగారు ప్రజల హృదయముల నాకర్షించు శక్తిని గురించి నుడివి, ఆమె భారతదేశమున కొనర్చుచున్న సేవ సకాలమైనదగుటచే చాల విలువగలది యని నుడివెను. రాజకీయములందు, ఒక పక్షమునగాని జాతీయం దుగాని ఆన్యోన్యకలహములు జనించుటచే గలుగు నష్ట మపారము. ప్రస్తుతము భారతదేశ మట్టి అపాయమునకు గురియగు విపత్తు తలఁగించినది. వెనుక నొకమారు దేశ మిట్టిస్థితియందే యున్నప్పుడు బెసెంటుగారు వికత్తను నెలకొల్పి జాతీయోద్యమమును నిరవిచ్ఛిన్నముగ సాగించుటకు దోడ్పడెను. విదేశమునుండిచ్చి భారతదేశముకొరకు పాటుపడినవారిలో కెల్ల బెసెంటుగారు రగ్గణ్యులు.

డాక్టరు క జి స్స గారు ప న్య సిం పు చు, బె సెం టు గారు, తన పట్టు ద ల యే సా గవలెనను స్వభావముగలదని కొందరెంచుచుండిరియని ఆమెతో నెక్కువపరిచయము లేకపోవుటయే ఇట్టి పారభాష అభిప్రాయమునకు గారణమనియు నుడివెరి. నాకు బెసెంటుగారి పరిచయము గలుగువరకు స్వాతంత్ర్యమన నెట్టిదో యెరుగను. ఆమె ఐదవ వచ్చినతరువాతనే స్వతంత్రత, ననుభవించు చుంటిని. ఆమె ఎట్టి ప్రతిభలాపేక్ష లేకుండ తన సర్వస్వమును ఈదేశము కొరకును మానవకోటికొరకును ధారపోసెను. కొంతకాలము తరువాత నామె రై ఆకాశమున సక్షత్రమువలె నిర్మలకాంతలతో ప్రకాశింపగలదు.

డా. బెసెంటుగారు

తరువాత డాక్టరు ఆనీ బెసెంటుగారు, ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిట్లు నుడివెరి:

50 వత్సరముల ప్రజాసేవ యొనర్చినతరువాత నన్నభి నందించుమిత్త మిరందరిచ్చట సమావేశమై నన్ను గురించి నుడివిన ప్రేమపూరితవాక్యములకు ఎంత కృతజ్ఞతతో నుంటినో చేరుగ జెప్పనవసరములేదు. 1874సం॥న నేమ ప్రథమమున ప్రజాహిత జీవితమునందు మొదటి రెండువత్సరములలో మాత్రమే నేను "హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము నొసగవలెను" అను చిన్న గ్రంథమును వ్రాసితిని. ఆదియే నా ప్రథమ గ్రంథము. ఇంతవరకు ను నుపన్యసించినవా కొక్కవిషయమును గురించి మరచి పోయిరి. ప్రతి పోరాటము నందు ను నా కెంత యో సహాయము నొనర్చి, వేడి నంతున భరించెడి సహాయు లనేకులును, ప్రతిహతపక్షమున పని జేసెడివారును చాలమంది అనంతకాలమునందు లీనమైపోయిరి. చాలమంది విడిపోవుచున్నారు, చాలమంది క్రొత్తవారసహాయ మొనర్చుటకు వచ్చుచున్నారు. ఇంతవరకొనర్చినపనియంతయు యొక్కరి పేరునకే జెందవలసినది గాదు. అనేకమంది ఆ పని కొరకు పాటుపడిరి.

నేను స్వార్థత్యాగమొనర్చితిని చెప్పబడెను. తాను చాల ప్రేమించు ఆదర్శములకొరకును, సిద్ధాంతములకొరకును పాటుపడుట స్వార్థత్యాగమగునా? నాసహసభావమునుగురించి చాల జెప్పబడెను. మనమందరము నొక్కవైతస్వముయొక్కరేమవులము. మనమందరము సోదరులము. అట్టితరీకరపై నొకరి కసహనముండవలసినపని యేమి? ఒకరికవిషయమును జూచి చెప్పచుండగా, మరియొకరు మరియొక విషయమును జూచి దానినిగురించి మాటలాడుచుండును.

తాత్కాలికముగ మీరు నన్ను ప్రేమించినను ధూషించి నను, మీరు భారతీయులగుటచే నేను మిమ్ము ప్రేమించుచునే యుండును. మనయాదర్శములందు మార్గములు వేరైననంతమాత్రమున నేమి? ఆదర్శములు ఒక జేయుగువరకు నెట్టి భేదమును నుండజాలదు. మేము ఇంగ్లండునం దుపన్యాసముల నొసగినప్పుడు ఒక్క విషయమునుగురించి మాత్రమే యుపన్యసించితిమి. అది స్వరాజ్యము. స్వరాజ్యమును పొందుటకు భారతీయులు కృతనిశ్చయై యున్నారని అచ్చటవ్యథముగ చెలిపితిమి. నేను "మేము" అని యుపన్యాసములందు నుడివినపుడు నేను భారతదేశీయురాలగు పరిగణించుంటిని అంగప్రతికలు ఆత్మపించెను. అంగదేశమున, భారతీయులు కోర్కెలయందు ఏకభావముతో నున్నారని నమ్మించుట కష్టమయ్యెను. మనమిచ్చట స్వల్పవిషయముపై పోరాడుచుండరాదు. మనమందర మొకే ఆదర్శముపై పునకు నడచుచున్నంతవరకు అన్యోన్యవివాదములను విడవలెను. అందరము నొకేకార్యక్రమము నేర్పరుచుచునమాత్రమే దేశమునకు, ప్రపంచరాష్ట్రములందు గౌరవమగుస్థానముకొరకు పోరాడవలెను.

బ్రతిమవారు న్యాయమనువాదన నంగీకరించు స్వభావముగలవారు. భారతదేశమునుగురించి నిజమును విషయములను వారికెరిగించువో వారు భారతీయులకోర్కెల తప్పక మన్నించెదరు. భారతీయవ్యవహారములగురించి వారుగాఢమగు నజ్ఞానమున మునిగియున్నారు. అచ్చటిప్రతికలు, అందు భారతదేశవార్తల నెక్కువగ్రహకరించు "మార్నింగ్ పోస్టు ప్రతిక" ప్రతిదినమును, భారతదేశమున నేవో కొట్లాటలు, అల్లరులు, మత కలహములు జరుగుచున్నట్లు ప్రకటించుచుండును.

ఇట్టి కలహము లొంగ దేశమున ప్రతిదిన మెన్నియో జరుగుచుండును. కాని బ్రతిమప్రతిక లిట్లు, రంగులుపూసి వార్తల ప్రకటించుచుండుటవలన, భారతదేశమును చేయివదలినవో నాశనమైపోవునని బ్రతిమ ప్రజలు తలంచుచుండురు. అందుచే నిట్టియజ్ఞానమును పోగొట్టుటకుగాను, బ్రతిమదేశమునకు నెట్లు ప్రతిభారతీయుడును, ఈదేశవ్యవహారముల గురించి నిజమును విషయమును వారికిచెలుపుటకు ప్రయత్నించుచుండవలెను. వారు మీరుచెప్పుదానిని వినుటకు సంసిద్ధమగుచున్నారు. అచ్చట మేనుండరమునుగూడ గలసి, భారతదేశము స్వరాజ్యముతప్ప అంకెంపై నెక్కువయేమియు అంగీకరింపదని స్పష్టముగ చెలిపితిమి.

మనము స్వల్పవిషయములలో మనలోమనము సమాధానము తుదుర్చుకొనుటకు కాంతెముతో చర్చించుకొని పరిష్కరించుకొన లేకపోవుట మనమాతృదేశమునకు కళంక మగును. అంతమాత్రము నిగ్రహము మనకుండవలెను.

కరతాళవ్యములు చెలరేగ, బెసెంటుగారు పుష్పమాలాలంకృతులుగ నొనర్చబడిరి. తరువాత బి.వి. ఎల్.ఎ.గోవిందరావునయ్యగారు రథ్యక్షునకు కృతజ్ఞతావందనముల నొసగుటతో సభ ముగిసెను.

ఆంధ్రసాంస్వత పరీక్షలు

నవరణ

గతనెల 26 వ తేదీని పైపేర్కరి క్రింద బ్రచురించిన లేఖలో 'మాసాంతరములోపల' అనునది 'మాసాంతములోపల' అని యుండవలెను. 'సర్వస్వామ్యసంకలితాధికారము' అని యుండవలెను.

మొదటిపరీక్షలో నుత్తీర్ణులైనవారిపేరును ఆంధ్రప్రతికలో నవంబరు 10 వ తేదీని ప్రచురింపబడునని పత్రికాముఖమున నిదవరలో బ్రచురించుచుంటిమి. విననబ్రతిదినముఁజుత్తీర్ణులైనవారిపేరును చెలుపుడు' అని ఎందరో జాబులు వ్రాయుచున్నారు. అందఱుకు నుత్తరమిచ్చుట కష్టపాధ్య మనియెంచి పత్రికకు వ్రాయుచున్నాను. 1924 నవంబరు 10వ తేదీ జుత్తీర్ణులైనవారిపేరు పత్రికాముఖమున బ్రచురించెదము.

ఆంధ్రసోదరుల సలహా ప్రకారము నుత్తీర్ణులైనవారి ఛాయాపటమును ఆంధ్రప్రతిక సంవత్సరాదిసంచికకు పంపించెదము.

ఏ. కే. ముని, కార్యదర్శి.

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి జ్ఞానధారలయమును గురించి మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు ది. ఆనరబుల్ పానుగల్లు రాజాగారి అభిప్రాయము:-

నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి జ్ఞానధారలయమును సందర్శించితి నని చెప్పట కెంతయు సంతసించుచున్నాడను.

అతిమూలము, దుర్బలత్వముమున్నగువ్యాధులకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల గుణము లిచ్చునట్లు వాకబువలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారందరు పండితుని చికిత్సవలన తమవ్యాధులనుండి విముక్తులమై తిమని ఒప్పకొనిరి.

నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా స్వామిగారు చికిత్స చేసిన విమృట మరల మూత్రములను పరిశీలింపగా వానియందు తీవ్రపదార్థముల జాడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదుర్చబడిన వారిని వైద్యశాస్త్ర పండితులు (సైంటిఫిక్ మెన్) బాగుగ పరీక్షింపవలె నని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి యెల్లపుడును జయము కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

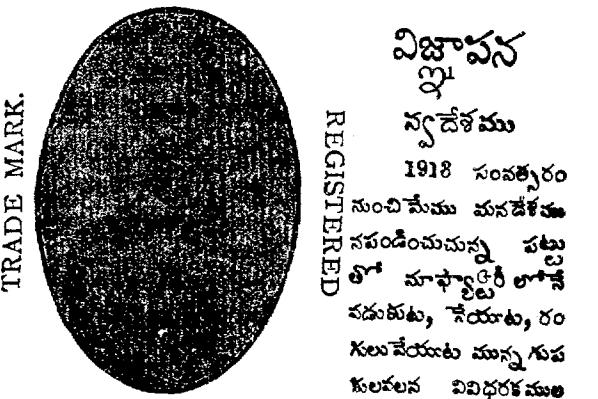
పి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాద్, పూనమల్లిరోడ్డు.

కోల్ పాకు, మద్రాసు.

ముప్పనపామరాజు అండు వీరాజు.

వైద్యాపురము పోస్టు.

పత్త్రములపనులరంగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జీసీసాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి పర్రకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన 8వ అఖిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిదేశములోని పట్టుపత్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూ.కాంతిభూషణ గారు అమృత బజారు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

".... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెంతిర ప్రజలుకూడ అన్నిరకములభద్రరన్నా ప్రదర్శించిరి. ఇకనుఎంద పోకలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టు పత్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వైద్యాపురం కర్తవ్యము ముప్పనపామరాజు వీరాజుగార్లు పట్టుక తీర్చియములును భోరతులను వర్ణగుడ్డలను కోటుగుడ్డలను తలగుడ్డలను చీరలును మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అస్సామీవారు కూడ ప్రదర్శించిరి"

పట్టుపత్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయుక్క అడ్డెన్నును రకములను విభులముగా వ్రాయుటవలన దేశము స్వదేశవస్తు పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ సభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్న పురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములతోనే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని తొనపుచ్చుచున్నారగాన అంధరియొక్క బాగ్ తోకొరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాట్రేడ్ మార్కును ఇంచున ప్రచురించితిమి.

గాంధీమహాత్ముని ఉద్దేశ మున కర్తవ్యమేమి?

అనంతపురం జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో అనంతపురం ప్రజలు

ఒక ప్రేక్షకుడు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:—ఆగస్టు 30 వ తేదీన అనంతపురం జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో నొకయు క్షేత్రకర సమాచారము జరిగెను. ఆ సమయమున చాలమంది న్యాయవాదులును ప్రేక్షకులునుండిరి. గుత్తితలూకా చింతల చెరువు గ్రామములో బండిపోటు అల్లరి ఒకటి ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరిగినట్లు ఒక కేసు వచ్చెను. కోర్టులో అనవసరముగ గాంధీమహాత్ముని పేరు ప్రస్తావన జరుగుటను దెబ్బకు ముందు ఆసలుకేసు విషయములు కొంత దెలుపవలసి యుండును. పెద్దవడుగురు గ్రామకాపురముడు మంచి పేరుగల మోతుబరి రైతు కే. చిన్నారప్ప రెడ్డి యను నాతిడు గాంధీమహాత్మునియందు భక్తివిశ్వాసముగలవాడు రీతి ముద్దాయిలలో నొకడై యుండెను.

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రాసిక్యూటరునైన పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు హిందూపూరు నారాయణరావు గారిని కేసునడుపుమని కోరిరి. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు లక్ష్మీనారాయణరావు గారును మరొకరును సహాయముచేసిరి. ముద్దాయిపక్షమున బల్లారి పి. శివ పుగారును పి. కేశవశెట్టిగారును మరొకరును నాదిండుమండిరి.

ముద్దాయిలతో ప్రసాధులు క్రి. ప్రా. కోర్టు 208 నెన్సిక్రింద విచారింపబడుచుండిరి. మొదటిముద్దాయియగు చిన్నారప్పరెడ్డి గుత్తియండి ఫిబ్రవరి 9 వ తేదీ సాయంత్రము తన గ్రామమునకుపోయి మరునాడు 10 వ తేదీన పెద్దవడుగురు పోయి అచట యితరపక్షములతో బాటు గాంధీమహాత్ముని విడుదల జేసినందులకును, ఆరోగ్యముత్యరలో జేహరవలెననియు మేళమును భజనమును ఉత్సవమును దొరిలో పెద్దలు ఒడులలో నిల్చియు జేయునట్లు యేర్పాటుజేసినట్లు సాక్ష్యము చెల్పబడెను. ఈ ఊరేగింపులగుర్చి సాక్ష్యము నిచ్చినవాడిలో నొకరగు గ్రామమునకు సదాశివరెడ్డి ఆయనగూడ ఊరేగింపులో జేరినట్లును యితరులతో బాటు గుల్లలో ప్రార్థనలు జరిపినట్లును చెల్లెను.

క్రానుపరీక్ష

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు హిందూపూరు నారాయణరావు గారంతలు యీ కిందివిధముగ క్రానుపరీక్ష జేసిరి:

ప్ర:—నీవు పెద్దవడుగురు గ్రామమునకుపోవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అసహాయోద్యమము గాంధీగారితో సంబంధించినదిగాదా, ప్రభుత్వమువారు రెండులకు విరూధముగ లేరా?

ఉ:—ప్రభుత్వమువారు మంచి సంగీకరించి చెడునుత్రోసివేసెదరు.

ప్ర:—అది నాప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగాదు. అసహాయోద్యమమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపలేదని నీకు తెలియదా?

కోర్టువారు:—ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిందు. నీకు అసహాయోద్యమమును యేమియో తెలియదా?

కేశవశెట్టిగారు:—ఈ ప్రశ్న నడుగుటలో నుద్దేశ్యమేమి? సాక్షిదానికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. దానిని రికార్డు జేయవచ్చును.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:— అది నాప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగాదు. సాక్షి ప్రభుత్వసేవకుడుగలవలన ఊరేగింపులో జేరగూడదని నేను ద్రువపరుప గోరుచున్నాను.

కేశవశెట్టిగారు:—అసా! ఎంత ఘోరరాజభక్తి!

ప్ర:—అసహాయోద్యమమున నేమి.

కేశవశెట్టిగారు:— అసహాయోద్యమ మనసేమియో ఇంగ్లీషుచదువుకొన్నవారై నను సరిగా నిర్వచింపజాలరు. విద్యా సంపన్నులగు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు గారే యీ వచనమును నిర్వచించెదరా? పాపము యేమి తెలియని గ్రామమునకును బాటు యెందుకు?

కోర్టువారు:—సాక్షి యీ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమియగలడు. ప్రభుత్వసేవకుడుగలవలన అది తప్పని తెలిసికొనియుండవలెను. (సాక్షినిజూచి) చెప్పవయ్యా, మనిషి యేమిచెప్పెదవు?

కేశవశెట్టిగారు:— ఆయన యిదికిరకే ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. మేమెవరముగూడ ఆ ప్రశ్నకు సరిగా ప్రత్యుత్తరమియగలమని చలంపజాలము. అసహాయోద్యమము నిజముగా బ్రతి

మప్రభుత్వమునకు వైరుధ్యముగనున్నదని నమ్ముచాలను. అది ప్రభుత్వమధ్యధానమునకు ప్రతిహేతుముగ నున్నది. అహా! పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారు ప్రభుత్వసేవకుడు గలవలన తనరాజభక్తిని జాపగోరి కాబోలును.

కోర్టువారు:—పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ప్రభుత్వ సేవకుడుగాదు.

కేశవశెట్టిగారు:—ఎన్నికలకొరకు మాత్రము ప్రభుత్వమువారు డబ్బు నిచ్చెదరు. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు గ్రామమున సబును అసహాయోద్యమార్థ మేమని కష్టమును ప్రశ్నలను వేసిపరీక్షించినందులకు నాకు విచారముగనున్నది.

కోర్టువారు:—ఆయన ప్రభుత్వ సేవకుడు. ఊరేగింపులో నేల జేరవని నేను విచారింపరా వందురా?

కేశవశెట్టిగారు:—మీరు కలెక్టరు హోదాతో ఆయా శాఖలందు దీసికొనుచున్న నడుపవచ్చును. ఇప్పుడుమీరు జడ్జిగానుండి సాక్ష్యమును దీసికొనుచున్నాడు. కాబట్టి సాక్షియేమి చెప్పినో దానిని మాత్రము తీసికొనెదరా?

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:—అనేకసార్లు అసహాయోద్యమమును ప్రభుత్వము వారంగీకరించినయని యడిగిరి.

ఉ:—ప్రభుత్వమువారు రీయువ్యమమును అంగీకరించినారేనో నాకు తెలియదు.

ప్ర:—గాంధీ పన్నుల జెల్లింపవద్దనియు, కల్లుదాకాము లుండరాదనియు జెప్పినసంగతులు నీకు తెలియవా?

ఉ:—గాంధీ, మహాత్ముడు డనియు ఆయన ప్రవాణేమి మనకై నేవజేయుచున్నాడనియు నాకు తెలియదు. ఇదంతయును మాగ్రామములోని భాంజాగారములో 'ఆంధ్రప్రతిక'లో జరిచెదము.

కోర్టువారు:—గాంధీ, మహాత్ముడు గావచ్చును యేమైనా గావచ్చును. ఆయనను తెలుసుకు పంపిరి.

కేశవశెట్టిగారు:—అట్లాగా, ప్రభుత్వమువారే ఆయనను విడుదలజేసిరి. అప్పుడు జరిగిన ఉత్సవములు ఆయనను విడుదలజేసినందులకేగాక ప్రభుత్వమువారు ఆయనను విడుదలజేసినందులకు ప్రస్తుతించుచునుగూడ నైయుండెను.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:—ప్రభుత్వసేవకులు ఆ సహాయోద్యమమునందు పాల్గొనకుండ నిషేధింపబడిరనినీకు తెలియదా?

సాక్షి:—నా బోటి ప్రభుత్వసేవకులు ఊరేగింపులలో పాల్గొనరాదని నిషేధించినట్లు నాకు తెలియదు. ఆ విధమున వాకేమియును నుత్తరువు రాలేదు. నేను ఉత్సవములలో జేరగూడదని నిషేధించుచుగూడ నుత్తరువు లేకపోయెను.

ప్ర:—గాంధీ అసహాయోద్యమస్థాపకుడని నీకు తెలియదా?

ఉ:—గాంధీ ఆ ఉద్యమ స్థాపకుడేమో నాకు తెలియదు.

కేశవశెట్టిగారు:—గ్రామమునకు మనవలె తూచాగా రాజభక్తితో నుండవలెనని మీరు తలంచెదరా?

ప్ర:—ఇటుత్సవము జరిపినట్లు నీవు ప్రతి అధికారులకు వ్రాసితివా?

ఉ:—ఈ ఉత్సవములగుర్చి ప్రతి అధికారులకు చెల్పలేదు.

కేశవశెట్టిగారు:—ఈవిషయమై రిపోర్టుజేయుటకు యిదేమియును తిట్టుగాని నేరముగాని కాదు. ఈప్రశ్నలు చాల ఉత్సాహముగ నున్నవి. నేను గాంధీమహాత్ముని ఉద్దేశ్యము లన్నిటితో నేకీభవింపను. అయినను నేను ఆయనను ప్రేమించెదను. గౌరవించెదను. ఇంతేగాక ఆయనను విడుదలచేసిరని యితరులతో బాటు సంతోషించితిని గూడాను.

కోర్టువారు:— గాంధీ, మహాత్ముడునా కాదాయనిగాదు యిప్పుడువచ్చిన ప్రశ్న. ఆయన అసహాయవాదియు ప్రభుత్వ శత్రువును అవునా గాదాయనియే.

కేశవశెట్టిగారు:—ఆయన శత్రువని నేనునమ్మును. బ్రటిషు వలసరాజ్యముల స్వాతంత్ర్య మిదేమున కీయవలెనని ఆయన ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నాడు. ఆయన యింకను పన్నులు జెల్లింపవద్దని ప్రజలను గోరియుండలేదు. మద్యపాన మాయన కష్టములేదు.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:— ప్రభుత్వమువారు రాయననుకత్తువుగ భావించిరి. ఈసంగతి గ్రామమునకును తెలియింపవలెను.

కేశవశెట్టిగారు:— అది తప్పినయెడల అవిషయమున కోర్టువారు కేయజాలరు. ఆయన ఉత్సవము జరిగినట్లు నిచ్చినసాక్ష్యమునుమాత్రము రికార్డు జేయవలయును.

ఇదియైనపిదప యితరవిషయములగుర్చి క్రాను పరీక్ష జరిగెను.

మోలానా మహమ్మదాలీగారు

లాంఛనుగారితో సంభాషణ

"ఆగస్టు 30 లో నాతో మాటాడగోరెదనని సిగ్గునుండి పెర్సెనులులాంఛనుగారు నాకు తిలివార్తనంపిరి. నేను ప్రభుత్వ శత్రువును పంపిరి. ఆయనవచ్చి మాటాడెను. నేను ప్రణామములన పగండియేయుంటిని. ఆసంభాషణను ప్రకటించునని ఆయన నాతో చెప్పలేదు. ఆయన నావలెనే పత్రికావిలేఖరిగాన ప్రకటించుటలో తప్పులేదుగాని ముందు నా కొక ప్రతిని పంపిన మర్యాదగా నుండియుండును. లండను డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక కతడేమి వ్రాసెనో నేను చదువలేదు.

ఖిలాఫతును టర్కీదొరతనమువారు రద్దుపరుచుట ఉత్తముశాస్త్రమును పారచేయుటయేగదా? అని ఆయన అడిగెను. జానుగాని ఖిలాఫతు పాశ్చాత్యులవారినుండి ఆత్మసంరక్షణము చేసికొనుటకు సాధకమగు శాస్త్రమేగాని శత్రుసంహారసాధకము కాదని నేనంటిని. అందులకు కెమలుపాషా గారిస్వార్థపరత్వము కారణమైయుండదుగాని అట్లనుమానించుట కవకాశము లేకపోలేదుగాని తొందరపడి నే నట్లనుమానింపను.

భారత ప్రతినిధులు ఆంగ్లోరాకు వెళ్ల గలిగినచో వారు మరల వచ్చి సంశయనివారణము చేయగలరని నే నంటిని.

టర్కీ ప్రభుత్వమువారు మతవిషయమున ఉపేక్ష బూనిరిని తలచుటకుగూడ నవకాశమున్నను నేనట్లు ననజాలను గాని టర్కీ వారికి విజయము కలిగినపిమ్మట వారు పాశ్చాత్యుల పద్ధతులనే అనుసరింపసాగిరి. ఐనను నాకు నిరాశ కలుగదు అని నే నంటిని.

పిమ్మట నేను ఖిలాఫతు సంకల్పమును వివరించితిని. కెమలు పాషాగారు ఖిలాఫాగానుండ గోరినచో నేను కాదని నేను తెలిపినమాట నిజమేగాని "సద్భక్తుడు నాస్తికుని ప్రశంసించుట" అని పి. ఎం. గెట్టు పత్రిక వ్రాసినది. సరిగాదు. కెమలుపాషాగారు సంస్కృతగాని నాస్తికుడుగూడ. అట్లెలచుచినచో నేను నాస్తికుడనే యనుదును. లేనిచో నేనంత భక్తుడనో ఆయనయు నంతటి భక్తుడే అని నేనంటిని. బ్రిటిషు దేశమును గూర్చి నే నేమియును తెలుపలేదు. ఖిలాఫతును రద్దుపరుచుటలో బ్రిటిషువారికి సంబంధము లేదని నేను స్పష్టముగా తెలుప జాలను. వారు భేద తంత్రము నననమానులు. ప్యాసు పోర్టుల నిచ్చుట లో వారాలస్యము చేయుచుండుట వలన నాకు సంశయ మధికమగుచున్నది. అని నేనంటిని. దేహాత్య నాకంతమాత్రమును సమ్యక్ము కాదు. గాని దానినిగూర్చి నేను మాత్రములపై అగ్నివర్షమును కురియుటన పవరమని నేనంటిని. అట్లులైన నహింసాపక్షము చేరి నందులకు మీరుచింతించు చున్నారా అని లాంఛనుగారి రడిగిరి. అది సరిగాదు. నేను మహాపూర్వముగనే అహింసా పక్షమున చేసితిని. నీతిధర్మములకుండ వధావిధానమున మాదేశమునకు చాల హాని కలుగును గాననే మాకీ హింసాపద్ధతి అత్యవసరము అనినే నంటిని అని మహమ్మదాలీగారు నుడివరి. (ఆ. ప్రె.)

రంగూనులో నుడిగారి

ఇల్లుగూలుటచే 2 మరణించిరి

రంగూను, సెప్టెంబరు 2:—నిన్న సాయంకాలము పెద్ద నుడిగారి బెట్టుటచే గవర్న మెంటు పడవ యొకటి మునిగిపోయినది. ఇంజనరుములోని కొక కెరటుము కొట్టుకొని వచ్చుటచే పడవ తిరుగ బడినది. ప్రాణాపాయము మేమియు లేదు.

చెట్టు కొన్ని వ్రేళ్లతో పెకలించుకొని బడ్డవి. ఎలక్ట్రిక్ తీగలు తెగినవి. ఒక యిల్లు కూలుటచే యిరువురు మనుష్యులు చచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

ప్రాద్దుటూరు

డిప్టీ కమిషనరు కోర్టు

అ. నెం 444/1924

వాదులు:

కళమలపూటి పెద్ద వెంకటసుబ్బయ్య వగైరా సా. ప్రాద్దుటూరు.

ప్రతివాది:

జొన్నలగడ్డ గురవయ్య సా. బెన్సువారం పేట తా. కంభం. లేనాదేవి లేఖ బాబు రు 102-0-0 ల కు దావా.

వాయిదా 8-9-1924

వి. రంగారావు, స్టేడరు.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

అప్రవరుక్రాసు పరీక్ష

కోర్టులో నొసగవలసిన ట్రేజురీ మెంటు ప్రతి అప్రవరు వద్ద పట్టుకొనబడుట

పోలీసువారు సాక్ష్యమును పాఠము చెప్పిరనువాదన

(హైకోర్టు సెషన్సు)

ఈదినమున హైకోర్టు సెషన్సునందు న్యాయమూర్తి బీ. గారి యెదుట ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు విచారణయందు న్యాయ జేంట్లు గ్రాంటు గారు అప్రవరు సాక్ష్యమును పరీక్షించుటను ముగించెను. తరువాత చాదరి గారు సాక్షినిక్రాసుపరీక్ష ప్రారంభించిరి.

ఓవరు డ్రాఫ్టులు

ఈదినమున కేసు ప్రారంభమైనప్పుడు చాదరి గారు తమ కింకను ఓవరు డ్రాఫ్టులను గురించిన వివరములు చెప్పి తన నియమ బ్యాంకు కేసుకు లుద్దేశిత ప్రార్థనముగ ముద్దాయిలకు భంగముగలిగింపవలెన నుద్దేశముతో నిట్లు వివరములు నిరూపించుచుండిరి యు నుడు పుష్కలములతో ప్రతి ఒక్కరికి పిటిషనును దాఖలు చేసిరి.

ఇందులో జరిపిన పబ్లికేషన్ పేర్లగుల ఖాతాదారుల లెక్కలుగల ఓవరు డ్రాఫ్టులను కనుగొనుటకు లెక్కలను పరీక్షించుటకొరకొనగవలసినదని మేము అనేక పర్యాయములు ముద్రాసులోని ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వారి ననేక మార్లు గోరితిమి. ముద్దాయిల ఖాతాలయందు దనలంబింపబడిన ఓవరు డ్రాఫ్టుల పద్దతి 1918 సం॥ నుండియు నీ ఇంపీరియల్ బ్యాంకు బ్రాంచి యందాచరణయందున్నదని ఋజువు చేయుటకుగాను అట్లు గోరితిమి. ముద్దాయిలు కొమిటు చేయుచుండిన వెంటనే ఇట్లు గోరితిమి. తరువాత చాలమార్లు తిరిగి తిరిగి గోరితిమి. మేముడిగిన ఖాతాదార్ల పేర్లు ఇందులో జరిపబడుచున్నవి.

ఈ విచారణ ప్రారంభింపబడిన వెంటనే తిరిగి మేము దరఖాస్తు పెట్టితిమి. మేము కోరినవారి లెక్కలన్నియు తయారు చేయబడుచున్నవనియు త్వరలోనే సరఫరా చేయబడుననియు ప్రభుత్వ న్యాయవాది అప్పుడు చెలిపెను.

మా న్యాయవాది తిరిగి నిన్నయందు మి విషయమును కోర్టువారియెదుట వివరించిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వ న్యాయవాది తాను వాదన మొనర్చిన వివరము లీయందుము లోపల సరఫరా చేయబడునని నుడిచెను. నిన్నటి యందుము బ్యాంకు సాలిసిటర్లు మానద్రుష్టమిచ్చి మా కొన్ని వివరముల నొసగిగాని అవిమాకు సంకల్ప ప్రకరముగ లేదు. ముద్దాయిలకు అభ్యంతరము గలిగింపవలెనను నుద్దేశముతో బ్యాంకు అధికారుల వివరముల చెబువకుండా దాచిపెట్టుచున్నారని కోరుచున్నది.

మా కోరిక నెరవేర్చబడినగాని ఇదివరకే న్యాయమూర్తిగారి లెక్కలను దాఖలు చేయ వలెనని యొసగిన యుత్తరవును అమలులో పెట్టుచున్నది గమనింప గోరుచున్నాము.

నూజేంట్లు గ్రాంటు గారు:— బ్యాంకు అధికారుల లిఖితము నకు సంబంధించిన వివరములన్నిటిని చెబుచు ప్రత్యేకములయొక్క జేసి యొసగిరి. పుస్తకములనే చెప్పి జూపించుట బ్యాంకు వ్యవహారములకు భంగకరము. అంతియగాక అందలి వివరములు చెల్లిన తరువాత నాగ్రంథము లనవసరము.

చాదరి గారు:— 1918 సం॥ నుండియు గూడ ఓవరు డ్రాఫ్టులను లెక్కలలోను, ఓవరు డ్రాఫ్టు పుస్తకములను గూడ జేర్చుకుండ చెక్కులను చెల్లించుట మదరాసు బ్రాంచి ఇంపీరియల్ బ్యాంకుకు దాదాపు మేననియు, ఒక్క ఈ ముద్దాయిల సందర్భమున మాత్రమే అట్లుగాదనియు గవర్నరుమంటు గారు మేమి పుస్తకముల గోరితిమి.

గ్రాంటు గారు:— వివిధ యముల గావలెనన్నచో 25 లక్షల చెక్కులను పరీక్షింపవలసియుండును. ఇది సాధ్యముగ పనిగాదు.

సరసింహాచారి గారు:— చెక్కు పుస్తకము సహాయముతో ఓవరు డ్రాఫ్టు పుస్తకములం దీ విషయము నతిసులభముగ గమనగొనవచ్చును.

చాదరి గారు:— మేమా పుస్తకములను బహిరంగపరచవలెనని గోరుట లేదు. నిర్ణీత సమయము మాసీనియరు క్యాసులకు సరసింహాచారి గారు ఒక సహాయమును, గలసి ఇంపీరియల్ బ్యాంకును కలిగి బ్యాంకు అధికారుల యెదుట సాక్ష్యములను పరీక్షించెదమ.

న్యాయాధిపతి గారు, చాదరిగారి సూచన ప్రకారము రాజ్ పుత్రుని ఆదివారములలో సరసింహాచారి గారును, ఒక సహాయమును వెల్లి ఇంపీరియల్ బ్యాంకు నందు ప్రాగ్రంథములం దన సరముల వివరముల జూచుకొనుట కుత్తరువు చేసెను.

ముద్దాయిల ఆక్షేపణలు

తరువాత చాదరి గారు, గతదినమున, సేరాలోపల సభరించు సందర్భమున దానును, తన సహా న్యాయవాదులను చెచ్చిన ఆక్షేపణలను రికార్డు చేయుటకుగా నీక్రింది ఆక్షేపణలను కోర్టువారియెదుట దాఖలు చేసిరి.

- (1) సవరణ అశాస్త్రీయము. అట్టి సవరణ నొసర్చుట కధికారము లేదు.
- (2) సవరింపబడిన చార్జియందు చాల నేరములు గలవు గాన మిస్ జాయిండరు గును.
- (3) సవరింపబడిన ఆరోపణ యొక్క నేరమున కేదైనను, అప్రవరు 120 (బి) ఐ. సి. సి. క్రి. ప్రొ. కో 337 సెక్షనులో నుదహరింపబడలేదు గాన సాక్ష్యమునందు కనర్పడు.
- (4) నేరము 1922 మే నెల నుండి 1923 జనవరి వరకు వ్యాపించియుండుటచే 1923 జనవరి తరువాత నొసర్చబడిన నేరములను కేర్వనీయరాదు.
- (5) ప్రాసిక్యూషను వారి కేసు. ఈ కేసులో వేర్వేరు ముఖ్యముగ నేరము లొసర్చబడినది తెలుపబడుటచే ఒక్క కుట్ర నేరమునే ఆరోపింప వీలు లేదు. అందుచే ఇది ఒక కుట్ర నేరమునకే ననుపేరిట మిస్ జాయిండరు ఆక్షేపణను ప్రోసి వేయ వీలు లేదు.

గ్రాంటు గారు

8 నవంబరు 1922 నుండి 28 డిసెం॥ మియాజాన్ కంపెనీ ఆక్టాంటులో అక్టోబరు చెక్కులు పెట్టుబడినా?

ఉ:— లేదు.

ప్ర:— ఎందుచే?

ఉ:— 8 నవంబరు లేదీకి ఓవరు డ్రాఫ్టు 1 లక్షకు మించుటచే భయపడి అవధి తీసివదిలి వేసితిని కాని 28 డిసెంబరు లేదీన తిరిగి అక్టోబరు చెక్కుల పెట్టుట నెరవేర్చెను.

ప్ర:— హెచ్చిపోయిన మొత్తము అధికారులకు చెలియునని ఎందులకు భయపడితివి?

ఉ:— వారాంత్య నివేదికలందు ఒకప్పుడు సరియగు, మరి యొకప్పుడు తప్పు లెక్కలను వేయుచుండుటచే నామోసము బయలుపడవచ్చును. 28 లేదీన 60 వేలకు అక్టోబరు చెక్కుల వల్ల 98620.4-10 మొత్తమును 28 వేలకు తగ్గించితిని.

సాక్షి ఈ సందర్భమున చెక్కులను నీటిని గుర్తించెను.

ప్ర:— 1923 జనవరి 2 లేదీన ఇంపీరియల్ బ్యాంకు మీద నొసగబడిన 20 వేలకు చెక్కులను నీచే ప్యాసు చేసితివా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నానిని చెల్లించుటకు వారి ఖాతాలో నిలువ గలదా?

ఉ:— లేదు.

ప్ర:— జనవరి 5 లేదీనుండి ఏప్రిలు 21 లేదీవరకు నెన్ని చెక్కులను అధికారులకు చెబువకుండా చెల్లించితివి.

ఉ:— రు 5900, రు 5000 రు 10500 లు. ఫిబ్రవరి 8 వ లేదీన సరియగు ఖాతాలోని లోటు 84779.7-8 దీనిని నిలువ మొత్తముగా, దావాకమువలన మార్చితిమి. 16 లేదీన గూడ ఇట్లే జరిగెను. శవరిముత్తు ఆలోచనవలన నిట్లా సర్చితిమి.

ప్ర:— యన్. దాదాకు ఓవరు డ్రాఫ్టు చేయుట కధికారము గలదా?

ఉ:— లేదు. ఈతని లెక్కలలో గూడ ఫిబ్రవరి 2 లేదీనుండి నారాంత్య నివేదిక లప్పుడు గలలోటులను ద్రావకము సహాయముచే అంకెలను సర్దిరా అంకెలగు మార్పుచుం డేడివారము. శవరిముత్తు సలహాపై నిట్లా సర్చితిమి. ఫిబ్రవరి 2 లేదీన సరియగు లోటు మొత్తము 60882.8-1 ఈ మొత్తమును నిలువ గా మార్చి

ప్ర:— మార్చి 2 లేదీన సర్దియగు పెచ్చు మొత్తము ఎంత?
 ఉ:— 88 వేల పైబిల్ల ర.
 ప్ర:— మోసము కనుగొనబడినప్పుడు నీకు జబ్బుచేయగా నెవరు మందిచ్చిరి?
 ఉ:— మైలాపూరులోని డాక్టరుగ వ. టి. పిల్లైగారు.
 ప్ర:— అతనికి ఫీజు నెవరిచ్చిరి.
 ఉ:— నాకు చేరియదు.
 మోసము కనుగొనబడిన తరువాత

న్యాయ గ్రాంటు గారు:— మోసములు కనుగొనబడిన దినమున సేవిజరిగినో జ్ఞాపకమున్నదా?

ఉ:— అవును. డిప్యూటీ అక్టాంటు నా కొరకు కలువంపెను. ఇది 1923 జూలై 1 లేదీన జరిగెను. అతడు నావద్దకువచ్చి నన్ను, మేడలైగదిలోనికి దీసికొనిపోయెను. బ్యాంకు కోశాధికారియు కార్యదర్శియునను ల్యాంబుగారును, ప్రాత కార్యదర్శియును ముర్రే గారు, టిల్లు మానేజరుగ వారాయణ ఆయ్యరు గారు ఆ గదిలో నుండిరి. మరి ఇద్దరు ఆడిటరుగూడ నచ్చటగలరు. అందొకరు ప్రేజరు ప్రేజరు అందురానుకంపెనీకి సంబంధించిన ప్రేజరుగాక. అచ్చట హెచ్. ఎ. బాచాగారి ఆక్టాంటు పేజీ రచి టిల్లు మీద పెట్టియుండెను. ముర్రే గారు, సేనుప్యాసు చేసిన అధిక మొత్తములను చేసిని చెబువలెనని ప్రశ్నించెను. ఆ మొత్తములు 1 ముద్దాయి కే వెల్లెనని నుడిచితిని. లెక్కలు ఎట్లు సృష్టింపబడినదియు. మోస మొనర్చబడినదియు వివరించితిని ముర్రే గారు దానితో సంకల్పి పడక, పోలీసులకు కలువంపవలసినదని చెప్పి వెల్లిపోయెను. తరువాత ల్యాంబుగారు నావద్దకువచ్చి ముర్రే గారు నా పై చాల ఆగ్రహముతో నున్నాడనియు వివరముల నన్నిటిని చెబువలసినదనియు నుడిచి నారాయణ ఆయ్యరుగారిని నావద్దనుండి వెల్లిపొమ్మనెను. అతనితో వివరముల నన్నిటిని స్పష్టముగ చెలిపితిని. ఆతడా విషయముల నధికారులకు చెలిపెను. అంతట ముర్రే గారు చచ్చి (1) ముద్దాయి రుక్మదీను శవరిముత్తుగార్ల ఖాతాలకు పరీక్షించెను. ఆ సాయంత్రము సేను 1 ముద్దాయి కొరకు వెల్లిపోను జేసితిని. ఆతడు తన గృహమున లేడు. అంతట రుక్మదీనుగారికి టెలిఫోను జేసితిని. ఆతడు పలుకగా లెక్కలలో మోసములయొక్క కనుగొనబడిన విషయము నాతనికి జెప్పితిని. తరువాత నాతడు తన మోటారుబండిని పంపగా దానిలో వెళ్లి రుక్మదీనుగారి ఇంటికి వెల్లితిని. అచ్చట 1 ముద్దాయిగూడ నుండెను. వారికి జరిగిన విషయముల నన్నిటిని చెలిపి తన న్యాయవాదుల సలహా కొరకు ప్రయత్నింపవలెనని చెప్పితిని అప్పుడు 1, 2, 5, 6 ముద్దాయి లచ్చటగలరు. అప్పుడు మేమెట్టి యుపాయమును నిర్ణయించుకొనలేదు. ఆ సాయంత్రము 1 ముద్దాయితో అడయారు వెల్లి ఆమరునాడు మాంబళములోని నా స్వగృహమునకు వెల్లితిని. ఆ సాయంత్రమే బయలుదేరి పురుచ్చేరికి వెల్లితిని. కాని అచ్చట ప్రిత్వోశ్వార్థి యధికమగుటచే మరునాడు మెయిలు బండిలోనే తిరిగి రావలసినవచ్చెను.

ప్ర:— అచ్చట నీకెవరైన పరిచితు లుండెడిరా?
 ఉ:— శవరిముత్తును మాడవ ముద్దాయి యొక్క సేవకుడును గానించిరి.

సేను వచ్చిన మరుసటి యందు మే బ్యాంకు టిల్లు మానేజరు, ఒక ఫోలీసు ఆఫీసరుతో మాయింటికి వచ్చెను. వారు నన్ను పోలీసు కమిషనరు ఆఫీసుకు తీసికొని వెల్లిరి. కానియచ్చట అసిస్టెంట్ కమిషనరు మాత్రమే యుండెను. అతనియెదుట నిజము నంతను నొప్పకొంటిని. సేను నిజమును జెప్పుచో క్షమాపణగొన గుటకు శిపాగ్న చేసెననని యాతడు నుడిచెను. అందులకు నేనం గీకరించి, దయజూపవలసినదని ప్రార్థించితిని కాని అట్లువా సిద్ధమవుటకు పూర్వము నామామగారిని ఇతర బంధువులను సంప్రదింప వలెనని చెలిపితిని. అసిస్టెంట్ కమిషనరు వచ్చి అసిస్టెంట్ కమిషనరుగారి బండిలోనే మద్రాసునకు వచ్చితిని. ఆంధ్ర అసిస్టెంట్ కమిషనరు కలెక్టుల్లాగారి గృహమున దేనింటిని. మరునాటి యందు ముద్రాసులోని క్రిమినలు ఇన్వెస్టిగేషను కాఖలోని ప్రధానోచ్చోసలంపరగు అచ్చటకు వచ్చిరి.

ప్ర:— తరువాత సేవిజరిగెనా?
 ఉ:— నాకు నన్ను చీపు ప్రెసిడెన్సీ ప్రెజిడెన్సీ యెదుటకు గొనిపోయిరి. పేజిస్ట్రీలుగారు సేను పర్యాయము చెబుచు తుదకరచైన క్షమాపణ నొసగెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

చాదరిగారి క్రాసుపరిక్ష

ప్ర:—నీవు లంచగొడివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు మోసగాడవా?

ఉ:—1922 నుండి అయితని.

ప్ర:—నీవు పోర్టీ కోరువా?

ఉ:—అదికాదు.

ప్ర:—నీవు లెక్కల పట్టించువాడవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీబట్టవా?

ఉ:—క్రమప్రాంత వచ్చినపుడు చుత్రము.

ప్ర:—నీవు మాంబలములో గతవారము యావారము

నివసించుచుంటివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈవారము 27 తేదీన ప్రారంభమయ్యెను.

అప్పటికి 2 నవములకు పూర్వము పోలీసువారు మీయిం

టికి వచ్చిరా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—28 తేదీ రాత్రి మీ యింట్లో నుండివా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—28 తేదీన కలీముల్లాగారి కారులో కోరుకురా లేదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఈ యాదయముగూడా ఆకలిబండిలోనేరా లేదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—గతగురువార మీ కోర్టులో కలీముల్లాగారిబండిలో

గూర్చుని టైపురేయబడిన కాగితము జరుపుచుంటివా?

ఉ:—కావచ్చును.

ప్ర:—గురువారం సాయంత్రము బయలుదేరి రాత్రి

అంతా ఇంటికి వచ్చుకొనుటకు రాలేదు గదా?

ఉ:—నాకు జాపకము లేదు.

ప్ర:—నీవు సామాన్యముగా ఇలువిడిచి పండుగను

వాడవు కాదుగదా?

ఉ:—కాదు.

ప్ర:—జవాబు చెప్పకపోవుచో అట్లు జెప్పుము.

ఉ:—నేను జెప్పుట కంగీకరింపను పరీక్ష సమయము

వరకు గూడ పాఠముల చదువును వెళ్లి విద్యార్థి నెవరినైన

ఎరుగుచునా?

ఉ:—ఎరుగను.

ప్ర:—ఈ యాదయముగూడ నీవు టైపు చేయబడిన

కాగితమును జరుపుట లేదా.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—గతవారమునుండి నీవు టైపుచేయబడిన కాగిత

ముల బయలుపడలేదా?

ఉ:—చదువుచుంటిని.

ప్ర:—నీవు ఈయాదయమున కొన్ని టైపుచేయబడిన

కాగితములను ఒక పోలీసుజవాను ప్రక్కనుంచి నిజములో

పెట్టుకొనుట లేదా?

ఉ:—లేదు. నాతో యాదయమున నొక పోలీసువచ్చెను.

ప్ర:—నీవగ్గర ఒక టైపు చేయబడిన కాగితమును వచ్చి

దని జెప్పితివిగదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అది ఎక్కడనున్నది.

ఉ:—నాబద్దనే.

ప్ర:—లోపల జేబులోనా. పైజేబులోనా?

ఉ:—మూటాడలేదు.

ప్ర:—నాకిచ్చటకు గన్పించుచున్నవి. కాగితములు.

వానిని కోర్టువారి యెదుట పెట్టుము. (కోర్టువారియెదుట పెట్ట

బడెను.)

ప్ర:—నేనిదివరకు జెప్పిన విద్యార్థిని గురించి బాగా

చెలిసినా?

ఉ:—నేను జవాబు చెప్పలేను. ఈ కాగితములే అందు

కునిదర్శనము.

ప్ర:—నీవు కోర్టులోనికి పోలీసువారితో సరఫరాజేయబడిన

ప్రశ్నలను జెప్పితివి. ఇంకలి దస్తూరిఎవరిది? (నోట్సు) వివర

ములేవరి?

ఉ:—దేవరా జుగారి దస్తూరి.

ప్ర:—అది డెవర్.

ఉ:—ఈ ప్రాంతాధ్యక్షుడు తరపున ఇన్ స్పెక్టరు (వానిని

ఎగిరిటుగా జేర్చుట.)

ప్ర:—ఇప్పుడైనా మంగళవారమునాడు పోలీసులవద్దకు

ప్రీక్షినిపోయితివని అంగీకరించెదవా?

ఉ:—నేనేవెళ్లితిని?

ప్ర:—ఆరాత్రి అచ్చట గోపాలస్వామి అయ్యంగారి

ంట్లో నేమిజేసితివి?

ఉ:—మాంగనీసు వ్యాపారమునుగురించి మాట్లాడుచుం

టిమి.

ప్ర:—నీవు ఆతను వ్యాపారముజేయ ప్రారంభించుచుం

దిరా? ఆకాగితములు నీకెప్పుడయిబడెను.

ఉ:—నేను ప్రారంభించుటకు కొలదినములకు పూ

ర్వము.

ప్ర:—మంగళవారమురాత్రి అయ్యంగారు నీకుసాక్ష్య

మునుగురించి బోధజేయలేదా?

ఉ:—నాకుకష్టముగానున్నచోట్ల వారిసలహా నడుగు

చుంటిని.

ప్ర:—మంగళవారము రాత్రి వ్యాపారమునుగురించి

మాట్లాడుగా మీగిలినరాత్రి ఈసాక్ష్యమునుగురించి ఆలో

చించుకొనుటలేదా?

ఉ:—కొంతకాలముమాత్రము ఈ కాగితముల చదువు

కొంటిమి.

ప్ర:—గురువారము రాత్రి పోలీసువారి కష్టడిలో

నుండివా లేదా.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఎచ్చట.

ఉ:—గోపాలస్వామి అయ్యంగారింట్లో.

ప్ర:—ఆరాత్రి అంతా అచ్చట ఈ కాగితముల జరుపు

కొనలేదా?

ఉ:—రాత్రి అంతాగాదు.

ప్ర:—మరునాడుదయము కోర్టులోనికి వచ్చుటకు పూ

ర్వము భోజన మొనర్చుటకును, స్నాన మొనర్చుటకును గూడ

వ్యవధి లేకుండ పోలీసువారితో ప్రీక్షినిపబడిరా లేదా.

ఉ:—ఇంటికి వెళ్లి భోంచేసి వచ్చితిని.

ప్ర:—ఈ కాగితములపైన నోటులోగల దస్తూరి

ఎవరిది?

ఉ:—కొన్నిచోట్లనాది, కొన్ని దేవరాజ అయ్యంగారిది.

(న్యాయాధిపతికి ప్రత్యుత్తరమొసగుచు:—మొదట నా

కాగితము టైపుచేయబడెను. దాని నాతడు నేను జదివి సందే

హములనుచోట్ల మార్చినచో వివరములు (వాసితిమి.)

ప్ర:—గత మంగళవారము అంతా నీవు గోపాలస్వామి

అయ్యంగారింట్లో నుండివా?

ఉ:—కొంతసేపు మాత్రమే.

ప్ర:—కరీ ముల్లాగారి బండిలో నిన్నుతడిచుటకు తెచ్చె

నని అంగీకరించెదవా?

ఉ:—అంగీకరించెదను.

ప్ర:—ఇండాక నీవిషయము నెందుకులేదంటివి?

ఉ:—తరము లేదు.

ఉ:—అందు ప్రోవేటు విషయములగురించి మాట్లాడు

చుంటిమి.

ప్ర:—నీవు వెనుకసీటులోను అతడు ముందుసీటులో

ను నుండి వైదొలగువల్ల మాట్లాడుచుంటిరి గాబోలు. నీకు

సాక్ష్యము నాతడు పాఠము చెప్పుచుంటిరిని నేను రుజువు

జేయ బోవుచున్నాను.

నీవు 31 ఆగ 1923 తేదీ నరెడ్డుజేయబడితివిగదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆ దినమున నీవు కలీముల్లాగారి ఇంటికివెళ్లి

తివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు పూర్వచారపరాయణుడవు గదా. నీవు

వా ఇంట్లో భోజనము జేయవు గదా?

ఉ:—అవసరమగుచో చేయవచ్చును.

ప్ర:—ఆరాత్రి అచ్చట నొకగదిలో పెట్టబడితివిగదా?

ఉ:—గదిలోను, ఇంట్లోను తిరుగుచుంటిని. నేను కష్ట

డిలో నుంచబడలేదు.

ప్ర:—సెప్టెంబరు 11 తేదీ శనివారము నీనార్త విని

నీమామగారు మద్రాసునువచ్చి కలీముల్లాగారియింటికి వచ్చి

నిన్నుగురించి అడిగినా? లేదా?

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—నీవు నేర్చుగా తిరుగుచున్నచో నీకావిషయము

తెలియదా?

ఉ:—అతడు వచ్చి నన్నుజూచెను.

ప్ర:—అతడువచ్చి నిన్నుజూచెనా? నీవుఎక్కడచనిజను

చెప్పువాడవా? నీమామగారా? నీమామగారు ఆదినమున నిన్ను

జూడలేదను పిటిషనులో చెలిపెను.

గ్రాంటుగా రీప్రశ్న కాజేపించెను.

ఉ:—నామామగారు నన్ను జూడలేదనువిషయము నాకు

తెలియదు.

ప్ర:—నీవాసాయంత్రము నీమామగారిని జూచితివా?

ఉ:—నేను సరిగా చెప్పలేను.

ప్ర:—అయితే నీమామగారు నిన్నుజూడజాలక పోయెనని

చెప్పినచో అంగీకరింతువా?

ఉ:—అతడు నాతో నట్లేచెప్పెను.

ప్ర:—2 సెప్టెంబరు ఆదివారము నీ మామగారు తిరిగి

నిన్నుజూచుటకువచ్చెనా.

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—అత డట్లు చెలిపినచో లేదన గలవా?

ఉ:—నాకు దానితో సంబంధములేదు.

నాకావిషయమును గురించి ఏమియు తెలియదు.

ప్ర:—కలీముల్లాగారింటిలో మందుపుచ్చుకొనుచుంటివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవతని ఆతిథిలైనచో అతని డాక్టరను క. సి.

రాయిగారిని పిలువరా?

ఉ:—నేను నాయుంటిచెయ్యని గావలెనని కోరితిని.

అతడు మాయువురకును తెలియను.

ప్ర:—31 తేదీ సోమవారము దాసుగారను న్యాయ

వాది నిన్నుజూచుటకువచ్చెను. అప్పుడు నీవుకలీముల్లాగారి ఇం

ట్లో నొక గదిలో తాళము వేయబడి యుంటి వని ఆతడు చెలి

పెను.

ఉ:—తాళము వేయబడలేదు. ఈరక తలుపు వేయ

బడియుండెను.

ప్ర:—ఆదినము సాయంత్రము నీవు జబ్బుగా నుంటి

ననియు ఇంటికి రావలెననియున్న దనియు కాని కలీముల్లా

గారు భయపెట్టుచుండెననియు చెలిపితివా?

ఉ:—అతడు భయపెట్టలేదు.

గ్రాంటుగారు:—బాసుగాను మామగారి పక్షమున

పనిజేయు వక్తులుగాని సాక్షిత్వపు పనిజేయుటలేదు. అందుచే

కలీముల్లాగారికిని ఆతనికిని జరిగిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు

ఆతని ఇష్టములేనిది తెలుపబడుటకు గాన నీప్రశ్న

నడుగరాదు.

ప్ర:—నీవు కే. సి. రాయిగారిని 5 వ తేదీన జూచి

తివా.

ఉ:—ఆదినముననే జూచితిని.

గ్రాంటుగారు:—ఈ విషయమునుగూడ ప్రశ్నింప

రాదని ఆధ్యంతర పెట్టెను.

చాదరిగారు ఏసెక్షనుక్రింద నిది సాక్ష్యముగా

చెలపగోరెదను.

తరువాత చాదరిగారు కల్లులు రాయిగారి సర్టిఫి

కేటునుగురించి నాజేషణ జూపి ప్రశ్నింపగా న్యాయమూర్తి

ఆసర్టిఫికేటును సాక్షిజూపి ప్రశ్నింపరాదని నిర్ణయించిరి.

ప్ర:—మరునా దుదయము రాయిగారువచ్చి నిన్ను

ప్రశ్నించినపుడు మత్తుగానున్నదని చెలిపితివా? నిన్ను 9-40

గంటకు బలవంతముగా లేపవలసి వచ్చెనా?

ఉ:—లేవరుబాధచే రాత్రి ఆలస్యముగా పడుకొని పగ

లు ఆలస్యముగా లేచుచుంటిని?

ప్ర:—నీకొసగబడిన మందులో నేదోకలుపబడినట్లు

అనుమానముగా నున్నదని రాయిగారికి చెలిపితివా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అంతవరకు నీట్టేటు మెంటు వ్రాతపూర్వకముగ

నొసగితివా?

ఉ:—వారికిజెప్పితినిగాని వ్రాతపూర్వకముగా చెలుప

లేదు.

ప్ర:—31 తేదీన నీవు లెక్కలమోసముల గురించి ఎవ

రికి చెప్పలేదని కలీముల్లాగారు చెలిపిరా?

ఉ:—శివసముద్రమునకు చెలిపితిని.

ప్ర:—31ఆగస్టు 1923 నుండి నీవు మేజిస్ట్రేటుయెదుట

కు దీసుకొని రాబడువరకు నీవు కష్టడిలో నుండివా?

ఉ:—కష్టడిలో గాదు. నాయంతట నేనే యిచ్చట

నుంటిని.

ప్ర:—1 సెప్టెంబరు అప్పుడు నీవీకేసునంత పన్ను

చుంటివా?

ఉ:—నేను చెప్పుచుండగా హెచ్చార్డును రిపోర్టు

వ్రాయుచుండెను.

ప్ర:—ఆ దినమున తుమాపణను గురించి ఏమైన ప్రసం

గము గలదా?

ఉ:—మొదటినుండి గలదు.

ప్ర:—అన్ని వివరములను తెలుపక పోయిన యెడల

తుమాపణ రద్దు జేయబడునని మాకుజెప్పిరా?

ఉ:—ఆ ప్రసంగము రాలేదు. 2, తేదీన అరగంట నే

పు తిరిగి ట్టేటు మెంటును జెప్పితిని. 3 తేదీన లేదు.

ప్ర:—నాల్గవతేదీన ఫీపు ప్రసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటువద్ద

కపుడుచెల్పితివి.

ఉ:—మొదట కమిషనరువద్దకు వెళ్లితిని.

ప్ర:—నీట్టేటు మెంటు కోర్టులో పుచ్చుకొనబడెనా? ఒక

గదిలోనా?

ఉ.గదిలో.

ప్ర.అప్పుడు నీవు కలి ముల్లగాదు, పేన్టీలు ముగ్గురు మూడు కుర్చీలమీద కూర్చుని. నీవు చెప్పమంటివి. నీవు చెప్పడానికి ప్రేమలేయబడిన కాపీయికి కలిముల్లవద్దగలదు. అతడు నీవు తప్పుచెప్పనపుడెల్ల సవరించి చెప్పమంటేనుగదా ఉ.అవును.

(నిన్నటి తీరువాయి)

ఓవ డ్రాప్టు పుస్తకము

కోర్టువారు అల్పహారములకు లేదు సమయమున చాదరిగారు లేచి ఓవడద్రాప్టులను గురించి వివరముల చెలిసి కొనుటకుగాను ఇంపీరియలు బ్యాంకువారి ఓవడ డ్రాప్టు చిత్రాలనొకమా రిప్పించవలసినదని ఒక మారు కోర్టువారిని గోరితి మనియు తమకి చిత్రాలింకను అందలేదనియునుడిచిరి. ప్రాసిక్యూటరు నారివద్ద నిండులకు అవసరములగు వివరములన్నియు గలవనియువాని నొసగునట్లుగా కోర్టుగా వారంగీకరించుటలేదని నుడిచిరి.

గ్రాంటుగారు:—వివరములు మావద్దనున్న విషయము ని జేమే కాని, వానిని బ్యాంకు వారి నమ్మ తిలేకుండ నొసగవలెదు. ఈసందర్భమున పైచిత్రాలు గావలయుచో కోర్టువారు బ్యాంకువారిపై సమ్మతులజారీచేయవలెనని చెలిసిరి.

చాదరిగారు:—సమ్మతుల జారీచేయవలెనని ఇదివరకే దరఖాస్తుపెట్టితిమని నుడిచిరి.

అంతః న్యాయమూర్తి, బ్యాంకువారిపై సమ్మతులను వెంటనే జారీచేయుటకు పుత్రర్హు నొసగిరి.

అంతట కోర్టువారు అల్పహారములను లేచిరి.

అప్రూవరు సాక్ష్యము

ఫలహారాంతరము కోర్టువారు మరల సమావేశమయిరి. న్యాయమూర్తిగ్రాంటుగారు అప్రూవరును క్రాసుపరీక్ష చేయ న్నారంభించిరి.

గ్రాంటుగారు:—ఆస్తిమెంటు పేరేమి?

సాక్షి:—నెంట్రిలుబోర్డుకు పంపబడిన రిలక్షుల స్టేటు మెంటు.

ప్రశ్న:—నెంట్రిలుబోర్డు ఎచ్చటనున్నది?

ఉ:—కలకత్తాయందున్నది.

ప్ర:—అది రిలక్షుల స్టేటుమెంటుని ఎందుచే నిలువబడును?

ఉ:—రిలక్షులు అంతకు పైమొత్తముగల వారందరు అందుచేర్చబడుటవలన.

ప్ర:—అహమ్మద్ బాషాచే రండుజేర్చబడియుండెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అతనిచేరు పట్టియందు ఏలచేర్చబడెను?

ఉ:—అతనికిజేందిన నెం 1, 2 గ్ల అకౌంట్లు కలసి రిలక్షులకు మించినందువలన.

ప్ర:—ఎవరివలన అది తయారుకాబడెను?

ఉ:—లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖవారివలన.

ప్ర:—అపట్టి ఎట్లు తయారుజేయబడును?

ఉ:—నెలాఖరునకు లేక 6 దినములపిదప లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖనుండి ఒకగుమాస్తా వచ్చి రెడ్డెనందలి చివరసంఖ్యను దీసికొని స్టేటుమెంటు తయారుజేయును. పిదపమరియుక అధికారిచేత నది రెడ్డెయిలో సరిచూడబడును.

ప్ర:—అట్లు సరిచూడబడిన పిదప అదిఎవరుగను?

ఉ:—నాకు తెలియదు. సాక్షి గ్రాంటుకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చును అహమ్మద్ బాషానాకు సంబంధించినంతవరకు తప్పు సంఖ్యలన్నియు అందు చూపబడినవని చెప్పెను.

ప్ర:—లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖనుండి ప్రత్యేకముగా నొక్కడు మాత్రము వెల్లె అనుఅక్కౌంట్లుదార్లు బాలన్సులు చిత్తుపట్టి తీయవలెనన్న ఎల్లప్పుడు జెల్లించిన పెచ్చుమొత్తముల నియమానుసారముగా లెక్కను ఎట్లు చేయును?

ఉ:—ప్రతిమాసము తప్పుసంఖ్యల క్రిందు రెడ్డెన నందు జేర్చగల తప్పుసంఖ్యలను చేయమందువాడను.

ప్ర:—ఆసంఖ్యయే తిరిగి కాపీచేయబడునా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—(మాడు చెక్కులకు చూపుచు) ఈ మాడు చెక్కులను సవరియ్యుచేత ప్యాసుకాబడినవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆసమయమందు నీవు రెడ్డెయి చూచుచుంటివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అటులైన అతను చెక్కులను ఎందువలన ప్యాసు చేసివాడు?

ఉ:—ఆసమయమునకు లేనిచో ఇతర రెడ్డెయిపర్షన్ ప్యాసు చేయుచుండెడివాడు.

ప్ర:—బాన్సువారి 4 వ లేదీన అహమ్మద్ బాషా అకౌంట్లో ఓవర్ డ్రాఫ్టు రు 4,09,882 లు ఉండెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—5 వ లేదీన రు 4,09,014 లు ఉండెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1922 సం॥ జూలై నెలారంభమునుండి సంవత్సరాంతమువరకు తుదినిబ్యాంకువారు 1 వ ముద్దయికి ఖరారు ఉత్తరమును పంపిరా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—దాని నెవరు తయారుచేసిరి?

ఉ:—నేనే.

ప్ర:—అందు ముక్రేగారి సంతక ముండెనా?

ఉ:—అది ప్యాసింగు అధికారిజన శివశంకరన్ గారి చేత దస్సతు చేయబడెను.

ప్ర:—అసంఖ్యను నీవు కాపీ చేసితివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఖరారుఉత్తరమునందు(కన్ ఫర్మేషన్ లెటర్) వేసినది సరియైనసంఖ్యయేనా?

ఉ:—కాదు. తప్పు సంఖ్య.

ప్ర:—సరియైనట్లు అహమ్మద్ బాషాచేదస్సతు జేయబడెనుగదా?

ఉ:—అవును.

జ్యూరీలో నొకరగు రావుసాహెబు జి. వెంకటకం గారావుగారు మొదటి అర్థసంవత్సరమునకు ఖరారు ఉత్తరము పంపబడినదా యనియడుగు సాక్షి పంపబడినదియని చెప్పెను.

ప్ర:—రు 90,000 లకు చెక్కులన్నియు నీచే ప్యాసు కాబడినవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఇందులో ఏదైన పెచ్చు మొత్తముల పుస్తకమందు జేర్చబడెనా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—పెచ్చు మొత్తములకు ఓవర్ డ్రాఫ్టులు ఎందుకు నొసంగితివి?

ఉ:—1922 సం॥ న రెండవ అర్థ సంవత్సరమందు రాగల పరిష్కరింపబడిన చెక్కులు (ఆన్ డియర్ల చెక్కులు) కొరకై.

ప్ర:—జనవరి 4 వ లేదీన రు 4,109 లకు చెక్కులండెనా?

ఉ:—ఉన్నది.

ప్ర:—దానిని నీవు ప్యాసు చేసితివా?

ఉ:—అవును. అది ఓవర్ మానెజరుచేతగూడ ప్యాసుకాబడెను.

న్యాయమూర్తి:—ఆచెక్కును ప్రత్యేకముగా పెచ్చు మొత్తముల పుస్తకమందు ఏలచేర్చితివి?

ఉ:—బ్యాంకులో కొన్నికొన్ని నేజేయు పనులకు కారణముండదు.

ప్ర:—ప్రతివారము తయారగు బాలన్సుషీటునందు 5, 12 జనవరి తేదీలలో తప్పుసంఖ్య కనుబరచితివా లేక సరియైనదా?

ఉ:—తప్పుసంఖ్య ఒకలక్షతుపైగా కనుబరచితిని.

ప్ర:—జనవరి 16 అధికారల చెక్కింగు దినముగదా? ఆలోజా నికరమైన బాలన్సు రు 4,11,878.64 కదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బాలన్సు షీటునందలి సంఖ్య రు 1,18,878 అవునా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బాలన్సుషీటులో ఎప్పుడు ఉండుసంఖ్య అదియేనా?

ఉ:—ప్రభువుమున సరియైన నిలువ అధికారుల చెక్కింగుకుముందు చేయబడెను. ఆచెక్కింగు అయినపిదపను లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖకు వెళ్లకముందున్న ఆసంఖ్యమార్చి 4 లక్షలుగా చేయబడెను.

ప్ర:—“మాటాయ ట్రాన్స్ ఫర్టు కంపెనీ అకౌంట్” తెలియునా?

ఉ:—తెలియును.

ప్ర:—ఆసంఖ్యల కెనరుమార్చికి?

ఉ:—నేనె.

సాక్షి కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు వారి కులో ఒకరిలెడ్డెయి మరియుకరు బాలన్సు చేయుటకుగాను మూచె డి ప ర్శ తి క ల ద ని యు, ఆ స మ య మం దె అ హ మ్మ దు బా షా అ కౌంట్ లో 1 లక్షను 4 లక్షలపైగా మార్చుకొరి అందుకుమారుగా తనతోంద రలో పారపాటుచె మోటారు ట్రాన్స్ పోర్టుకంపెనీ అకౌంట్ నందు మాన్యుగా సరిచేసితిరనియు జెప్పెను. గ్రాంటుగారికి బదులు శివమ 3 సాక్షి 26 వ లేదీన వారపు బాలన్సుషీటునందు బాలన్సు 1,07,000 లనియు రెడ్డెయనందు సరియైన సంఖ్య రు 4,27,347.4-10 లు అనియు బాలన్సుషీటు లోన్సు ఏజెన్సీకాఖకు వెళ్లుటకు ముందు 4 లక్షలనుండి 1 లక్షకు మార్చితిరనియు చెప్పెను.

అలహాబాదు నాయకుల ఆక్షేపణ సభ

రాజప్రతినిధికి తంజినంపుట

అలహాబాదు, నెవ్రెంబరు 3:—పి. డబ్ల్యు శక్తికేరియ టుయొక్క గోడ్డు భవనములు మొదలగుకాఖను లోన్సు సగరమునకు అక్టోబరు 1 వ లేదీ నుండి మార్చుటకు గవర్న మెంటు వారు ఉత్తరముచేసిరిని తెలియుచున్నది. తర్వాత బహుశోక్తి నకాఖలర్పియునుకూడ మార్చబడును. అలహాబాదును యిట్లు అనుమానముపర్చినందులకు గంభీరమైన ఆక్షేపణ చేయుచు శేం ద్రప్రభుత్వమువారిని యిది నివారించవలసినదని కోరుచున్నారు. శేంద్ర ప్రభుత్వములయొక్క తీర్మానము తమకు సమ్మతిగా లేక పోయినచో సంయుక్తరాష్ట్రవిభాగమునకు తీవ్రమైన ఆందోళ నచేసెదరు. అంతయ కాని అగ్రాగరగణా అలహాబాదునకు గుర్రపుకాలవలె నుండి అగారపనును మాత్రము అనుభవింప జాలదు. ఈరాజరిగినసభలో యాదినవతీర్మానము రాజప్రతినిధి గారికి పంపుటకు నిశ్చయింపబడినది:—స్థానిక ప్రభుత్వము గావించిన తీర్మానము గాలికబురుగా తెలిసి అన్నిసంఘముల కును జేందిన పోరులతోగూడిన రాజధాని కమిటీవారు చాల విచారముగా నున్నారు. సంయుక్తరాష్ట్రపు ముఖ్యపట్టణమైన అలహాబాదుయొక్క ప్రాముఖ్యతను తొలగించుటకు చాలకాల మునుండి చేయుచున్న యేర్పాట్లలో నిదియొకటియని హేము తలచుచున్నాము. ఈకమిటీవారు వచ్చి గవర్నరుగారితో మాట్లాడగా వారు లోన్సు ముఖ్యపట్టణముచేయు ఉద్దేశ్యము గవర్న మెంటు వారి కెంతమాత్రములేదని తెల్పిరి. ఈకమిటీవారు స్థానికప్రభుత్వమును చీల్చి తునుకలుతునుకలుగా వైన మార్చ వద్దని తెల్పుచున్నారు. తమ ప్రతినిధులకు కమిటీవారు పంప బోవుచున్నార. కనుక నెలదినములలోపున మార్చుటకుయేర్పాట్లు కాబడిన పి. డబ్ల్యు. శక్తికేరియేటును వెంటనే నిల్పుటకు కోరుచున్నాము. గవర్నరుగారికిని మంత్రులకును గూడ తంతి వార్తలు పంపబడినవి.” ఆక్షేపించుటకు బహిరంగసభలు యేర్పాటు కాబడుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బర్మాగవర్నరుగారు అభినందన పత్రములిచ్చుట

రంగును, నెవ్రెంబరు 3:—ఆగ్ధరమంత్రవర్తములోని ఉద్యోగియులకు పతకములను అభినందనపత్రములను నేడు గవర్నరుగారొసంగిరి. కీర్తి శేఖరుల ఎ. కె. ఎస్. జామాలగారి కుమారునకు తండ్రి అకాలమరణమునకు తమవిచారమును సాను మాతని తెల్పుచు నొకఉత్తరపును గవర్నరుగారుపంపిరి.

(అ. ప్రె.)

విజయనగరం

(ఒకవిలేఖరి)

వాణివిలాసనభ

నెవ్రెంబరు 3:—వైభవాను 21.8.21 లేదీ రిగపు త్ర విజయము పొన్న వెండాలులో గ్రహించిరి. శ్రీమత అ నానపురపు గోపాలరావుపంతులుగారు ఆవాణితాళూరు దుర్గా వాసు పాత్రధరించిరి తెలిసి చాలమంది ప్రేమికులు వచ్చి శోలంతయు క్విరిసి యుండెను. ప్రభువునే గుర్తావాసు రంగనలమునకు వచ్చినశిరి మెచ్చదగినది. అతనిచేమము ఉత్కల వమైన వీరిపురుషుని బోలియుండెను. ఆతనినవాణిధాము క ముమెచ్చదగినది. శ్రీయత గోపాలరావుగారిపర్యవసానము మెచ్చి పురవాసులతెచ్చున ఎ. బి. రామమూర్తి సైబ్ గారు ఒక బంగారుపతకము బహుమాన మొసంగుటకు నిశ్చయించిరి. మిగిలిన పాత్రలలో ముఖ్య శోట. దుర్గానాయుడుగారివలన గవర్నరు గారు నున్నది. గంగ, గులాము, ఫకీరుజేతముల అతను ధరించెను. చిట్టిబిల్వగుడాడ సభక పాత్రధరించుట ప్రేమికులమెప్పుడు పరిచినది. ముత్తముమీద నాటకమంతయు చక్కగా ప్రదర్శింపబడెను.

కెన్యా కిలిమంజేరో

సి. యస్. ఆండ్రూసుగారు 'ఎంగుఇండియా'లో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఆఫ్రికాలోని కెన్యా కిలిమంజేరో అనునది రెండు పెద్దపర్వతములు. కెన్యా అనునది ఆపర్వతము చుట్టునున్న ప్రదేశమునకేయుండునని అందరకును తెలిసినదే. శ్వేతవాసులు కెన్యా పీఠభూమిని చూచుచున్నారని. ఇప్పుడు వారు కిలిమంజేరో పీఠభూమిని చూడ ఆ కమిషన్‌ను జూచుచున్నారు.

ఆతడు మేరలేనది పురాతన భారతగ్రంథకర్తయొకడు తెల్పెను. ఆసామెతయందలికథను విశ్వసింపదగినట్లుగానే నేనుచే పుబ్లికేషన్‌యొందును. కెన్యా పీఠభూమి అనునది తమకుండు చాలునని తప్పి జెండుక శ్వేతవాసులొకడు టాంగై కానరి హద్దులవంక జూచుచున్నారు. టాంగై కానరి పీఠభూమి క్రింద 'మాంజేటో' దేశములో జేరినది. కిలిమంజేరో పీఠభూమి టాంగై కానరి నున్నది. కావున యిప్పుడు కిలిమంజేరో పీఠభూమి టాంగై కానరి మాంజేటోను కెన్యాలోని శ్వేతవాసులొకడు మార్పులకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఇట్లు జేసి యొక లక్ష ప్రదేశములకుండు స్వేతవాసులొకడు వారియుద్దేశము. ఈ నూతన పీఠభూమి ప్రదేశము 44 వేల చదరపుమైళ్లు. కెన్యా పీఠభూమి శ్వేతవాసులవి 12 వేలచదరపుమైళ్లుమాత్రము. ఇంతవ్యత్యాస ముండుటచేత నేవారికి కాంక్షలులేవు.

భేదమువచ్చినది యిక్కడనేకాదు. వారలకు కావలసినది ఒకభూమియేగాదు. ఆఫ్రికాలోని పనివారలు గూడ యెప్పుడు పట్టినప్పుడు గావలయును. పనివారలందరును శ్వేతవాసులయొద్ద కారము క్రిందనే యుండవలెనని వారికోరిక. 1911 నుండి 21 వరకును కెన్యాలో యీపదసంవత్సరములలో మహాభారము జరిగెను. నేటిపుల జనసంఖ్య 80 లక్షలనుండి 24 లక్షల 83వేలకు తగ్గిపోయెను. అనగా నూటికి 21 మంది తగ్గిపోయిరి. ఇందు మూలమున కొంతవరకు శ్వేతవాసులకు తమనాటిపనులకు ఆఫ్రికా పనివారలు తగ్గిపోయి కష్టము గల్గెను. ఈ ఆఫ్రికా నేటిపులు తమసొలాలలోవచ్చి పనిజేయవలెనని పన్నాగములనైన బన్నెదరు. ఒకసారివారు వారిని నిర్బంధపెట్టి పనిలోనికివచ్చునట్లుజేయటకు కాసనముగూడ గావించిరి. కాని జనసంఖ్య తగ్గి చుండుటవలన కూర్చిబిడ్డలను తక్కువగనిచ్చుచుండుట కష్టమయెను. ఇంతేగాక కెన్యాలోని నాలుగువందలకే తగినంతమంది పనివారలు లేకుండ పోయిరి.

ఈక్రొత్త కిలిమంజేరో పీఠభూమియందు టాంగై కాలో 10 లక్షలమంది ఆఫ్రికనులు వాసముజేసెదరు ఇట్లు భూమి నాక్రమించుకొనవలెనని శ్వేతవాసులు వేసిన యెత్తుగాక యీవిధముగ కూర్చిపనివారల సంఖ్య పెక్కువకేసి సాధ్యమైనంతవరకు కూర్చిపనివారల తగ్గింపవలెనను నుద్దేశము గూడ గలదు. 1919, 1920, 1921 సంఘములలో నేను కెన్యాకు బోయినపుడు యీపన్నాగమునువెంటినిగాని అప్పుడింత బాగా యీవిషయమై అలోచింపలేదు. ఇంతముఖ్యవిషయను ఆనిర్ణాతీయ ప్రతిపత్తికుదుర్చుకొని ఫిరవారుగొనినదానిని యోగిద్దమంది శ్వేతవాసుల తృప్తిదీర్చుటకై మార్చెదరాయని నేను అనుకొంటి. కాని అప్పటినుండియు తెలివి దెచ్చుకొంటిని ఏలనగా యితర చోట్ల నిట్టి సమస్యకన్యామిత్రోహములు చక్కగ జరుగుచుండుటను గనుగొంటిని.

ఈపన్నాగము నీవిధముగ వేసిరి? మొదలు టాంగై కాలోను కెన్యాలోను గూడ బహిరంగముగ నొక పెద్దప్రచారము ప్రారంభింపబడెను. నేటిపుల మనస్సు నెరియున్నామని చెప్పకొను యూరోపియనులను సరిహద్దు దాటి కిల్లిమంజేరో ప్రదేశమునకు సొమ్మని పంపిరి. టాంగై కానేటిపులు శ్వేతవాసుల రక్షణమును గోరి వారి క్రిందికి వచ్చుట కిష్టపడుచున్నారని చూపుటకు యెంతయో సాక్ష్యము సిద్ధము జేయబడెను. తదనుసారముగ పని జరుగవలసిన సమయము వచ్చినపుడు నెయిరో లీలో యూరోపియను సంఘములు సమావేశమై కిలిమంజేరోను కలిపి వేసికొనుట కనుకూలముగ నీక్రిందివిధముగ తీర్మానింపబడెను.

“టాంగై కా దేశములో ఆరుసా, మోసే, టాంగా, ఉనంబారా జిల్లాల వాస్తవ్యులు ఆ ప్రదేశమును కెన్యాపాలనముక్రింద జేర్చుట కిష్టపడిరి తెలిపి కొనుటకు యీయూరోపియను సంఘముల వారు సంగోషమును దెల్పుచున్నారు. ఈ సూచన కీసభవారు పృథుయపూర్వకమున సానుభూతిని దెల్పుచు బలపరచుచున్నారు. ఏలనగా:—

(అ) ఇందువలన కెన్యాదేశమునకు జాబాలాండు పోయిన దానికి పూర్తియగును.

(ఆ) ఇందు వలన మాన్డె, కిన్యె జాతులకు సఖ్యత యేర్పడును.

(ఇ) రెయిల్వేల యభివృద్ధికి యొక్కవడబ్బు పెట్టుబడి పెట్ట పక్కరలేదు.

(ఈ) ఈ ప్రదేశము లన్నియును వేర భూములగుట చేత వానియభివృద్ధి ప్రోత్సహకరముగ నుండు పరిపాలనము క్రింది కివి వచ్చును.

జాబాలాండు కెన్యా పీఠభూమిల కుత్తరముగా నీరు లేని ప్రదేశమైయున్నది. ఇయ్యది యుద్ధము ముగిసినపిదప దేశములను పంచుకొనుటలో ఇట్టికీచివ్వవలెనని. ఇంకాండు యితర విధముల పరిపూర్తి చేసికొని కొంతవడుకొని సవసర మయ్యెను.

కిలిమంజేరో ప్రదేశమును కెన్యాకు జేర్చవలెనని గావించిన తీర్మానమునై చర్చ జాగ్రత్తగ పరిశీలింప దగియున్నది. జాబాలాండు పోయినందుకు అసలు ప్రత్యమ్నాయముగ నేమైనచేర్చవలె నాయను విషయమై చర్చకు వచ్చెను. ఈవిషయమియును యొక్కవ బలమైనదికాదు. ఏమైనను తీర్మానమును దున్నుటలే దిలామీరు ప్రభువుగారు బలపరచిరి. మేజరు హెంర్రెడుగారు తీర్మానములో నీభాగమును కొట్టివేయవలెనని కోరిరి. ఆయన కొన్నివిషయముల విచారించినట్లును, నేటిపులును యూరోపియనులను యీవత్తవిధానమునకు అంగీకరించినయెడల జేప్పెను. కావున వారు కోరినది అంతవరకే స్పష్టముగ బలముగ నున్నది. జాబాలాండు పోయినది గదా దానికి బదులిదియని చెప్పనక్కరలేదు.

సభ జరుగుచుండగానే టాంగాజిల్లాలోని యూరోపియనుల వద్దనుండి తెలిగ్రాముగూడ వచ్చెనట. ఇదిసముద్రతీరప్రదేశము టాంగా అనుముఖ్యమగు రేవుగలదు. ఆ తెలిగ్రాములో టాంగానుగూడ జేర్చుకొనుమని కలదు.

కావున సభజరుగుచుండగా తుదకు తీర్మానములో నీతరజిల్లాలలో బాటు టాంగానుగూడ జేర్చుకొనవలెనని తీర్మానింపబడెను. టాంగాజిల్లాలో భారతీయులు 10 మందియున్న యూరోపియనులు ఒక్కరుగూడ నుండరు. ఆఫ్రికానేటిపులు నూరుమందియున్న యూరోపియనులు ఒక్కరుగూడ నుండరు. కాని కారణమేమోగాని యీజిల్లాను జేర్చుకొనుటవిషయమై వారు తమయభిప్రాయము నేమియును జెప్పలేదు. అందుజేప్పినది టాంగాజిల్లాలో నివాసులు అందరును కెన్యాపరిపాలనముక్రిందకు తమదేశమును జేర్చనివ్వవలెననియన్నారు. అందుచేయబడిన నివాసు లీకొద్దిమంది యూరోపియనులే. ఈ విధముగ తెలిగ్రాము నేర్పాటుచేసివచ్చినదానిమీదట మరల విచారణ లేకుండనే క్రొత్త జిల్లాయంతయును శ్వేతవాసులు ముందుకోరినదానికి చేర్చబడెను. భారతీయుల మాటయు, ఆఫ్రికనులమాటయేమియునక్కరలేదు. ఈసభవారికి ముఖ్యముగ కావలసినది ఒక్క యూరోపియనులే.

సిగ్గులేక యీపనినిజేయుట దిలామీరు ప్రభువుగారిప్రసంగములో ప్రతికేక్కినది. అందు కివి మంజూరీత భూములను జేర్చుకొనుటకు నెట్టి ప్రయత్నముల జేయవలెనో నూచించిరి. ఈవిషయమై 'ఈమిత్రాధికను స్టాండర్డు' అను యూరోపియను ప్రధానపత్రిక ప్రాసంగికములను దెల్పెదను.

“ఈవిషయమై చర్చించుటలో దిలామీరు ప్రభువుగారు రెండుపనులజేసిన బాగుండునని గట్టిగ నొక్కిచెప్పిరి. ఈ ప్రదేశము లిదివరకుండిన బి. మాండేటును కెన్యాకు మార్చవలెనని వారు నూచించుచున్నారు. అంతట దీనిని నెమ్మదిగి సిక్లాను మాండేటుగ నభివృద్ధిజేయవలయును. అప్పుడు తుదకు తనంతట నదియే సంపూర్ణముగ గలసిపోవును.”

దీని జూచినయెడల మాండేటరీ పాలనాధానమునుగూర్చి యిప్పటి నేర్పాట్లుబద్ధిగలవా రెట్లు తలంచుచున్నారో తెలియగలదు. ఈవిధముగ నున్నయెడల దీనిపేరుతో ప్రత్యక్షముగ భూతుకముజేయుచు దాచియుంచ వచ్చుననియు ఈ బూటకము బాగుగ దొరకెననియు తలంచుచున్నారు. ఆలోచనపరచలేనవారి విషయమునుముందే దెలిసికొనిరి. కాని యీ విధముగ సత్యముగ బహిరంగముగ దెలియజాలదు.

ఇప్పటి యూరోపియను ఇంధియల్స్టుల మానసికతత్వమును అగాధము నింకను తరచ నవసరములేదు. ఒకటి మాత్రమునామనస్సుకు నమ్మకముగ దోచుచున్నది. భారతీయులు మాత్రము యిట్టి మోసపుచ్చు దుష్టవర్తకులలో పాల్గొనకుండ

గాంధీ పూజా నిధి

బాబ్బిలితాలూకా వసూళ్లు

నందబలగ

తాడిపత్రి సీతారామయ్యారి	0-4-0
కుసుమారు ప్రాత సీతారామయ్యారి	1-0-0
బ లి జ పేట	
ఆనాల సుబ్బారాయుడుగారు	1-0-0
ఇండుగు మార్యారావుగారు	1-0-0
తోట కృష్ణయ్యగారు	1-0-0
నిమ్మా వెంకయ్యగారు	1-0-0
తోట వెంకటరెడ్డిగారు	0-4-0
అంగజాల లక్ష్మయ్యగారు	0-8-0
మద్దంకెట్టి జగన్నాథంగారు	0-8-0
అంగజాల వెంకటరామానుజయ్యగారు	0-4-0
అంగజాల సత్యనారాయణగారు	0-2-0
అంగజాల జగ్గయ్యగారు	0-4-0
నందబలగ, కుసుమారుగ్రామముల హుండివనూలు	0-18-0

7-15-0

ఇందులో మనియార్డరు కమీషను రు 0-2-0

కవరు 0-1-0

0-3-0

మినహాయింపుచేసి రు 7-12-0 యేడురూపాయల పన్నెండణాలు మాత్రం పంపించిరి.

చేబియ్యం ఆరుణాచలము

ప్రచారకుడు.

* * *	
బ లి జ పేట	
ఈ గ్రామమునకు శ్రీయుతులు మంత్రాల లక్ష్మీకృష్ణసింహంగారు పురిపండా అప్పలస్వామిగారు చేబియ్యం ఆరుణాచలంగారు వచ్చి వసూలుపరచిన రెండవవాయిదా వివరము.	
శ్రీయుత అంగజాల వెంకటప్పారావుగారు	0-4-0
సరై వెంకటనరసింహాచార్యులుగారు	0-4-0
వనమాలి మహాపాత్రోగారు	0-4-0
జొన్నాడ భట్టరు నారాయణ ఆచారిగారు	0-4-0
ఆనాల కృష్ణారావుగారు	1-0-0
అంగజాల సీతారామయ్యగారు	1-0-0
వెలిది లక్ష్మయ్యగారు	0-4-0
ఈదినం సంతలో హుండివనూలు	3-5-0

మొత్తము. 69-0

మద్దంకెట్టి జగన్నాథయ్య, గ్రామసంఘకార్యదర్శి.

కలకత్తాకార్యరేషను

పత్రికాప్రకటనము

కలకత్తాకార్యరేషనువా రొకపత్రికను ప్రకటింపవలెననియు నెలకు 200-800శతముమీద సంపాదకుని నియమింపవలెననియు తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె)

బంగాళా తెలిపోను కంపెనీ

బంగాళా తెలిపోను కంపెనీవారు ఏకమొత్తముగా గాక వార్తల సంఖ్యనుబట్టి సొమ్ము వసూలు చేయుపద్ధతిని ఆదరణలోనికి తెచ్చుటకు యిండియాగవర్న మెంటువారు అనుజ్ఞ యిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

స్వతంత్రముగ నుండవలెనని మాత్రము కోరెదను. 'వైటులే పరులో' కెన్యా పీఠభూమిలందు భూమిని కొనుక్కొనుటకు న్యాయప్రకారము హక్కును తొలగించినందులకు మారుగ పల్లపు భూములందు కొంతభూమి నిచ్చివేయవలెనని దెల్పిన విషయముగూడ సిగ్గులేని పనియె. భారతదేశముగూడ సామ్రాజ్యమునందలి దోపిడిలో పాల్గొనునట్లు జేయుట జేరమును దెట్టిరి. దీని సేమాత్రము నంగీకరింపక తిరస్కరించి ఏమ్య భావమును గనపరుపవలయును.

మహాత్ముడు:—స్వరాజ్యము చేతనూలు ఖద్దరుమీదను నాధారపడి యున్నది. మీ మీ నూలు కానుకలను స్వీకరించుచున్నాను. కాని మీ రెంత వెనుకబడి యున్నారో గమనింపుడు. నేను నమ్మిన యాంధ్రులను వెనుకబడుట సంతాపకరముగ నున్నది.

ప్రజలు:— మహాత్మా! మా యలనత్వమును మన్నింపుడు. మూల నున్న రాజములను క్రిందికి దింపినాము. ఇకముందు మీయాజ్ఞలను శిరసా వహించెదము.

బర్మాలోని భారతకార్మికులు

ఘోర దుర్భరఁగిరితులు

సి. యస్. ఆంధ్రానుగారు 'ఎంగుఇండియా'లో నిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—

అన్నిటికంటెను బర్మా నాకు మహా క్షిప్తమస్య యైనది. తత్పరిష్కారము యేమాత్రమును చూపుమేరలో గానించుట లేదు.

ప్రప్రథమమున కార్మికసమస్యగలదు. ధనవంతులు నిర్మాణముగ పనులార్జ్రవలె మనవ నైతిక విచారణయేమి యును లేకుండ బీదలను హింసపెట్టుచున్నారు. ప్రతిసంవత్సరమున పేస్త్రీలు, కంట్రాక్టరులద్వారా భారతదేశమునుండి వందలు వేలకొలది మంది గ్రామీయులను దీసికొని పోవుచున్నాదు. వీరికి ముందుగ డబ్బునిచ్చెదరు. అది పిదప శాశ్వతముగాము క్రింద మారును. ఈ గ్రామీయుడు ముందుసంగతి తెలియక తన్ను తానమ్మకొని యావట్టివిధమున బానిసీధును. ఎప్పుడో తగని కష్టముల నుండగా డబ్బు తీసికొందురు. వేలిముద్రగూడ వేయించుకొని బాండుగట్టి కేసెదరు. సముద్రయానము జరుగును. ఈ గ్రామీయుడదిమొదలు మేస్త్రీదగ్గరకు క్రమక్రమమున బడి యుండునుంపుల నొకడగును. తప్పించుకొని బయలు బడి వలెనని ప్రయత్న మేమైన జేయునెడల కార్మికులు కంట్రాక్టు థంగమును జేయుటకు సంబంధించిన శాసనము ప్రకారము సమనుజేయబడును. ఈ శాసన మింకను పాపమేమి తెలియని గ్రామీయులు బయటపడవలెనని ప్రయత్నముజేయగా న్యాయభంగము గావించు నటుల పట్టి బాధించుచున్నది. దర్మిద్రుడే న్యాయభంగము గావించినయెడల క్రిమినలు నెరముక్రింద శిక్షింపబడుచున్నాడు. భాగ్యవంతుడు న్యాయవిరుద్ధముగ పనులెన్నిజేసినను సివిలుదావాలో నప్తపరిహారములను మాత్రము చెల్లింపవలసి యుండును. భాగ్యవంతుల కొకశాసనము బీదవారల కొకశాసనముగనున్నది. ఈ కార్మిక నమ్మికద్రోహ శాసనముక్రింద ఒక్కసంవత్సరములో బర్మాయందు 12 వందల ప్రాసిస్కూములు జరిగినవి. గ్రామీయులు బైటపడుటకు తుదకు బడినకష్టముతో వేసారి వేరుగతి లేదుగదా యని అమ్మకూపమున బానిసీధుగనే యుండి మునిగిపోవును.

పౌరత్వ పరిధితులకన్న కార్మికుల నైతికపరిధితులు మరంతభూరముగనున్నవి. స్త్రీలసంఖ్యకును పురుషులసంఖ్యకును

దామాషా చాలతక్కువ. ఫీజీలో జూచినపుడే గాభరాయయ్యును. ఇచ్చట నక్కడకంటె తక్కువగ నున్నది. పారిశ్రామిక కార్మికవృత్తి యనుపేర భారతదేశములో కండ్లయెడుటనే యిల్లుజేయుచుండ నాకు యిదివరలోనే చెలరేయున్నయెడల ఫీజీకి అసలే చెడలి యుండని వాడనే. ఈమాట బీహారిమిత్రుడొకడు చెప్పగా సరియగు నాయని ఆశ్చర్యబడుచుంటిని. ఇచ్చట బర్మాలో ఓడలపై విదేశీయులకు బోవు స్త్రీల సంఖ్య విదుగురు పురుషులకు ఒక్క స్త్రీ యైనను లేదు. రేవులలో పనివారలు ఒక్కతేనే స్త్రీయనుకొని అన్నమువండుించుకొని ఆస్త్రీనే అందరును సంభోగించెదరు. ఈ సంగతులన్నియును సిగ్గమియునులేకుండ నాకు బహిరంగముగ జెప్పితి. ఇవన్నియును కరపత్రము లందును వార్తాపత్రికలందును ప్రచురింపబడినవి. కానని ఖండించినవా రెవరునులేదు. అవి సత్యములగుటచేతనే యెవ్వరును ఖండింపలేదు.

స్తీమర్తలోని అమానుష పరిస్థితులు

ఎప్పుడో తెరచాపలతో ఓడలు నడుచుకాలమున 1887 లో జేసిన శాసనముప్రకారమే ఓడలు నడుచుచున్నవి. ఇప్పటి స్తీమరు న్యాపారమునకు ఆ శాసనము ప్రకారము ఓడలలో క్రిక్కిరియునటుల జనము నెక్కించుట విపరీతమని బి. ఐ. యస్. యాక్. కంపెనీ క్యాబ్జెములు నాతో ఒప్పుకొనిరి. నేను నెనాంగునుండి మద్రాసుకు ప్రయాణము జేసినపుడు స్వయముగ జూచితిని. ఆప్రయాణము పరపురుషులు కాని బంగాళాభాతమునందు మూడవతరగతి ప్రయాణికుడుగ నెప్పుడును ప్రయాణము జేయలేదని చెప్పుటకు సిగ్గుచున్నది. నా కండ్లకంతయును గోచరించినపిదప యెప్పుడో యీపనిని జేసియుండవలసినది. కాని ఈ కష్టముల బడలేక వెనుకాగితిని. ఒకటిమాత్రము నిశ్చయము. స్తీమరులలో నీ అమానుష పరిస్థితుల నికమిద ఒక రోజైనను జరుగనీయరాదు. మలకులో ప్లాంట్లందరును ఓడ ప్రయాణపు పరిధితులు చాల అమానుషములుగ నుండెనని అంగీకరించిరి. కాని వాటినిరి "మేమేమి చేయును? భారతప్రభుత్వపు ఓడల శాసన మీరపరిధితుల నిట్లుజరగనిచ్చుచున్నది" నేను వారికిట్లని జెప్పితిని. "మిగులారే ఓడలబంధుల జేసికొనుదు. అందుముందుగ జేయవలసినది యిప్పుడు ప్రతిఓడమీదను మూడవతరగతి ప్రయాణికులను దీసికొనిపోవుసంఖ్యను రెండుతో భాగించి విభజింపవలయును"

ఖర్చుమాట యేమిటని వారడిగిరి "ఇతరఖర్చులలో తగ్గించుకొనుదు. రైక్రాయిటింగు మానివేయవచ్చును. లాభములు

కొంతవరకు మరులకొనవచ్చును. అమానుషములను పరిస్థితులలో యుంచి డబ్బు సంపాదించుట భగవంతుని దృష్టిలో నేమాత్రమును ఆవరణీయము గాదు" అని నేనంటిని.

కాలుతున్న వెనముమీదనుండి నిప్పులులో బడుట

భారతదేశములోని గ్రామీయులు యిట్టిభూర పరిస్థితులలో నేల రావలయునని మన మడుగవచ్చును. భారతదేశములోనే గ్రామములం దెట్టి పరిస్థితులు గాని జేకున్నయెడల వరదలును కరువును వచ్చి దేశము తుడిచిపెట్టివేయునపుడు వారలను పరిస్థితు లెంతభూరముగ నున్నను పోనీయకుండ ఆపజాలము. కండ్లయెడుట యింతో అన్నములేక మాడునపుడు అన్నముకోస మెక్కడికైనను గాని పోవలసియుండును. ఇంతేగాక భారతదేశములో నిర్బంధములును, బానిసత్వమునుండి, అస్థిశాలో జన్మవిభేదముకన్న భూరముగ నున్న అస్పృశ్యత నిలచియుండునెడల యేదోస్వాతంత్ర్య చ్ఛాయయైనను గాన్పించునపుడు వారిని పోనీయకుండ మనమాపజాలము. పాపము గ్రామీయులు తెలియక కాలేపెనమునుండి నిప్పులలో నిక రుముకు చున్నారనుమాట నిజమే. కాని పెనము వేడెక్కి భరింపరాని దగుచుండ అచట నుండజాలరు. నెమ్మది నెమ్మదిగ మరణవేదనము సనుభవింతులకన్న త్వరగా చచ్చిన బాగుండునని ఆయన తలంచును.

కావున భారతదేశములోని విద్యావంతులు గ్రామములలోని దారిద్ర్యమును తొలగింప సమకట్టువరకు యీఓడలలోని గుంపులెక్కువయై పడుబాధలును, పనివారల గణికాగృహములును, యీమేస్త్రీలును, క్రిమినలు ప్రాసిస్కూములును, అవస్థపుచ్చుకొని బానిసపనిజేయుటయు మున్నగువిషయము లిట్లే యుండును. గ్రామములలో నిట్టిభూరపరిస్థితు లుండుటచేతనే స్త్రీలును పురుషులును గూడ బానిసత్వము నైనను ఎరించి ఆప్రదేశములకు బోవుచున్నారు.

గాంధీమహాత్ముడు

బొంబాయిలో ఉపన్యాసములు

బొంబాయిలో మాండవీలో కాంగ్రెసు సంఘసభలో మహాత్ముడుపన్యసించెను. "స్వరాజ్య బహిష్కరణ పక్షముల వారేకము కావలెనుగాని వివాదలను పెంచుకొనరాదు. నేను వివాదలను కోరను. నేను ఓడిపోతినని ఒప్పుకొంటిని. ఇట్టివిభేదములు కలుగుట మనదురదృష్టము ఈవిభేదములను నభివృద్ధికి నికోధము కలిగినది. నేను ఆయుధములను క్రిందపెట్టితిని. "నేను విమోచిరించి పోరదలచుకొనలేదు అని" నేనిదివరకే పండితమాత్రీలునెహ్రూగారికి వ్రాసితిని. నూలువసుకుట, హిందూమహమ్మదీయమైతిని కలిగించుట, అస్పృశ్యతను తొలగించుట అను నీమూడును స్వరాజ్యమునకుమూలాధారములుగాన జేయులంగరును వీనినిగూర్చి శ్రద్ధబూనవలెను. ఖద్దరులేని స్వరాజ్యము బొంబాయిలోని విద్యాధికులకు మాత్రమే లాభకరమగునుగాని వ్యవసాయదారుల కుపకరించదు. వారికి ఖద్దరు ముఖ్యము. ప్రత్తిని ఎగుమతి చేయుటవలన వారికధికమగు నష్టముకలుగును. మనీదులకొరకును జేవాలయముల కొరకును హిందూవులును మహమ్మదీయులును కొట్టికొనుటవలన వారి పిరికితనమే వెల్లడియగుచున్నదిగాని ధీరత్వము వెల్లడియగుటలేదు. మీరందరును నూలువడకి దేశసేవచేయవలెనని దైవశాక్షిగా మిమ్ములకు కోరుచున్నాను." అని మహాత్ముడు నడిచెను. (ఆ. ప్రె)

గంజాం మండలసభలు

సెప్టెంబరు నెల 6, 7, 8 తేదీలలో కళింగపట్టణమున జరుగును

"శ్రీయుతులు బులును సాంబూర్తి, బ్రహ్మజోష్యుల్లు సుబ్రహ్మ్యంగార్లును శ్రీదువ్వూరి సుబ్బన్నగారును 5 వ తేదీ రాత్రికి వచ్చెదరు. గ్రంథాలయసభకు శ్రీయుత బుర్రా శేషగిరి రావుగారును అధికసభకు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి రత్నీకరశేంసాంగారును అధ్యక్షత వహించెదరు. గ్రంథాలయ - అధికసభలు 7 వ తేదీ త్రిది వారము నా జే ప్రారంభమగును. 8 వ తేదీ సోమవారము నాడు ప్రారంభమగునని యిదివరకు ప్రకటించితిమిగాని యిప్పుడిటుల మార్చబడెను. అధికసంఖ్యాకులుగా ప్రతినిధులు విచ్చేసి సుప్రసిద్ధులగునాయకులకు మనఃపూర్వకముగ స్వాగతము నొసంగుచున్నాము" అని కార్యదర్శి నేడు తంలివార్తనంపెను.

ఆంధ్రపత్రిక

1924 వ సంవత్సరము 4 వ తేది
గురువారము

బెంగాలు మంత్రిగారి ప్రతికారము

రాజనామా సీయవలసి వచ్చినందులకు, బెంగాలు మంత్రిగారు ఆగ్రహము కలుగుట సహజమే. శాసనసభ్యులపై వారు పరిపాలనా విధులను వింతగాదు. మంత్రిగారి నెకరగు ఫజలులో హక్కు గారు తమ ఆక్రోశమును వెల్లడిజేసిరి. తమ యుబుసును పెడలబాసికొనుటకు, వీరు ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలుచున్నారు. అక్కడ తమ పెగ్గల నన్నిటిని దెలిపెదరు గాబోలు! శాసనసభవారి యిచ్చను తా మెటుల తృప్తికొనినో సూచించెదరు గాబోలు! కన్సర్వేటరులు మన్నగు హైందవాళయ ప్రతికూలురైలును వీరి భుజముల తిట్టెదరని యూహించవచ్చును. ఇంతటివారు లేరని పొగడవచ్చును. తక్షణస్వరాజ్య మక్కరలేనివారు కొందరు గలరనియు, వీరి నిజ మగు హిందూదేశప్రేమిధులనియు, ఎలుగై చాటవచ్చును. ఆంగ్ల దేశప్రయాణోద్దేశ్యమేమి? సంస్కరణవిధానము మారునెడల, మహమ్మదీయుల తేమమును కాపాడుటకు, ఫజలులో హక్కు గారు ప్రయత్నించెదరట. ప్రత్యేక వ్రాతసిద్ధిమువిషయమై ఏరెక్కడుపట్టుదల జూపిరి. ఇంతిటికి బోనిచ్చిన న్యాయమే. సంస్కరణశాసనమునందు ఎట్టిమార్పు జరుగదని, ఫజలులో హక్కు గారికి నిశ్చయముగలదు. మార్పుజేయట కొకపెళ్ళి సంకల్పమున్నను, ఫజలులో గారు పెడలి ఎడ్డగించెదరు. వీరి ప్రయాణోద్దేశ్యమిదియే యె యందును స్వరాజ్యసంపాదన పద్ధతుల విషయమై యెట్టి భేదాభిప్రాయ మున్నను, తక్షణస్వరాజ్యసంపాదన విషయమై ఎట్టి భేదము లేదని, అన్ని పక్షముల వారును చాటుచున్నారు. ఇంగ్లండులో గూడ నట్టి యభిప్రాయ మెల్లెరియున్నది. ఫజలులో గారట్టి నమ్మకమును చెడగొట్టెదరనితోచును. హిందూదేశమునకు ఇంగ్లండు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నిచ్చునని, ఫజలులో గారు నమ్ముటలేదు. అందువలన ఏదియో యుష్పదనము వాటిల్లునని ఫజలులో గారి తెలంపు. పాపము, ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును ప్రేమించెడి వారు నేటి కొకరుగనుపించిరి! ఇందుకు వీరినభినందింపవచ్చును. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమువలనగలిగెడి అపాయము, నెదుర్కొనుటకన్న, సంస్కరణములను వెనుకకు మరలించుటయే యుక్తమని వీరియద్దేశ్యము. ప్రజలు సంస్కరణ జూపకముందే, లేనిపోని బాధ్యతలను వామెడ కంటగట్టుటకు వీరిప్రపడరు. శాసనసభ్యులు పరిపాలనావ్యవహారములలో తరుచుగ జోక్యము కలుగ జేసికొను చున్నందులకు, ఫజలులో గారికిరోషముగలదు. నిరంకుశపరిపాలనకడ్డు గలిగింపగూడదు గాబోలు! బెంగాలు మంత్రి తన వ్యాధయమును బయల్పరచినందులకు సంతసింపవచ్చును. అధికారవర్గయంత్రమున ఏమి మిళితమై పోయిరి. ప్రజాశయములపై వీరి కిసుమంతయు సాను

భూతిగనుపించదు. ఎటులనయినను తమపదవులనంటి పట్టుకొని యందుటకు వీరు ప్రయత్నించుచున్నారని, వీరి ప్రయత్నము కొనసాగకపోయెను. హిందూదేశమున జరిపిన చర్యలు చాలక, వీరు ఇంగ్లండులో గూడ తమప్రజను జూపదలచిరి. ఇట్టివారికి అధికారవర్గముధికముగ తోడ్పడగలదు. కాని ఫజలులో హక్కు గారుగాని, మరియెవ్వరుగాని, స్వపరిపాలనా శయమును నిరోధించజాలరు. భారతీయులు స్వతంత్రులని నమ్ముకొని పనిజేయుచో, హిందూదేశమునందు గాని ఇంగ్లండునందుగాని వీరి యభీప్రసిద్ధి నడ్డగింపగలవా రుండురు.

నరసింహరాజుగారి రాజీనామా

విశాఖపట్టణపు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు, చింతలపాటి వెంకటసూర్యనరసింహరాజుగారు తమ అధ్యక్షపదవికి రాజీనామానిచ్చి, చెన్నరాజధాని కంతుకు మార్గదర్శకులయిరి. నరసింహరాజుగారు ప్రభుత్వసయమితలు. మితవాదులు. ఇట్టి వారు గూడ, స్థానికస్వపరిపాలన శాఖామంత్రిగారి విచిత్ర దృక్పథమును సహించజాలకబోయిరి. ఆత్మగౌరవ రక్షణమే ప్రధానమనిపించి, వీరు గౌరవోద్యోగపదవిని పరిత్యజించిరి. స్థానిక సంఘముల కధ్యక్షులనెన్నుకొనుటకు దేశ మింకను సంసిద్ధముగానిచో, స్వపరిపాలనమున కెన్నటికి తయారగునో తెలియదు. మంత్రి పుంగవుని సిద్ధాంతము, ప్రజాశయములను నిరాధారము గావించుచున్నది. నరసింహరాజుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము నోడించి, జన్మినుపక్షము మిగుల నశక్తి గాంచెను. ఇట్టి పరిస్థితులలో నరసింహరాజుగారు రాజీనామా నిచ్చుట వింతగాదు. గుంటూరు కడప మండలములకు, అధ్యక్షు నెన్నుకొనుహక్కును ప్రసాదించకండుటయు, తమచర్యను సమర్థించుకొనుటకు మంత్రిగారు వింతకారణములను తెలుపుటయు, సందిగ్ధస్థితిని దెచ్చిపెట్టెను. నరసింహరాజుగారి రాజీనామామూలమున, జనించెడి పరిణామమును కనిపెట్టవచ్చును. రిజర్వుడు శాఖతో పాటు ట్రాన్సుఫర్డు శాఖయు, సత్వరాభివృద్ధి నడ్డగించుచున్నది. రెండును ఒక్కత్రోవనే ద్రొక్కుచున్నవి. ఈవిషయమై రెండు శాఖలకును సంయోగము గుదురుటచే, హాయి యగు కుటుంబమువలె నుండవచ్చును. మద్రాసు రాజధానియందు, ద్వంద్వ పరిపాలనము విజయముగాంచెనని గర్వపడుటకు వేరుకారణము గనుపించదు. ఉభయ శాఖలకును సంఘర్షణము గలుగకుండుటకు, అభివృద్ధికి ప్రతికూల మగు మార్గము ననుసరించుటయే కారణమని విదితమగుచున్నది. అసమ్మతినభల నెన్నిటి జరిపినను, నరసింహరాజుగారి రాజీనామాకు యీడురావు. విశాఖ పట్టణపు జిల్లా బోర్డు వారు, నరసింహరాజుగారి చర్యను కొనియాడిరి. అధ్యక్షు నెన్నికొనుట కధికారమును గోరిరి. మంత్రివర్గపు దృక్పథము, ప్రజాభిలాషలకు విరుద్ధ మని, వెల్లడియైనది. స్థానికస్వపరిపాలనము బూటకమని తేలినది. స్వరాజ్యము సిద్ధించిన గాని, స్థానికస్వపరిపాలన మయినను చక్కబడదను నమ్మకము మరింత బలపడుచున్నది. ఇట్టి సత్వమును పరిస్థితులము గావించినందులకు, నరసింహరాజుగారి నభినందించెదము.

అకాలీ ప్రశ్న: పంజాబు ప్రభుత్వమువారి దృక్పథము అకాలీ ప్రశ్నను పరిష్కరించుటకు, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు బద్ధువుడుకమిటీవాని నియమించి యుండిరి. కొంతకాలముక్రింద పరిష్కారము గురురేదని చెప్పి, కమిటీని రద్దుజేసిరి. ఇంకలి రహస్యమేమి? సరియగు ప్రయత్నము జరిగినచో, అకాలీ ప్రశ్న పరిష్కారము గాకుండెడిదా? ప్రజలీవిషయమై నిజము దెలిసికొనగోరుట సహజము. అసానీయేటెడ ప్రెస్సుప్రతినిధి గోరగ, పంజాబు ప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు క్రెయకుగారు, తా మివిషయమై వివరములను తెలుపజాలమని చెప్పటయేగాక, అకాలీ ప్రకటనము సరిగాదని గూడ సూచించిరి. ప్రభుత్వాభిప్రాయమును గ్రహించుట కందుచే వీలులేదు. ఇక అకాలీ ప్రకటనను, పరికింపవచ్చును. అయ్యది నిజమగుచో, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు మిగుల సంకుచితముగ ప్రవర్తించిరని తెలుపదును. అకాలీ ప్రకటనమును నమ్ముకుండుట కెట్టికారణము గనుపించదు. తిగాదాయంతయు, అకాలీఖయిదీలను విడిచిపెట్టువిషయమై ఏర్పడినది. అకాలీ ప్రశ్నపై తమ సర్వస్వము సర్పణజేసిన యోధులను నిర్బంధమునుండి ఓడువకుండు, పరిష్కారము సాధ్యముగాజాలదు. అకాలీనాయకులతో సంప్రతించకండు, శాశ్వతోపయోగకర మగు చట్టములను నిర్మించుటకు వీలుగాదని, పసిబాట డియినను గ్రహింపగలుగును. మొదట జరిగిన సంధిరాయ బారముల ప్రకారము ఖయిదీలను పెడలిపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారింకరించిరట. కాని పిమ్మట వారు వెనుదీసిరి. కొందరు ఖయిదీలసంగతీ మాత్రము ఆలోచించెదమనిరి. ఆత్మగౌరవముగల అకాలీలు, ఇందు కింగ్గిరించుట దుర్లభము. మతిరక్షణకొరకు తమ ప్రాణములను సయితము ధారబోయెటకు సిద్ధపడి, ధర్మబద్ధముగ ప్రవర్తించుచున్న అకాలీలతో, ఆత్మగౌరవవిషయమై గిచ్చబెరము జెయట పాడిగాదు. పంజాబు ప్రభుత్వమువారు, అకాలీ వీరులతో నెటుల సంప్రతించ వలయునో గ్రహింప రయిరి. అకాలీప్రశ్నపరిష్కారము విషయమై చేజిక్కిన అమూల్యావకాశమును కోల్పోయి, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు పరిస్థితులను ఓపమముగావించిరి. ఒడ్వయరుగారి కాలమునుండి నేటివరకు, పంజాబు పరిపాలనపువైఖరి మారకుండుట చోద్యము. స్వపరిపాలనము చేకూరినగాని, అనుకూల పరిణామ మెర్పడు నని తోచదు.

ఏకకార్యక్రమము

శాసనసభలు భగ్నమయినపిమ్మట, వానిలో జేయదగినవి లేదు. భగ్నమయినను గాకున్నను, ప్రజల స్వతంత్రకార్యక్రమముబట్టియే, స్వరాజ్యసిద్ధి నిర్ణయ మగును. బాహ్యప్రదర్శనము లేన్ని జరిగినను, విదేశములకు రాయబారము లేన్ని పెడలినను, ప్రజల కార్యదీక్ష బలపడనిది లాభమే మాత్రము గలుగదు. ఇంగ్లండుకు బోయెడివారు పోయెదరుగాక. శాసనసభలలో బనిచేసేడివారు చేసెదరుగాక. ఏ రెవ్వరియినను సరియే, నిర్మాణకార్యక్రమమును చేపట్టవలసినయావశ్యకత గలదు. దీనిని గుర్తించుట ముఖ్యము. తమయందుండెడి స్వరాజ్యమును వదలి, ప్రపంచమునందంతటను

వెదకుట వృథా ప్రయోసయగును. గాంధీమహాత్ముడు బొంబాయిలో ముచ్చటించుచు, అన్ని పక్షముల వారును, నూలు ఎడికి, హిందూ మహమ్మదీయసభ్యమును బలపరచి, అస్పృశ్యతను నివారణ జేయవలయు నని, విన్నవించెను. మహాత్ముడు విన్నవించినటుల, కద్దరులేకుండు బొంబాయి మున్నగు నగరములవారు స్వరాజ్యము ననుభవించ వచ్చునుగాని, వ్యవసాయదారులకు కద్దరు లేనిది స్వరాజ్యముండనేరదు. తిండికిని బట్టకును తోడ్పడిని స్వరాజ్యము, ప్రజాసామాన్యమునకు నిరుపయోగము. దూది నెగుమతిజేయుట, దేశవిహింసమునకు తోడ్పడును. మిగిలినయంశముల విషయమై యెట్టి భేదాభిప్రాయ మున్నను, నిర్మాణముపైయమై భిన్నాభిప్రాయ ముండజాలదు. సులభసాధ్యమును, భుక్తిముక్తిసాధనమును, స్వరాజ్య సంఘాతము నగు నిర్మాణకార్యక్రమమును ఎదలి, ఇతరమార్గముల ననుసరించుట, గాలిలో మెడలుగట్టుట బోలి యుండును.

నానారాష్ట్రసంఘము: హిందూ దేశ ప్రతినిధి నానారాష్ట్ర సంఘమునందు, హిందూ దేశ ప్రతినిధి భారతీయుడై యుండుట సామాన్యధర్మము. ఏదేశ మయినను ఇటులనే భావించును. అందుకు మార్గ హర్దింజ ప్రభుత్వగారిని ప్రతినిధులుగ బిల్లులు పరిహసాస్పదము గాదా? శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు స్టేటుకౌన్సిలు సభలో ఏషియమై ప్రశ్నించెరి. చాలదూర మాలోచించియే, హర్దింజ గారిని నియమించినటుల, పోషిగారు చెప్పచున్నారు. ఇందుల కెమికారణమో తెలియదు. భారతీయులు ఎనికారణకారణ మొక్కటే గనుపించును. అటు లగుచో హిందూ దేశమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొనగనలె? చెతగానివారికి లేనిపోని శారవమునీయనలె? హర్దింజగారిని బంపుట కిన్న, ఎవ్వరిని నియమించకుం డి న బాగుండెడిది. భారతీయునే స్టేటుకౌన్సిలు సభలో, నియమించవలెనని యొక తీర్మానము గావించబడెను. ప్రభుత్వమువా రీషియమై సానుభూతిని గనుపరచిరి. తుదకు పర్యవసాన మిటుల దేలెను. హిందూ దేశమునకు స్వరచిపాలనము గావలయునుగాని, కృత్రిమాలంకారములవలన ప్రయోజనము లేదు. నానారాష్ట్ర సంఘసభ్యత్వమువలన హిందేదూశమున కరచేత వైకుంఠము దొరకెనని మురిసినవారికి, తీరిని యాశాభంగము గలుగక మానదు.

హర్ది మెనుగారి ప్రవాసము హర్ది మెనుగారి ప్రవాసము నింకను రద్దుపరుపకుండుట, నాగరికలక్షణము గానేరదు. ఏదేశము నందును ఇంతకాలము విచారణలేకుండు వ్యక్తులను నిర్బంధించుట పొసగదు. హర్ది మెనుగారు ఘోర నేరములనొనర్చినచో, వీరి నేల ప్రాసిక్యూటు జేయ గూడదు? వా రొనర్చిన నేరములను కోర్టులలో నేల విచారించరాదు? ప్రజలకు చెలినంత వరకు, వారు హిందూ దేశమున భిమానించుటయే గొప్ప నేరము. ప్రభుత్వమువారు ఆరోపించిన దోషములు నిరాధారము లని, హర్ది మెనుగారు స్పష్టముగ ప్రకటించిరి. తమను ప్రాసిక్యూటు

ఆంధ్ర ల గాంధీ మహాత్ముని వుజాని డి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

4.9-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు	చందాలు
బాబ్బిలితాలూకా ప్రచారకుడు చే బియ్యం అరుణాచలముగారు బలిజ పేట మకాంనుండి వసూలుచేసినది	47795-2-5
బాబ్బిలితాలూకా బలిజపేట గ్రామ జాతీయోపసంఘకార్యదర్శి మద్దమ శెట్టి జగన్నాథయ్యగారి ద్వారా తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము వారు 1-8-24 మొదలు 31-8-24 వఱకు వసూలు చేసినది	7-15-0
	6-9-0
మొత్తం	925 10-0
(వివరములు రే ఫుప్రమరింపబడును)	
	48735-4-5

ఇదివఱకు	చందాలు
బాబ్బిలితాలూకా ప్రచారకుడు చే బియ్యం అరుణాచలముగారు బలిజ పేట మకాంనుండి వసూలుచేసి పంపినది.	23720-12-9
బాబ్బిలితాలూకా బలిజపేట గ్రామ జాతీయోపసంఘకార్యదర్శి మద్దమ శెట్టి జగన్నాథయ్యగారు పంపినది	7-15-0
	6-9-0
మొత్తం	23735-4-9

పూజానిధికి సామ్యముబంపు చీరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లింబుశెట్టిపేట, మద్రాసు

జేయడని పందెమువైచిరి. అట్టి పందెమును ప్రభుత్వమువా రంగీకరించెయిండువలసినది. లేనిచో, వెంటనే హర్ది మెనుగారిని విడుదలజేసియండవలసి నది. మైండ్వశాసనసభలో నిన్నటిదిన మడిగిన ప్రశ్నకు బదులు జెప్పచు, హర్ది మెనుగారి ప్రత్యుత్తరమును తాము చూచితి మనియు, ఎట్టి చర్యను తాము దీసికొనమనియు, మడ్డిమెనుగారు బదులు జెప్పిరి. ఇప్పటికియినను తాము మోపిన ఆరోపణలను, ప్రభుత్వమువారు ఉపసంహరించుకొనలేదు. ఇంతకన్నను, విచిత్రసితి యుండబోదు.

సప్లి మెంటరీ గ్రాంటులు : ప్రభుత్వచర్య శాసనసభవా రొకమారు పరిష్కరించిన పిమ్మట, వెంటనే సప్లి మెంటరీ గ్రాంటును దేగూడదని, కలకత్తా మైకోర్టువారు నిర్ణయించియుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తత్ప్రతికూలమగు నిబంధనను తయారుజేసిరి. ఇట్టిచర్య నియమవిరుద్ధమని గ్రహింపవచ్చును. సంస్కరణవిచారణసంఘము వారొకవంక విచారణ సలుపుచున్నారు. నిబంధనలలో ఎట్టిమార్పు జరుగవలెనో యని కనుగొనుచున్నారు. ఇంతలో ప్రభుత్వమువారు తొందరపడ నేల? ఇండియా ప్రభుత్వమువా రెంతసహాయము జేసినను, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారి సంకల్ప మీ డేరకపోయెను. నిన్నటిదినము ఇండియా ప్రభుత్వమువా రీషియమై తెలిపిన సమాధానము, సమంజసముగ యోపదు. నూతననిబంధనను జేయక ముందు, వీరు అడ్వకేటుజనరలుగారితో నయినను సంప్రతింపలేదు. రిజర్వుడుశాఖలవిషయమై సర్టిఫికేట్లు అధికారముండనేయున్నది. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలవిషయమై, నూతన నిబంధన ప్రయోగింపబడుచుండును. సంస్కరణములను పూర్తిగా నిరరకము గాంచుట కేరెండు ఏర్పాటులును తోడ్పడుచుండును.

పార్లమెంటుసంఘ ప్రతినిధుల ఆగమనము రాజావు డిసెంబరునెలలో, పార్లమెంటురి సంఘ ప్రతినిధులు హిందూ దేశమునకు విచ్చేయుదు రని, స్టేటుకౌన్సిలు సభలో క్రేతారుగారు సూచించిరి. వీరి రాకవలన జరుగబోవు నదెమి? శాసనసభ్యులతో ఏరు సంప్రతించెదరట. శాసనసభ్యుల నీ సంఘమునందు జెరవలయునని కోరవచ్చును. కాని ఇందువలన నెట్టిప్రయోజన ముండును? భారతీ అట్టి సంఘములలో జేరినను నెక్కటియే. భారతీయుల యభిలాషను గ్రహించి, తత్సాఫల్యమునకై పాటుబడదలచుచో, పార్లమెంటురి సంఘప్రతినిధుల రాక ఫలప్రద మగును. లేనియెడల, ఇది వట్టి యాడబరముక్రింద బరిణమించుట నిశ్చయము.

బిసెంటుగారి దేశ సేవ బిసెంటుగారి రాజకీయాభిప్రాయములతో నేక్తి భవిష్యకున్నను, ఆమె సలిపిన దేశ సేవ నుగ్గడించుట మావిధియని తలచెదము. స్వదేశము గాకున్నను, హిందూ దేశముపై నింతటి గాఢాభిమానమును గనుబఱచి, తమ శక్తినంతను దేశాభ్యుదయమునకై ధారబోయుచున్న బిసెంటుగారి నెంతని కొనియాడ గలము? నిన్నటిదినము జరిగినసభలో అన్నిపక్షములవారును ఆమె సభినందించి, కృతార్థు లయ్యిరి. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై నింకను అధికొత్సాహముతో పాటుబడుటకు బిసెంటుగారికి భగవానుడు ఆయురారోగ్యముల ప్రసాదించుగాక యని కోరెదము.

నాగపూరు కోట్లాటలు

7 గురుహిందువులను అరెస్టుచేసిరి మిరుసాపామున హత్యచేసి రని శివనారాయణగారిని మరిత్రయు హిందువులను రెండు తేదీ నాయంకాలము అరెస్టుచేసి జామీనుమీద విడుదలి. శివనారాయణగారి యింటిని దోచుకొనినందులకు 18 నందిపన్నాదీయల ఆరెస్టుజేసిరి. (ఆ.ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

బ్రిటిషు ప్రేమాయానియను కాంగ్రెస్

భారత దేశవాసితులు

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—తమ యువన్యాససందర్భమున పర్మిలుగా రిట్లు జెప్పిరి. ప్రతిపక్షాయమును ఇండియాలో పని వాంఛించు తిరుగబడిరి. సమైక్యతను సాధనములను తమ కష్టములను నివారణజేసికొనుటకు ప్రయత్నించిరి. ఇట్టిపనుయ ములందు, పనివాం డిట్లుజేసినపు డెల్ల వారు కాలబడుటచోక్రూ రకాశనములపాలుకేయవలెనని జరుగుచున్నది. భారతకార్యకు లను ఇట్లుజేయుటయు ఈ ప్రకారము భారతకార్యకుల హక్కులను పరిష్కారముజేయుట మానవలెను.

ఇంగ్లండులో ఇచ్చిన స్వాతంత్ర్యమునే ఇండియాలో గూడ ప్రేమాయానియనుల కీయవలెను. భారతకార్యకులు దీనిని సాధించుటకు వారు కట్టుబట్టుములను జేసికొనుటకు జేయవలెను. పెట్టుబడిదారుల అధికారమువలన గల్గు ప్రస్తుతపు కడుగును మనము ఎత్తివేయదలచితిమేని తొలగించితిమేని మనము రాచకీయములు వప్ప మరెవర విషయములను తెలియని రాచకీయవే తలపాలుభారతదేశమును జేయుదుమేని యుపద్రవ చేర్చుదును. దీనిని తప్పించవలెను. అధికపరిశ్రమలను బాగు చేయ లేనట్టియు యధాప్రకారము కార్యకులను పూర్వము వారి ఆధికారమున యవకాశముగ నైకొని తమలాభములనే జూచుకొనుచున్నవారి దయమీదనే ఆధారపడునటుల చేయు మార్పులు నివృత్తియొజనములు. రాచకీయమార్పులతోబాటు పారిశ్రామిక మార్పులను ఏకకాలమందే ప్రవేశపెట్టవలెను.

సూదాను తగవు

రాయబారములు చెడుట

ఈజిప్టు భిన్నాభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—ఉదయం 1.20. సూదాను పరిష్కారమునుగూర్చి జర్మనులు ఫ్రాన్సు ముస్లిమాల్లాగారికిని జరుగునన్న రాయబారములు చెడినవిని తెలియుచున్నది.

ఈజిప్టులో భిన్నాభిప్రాయము గలుగుటచే చెడిపోయిన పని తెలియుచున్నది. ఇటీవలి పరిస్థితులు పరిష్కారమునకు అడ్డుపడుచున్నవి. అనుకూలసయము దాటిపోయినది.

సూదాను విషయమై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన దానిని సరేజేర్చిన ఈజిప్టు ప్రజల యభిప్రాయము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు చెప్పినదొకటి చేయునదొకటి యని యభిప్రాయము. ఈజిప్టునందీ తాము వెడలమనియు వదలిపెట్టవలె యు స్పష్టముగ జెప్పిరి. కాని ఈజిప్టు ఆంగ్లేజనము కలన ఈజిప్టు నాయకులు అనుకొన్నదానికంటె ఎక్కువగ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చిరి. అందుచే అల్లగులు సాగుచునేయుండుచున్నది. బ్రిటిషు అధికారులను సెలవులోనున్నవారిని పనిలోనికి రప్పించుచున్నారు. ఎట్టి ఆంగ్లేజనమునందు పాల్గొనరావని ఈజిప్టు అధికారులను హెచ్చరించుచున్నారు. ఈవిధముగ బ్రిటిషు అధికారులు సూదానులో ఆంగ్లేజనము సాగునటుల పరిస్థితుల సేర్పాటు జేయుచున్నారు.

గొప్ప ఆశాభంగము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—రాత్రి 11.50 సూదానుగూర్చి ముస్లిమాల్లాగారితో జరుపనున్న రాయబారములను జర్మనుల ఫ్రాన్సు గారు మానుటచే గొప్ప ఆశాభంగము గల్గెను. అందరికంటె ఈజిప్టు మంత్రి వర్గము వారెక్కున ఆశ్చర్యపడెదరు. ఇటీవల పరిస్థితులెవ్వయోయని అందఱును ఆశ్చర్యంతో కనుగొన నెదురుజూచుచున్నారు. ఈజిప్టు ప్రజల పైన ఆకస్మికముగ విర్రవీడియుండవచ్చుననిరి. కాని ముస్లిమాల్లాగారు యూరపుకువచ్చినపుడు రాయబారములు మరల ప్రారంభము గావచ్చుననుకొనుచున్నారు. ఇప్పుడు నిరుత్సాహముగనున్నది. పూర్వపుయుత్సాహము లేదు. ముందుంగతులనుగూర్చి చాల ఆశ్చర్యపడుచున్నారు. ఎవరును ఏమగునో తెప్పజాలకున్నారు. ఇప్పుడు చాలకష్టముగ నున్నదనుకొనుచున్నారు.

కేయింగ్, సెప్టెంబరు 1:—జర్మనులుఫ్రాన్సు గూర్చి తాత్కాలికపు ప్రధానామాత్యున కిచ్చిన ఉత్తరువును బట్టికాడ సంగతుల వన్నిటిని అతిరహస్యముగ నుంచవలెనన్నట్లు తెలియుచున్నది. బ్రిటిషువారికి లాభముగను ఈజిప్టు నష్టముగను రాయబారములను జరుపజాలనని జర్మనులు ఫ్రాన్సు గారు యూరపుకు బోవునపుడు జెప్పిరట.

కూతురు పితృహత్య నొనర్చు ప్రయత్నించుట

ఇంటినిమిత్త మిచ్చినడబ్బును కూతురు వినోదారము ఖర్చు జెట్టెనని తండ్రి కోపబడుట కారణము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—రాత్రి 9/35 ఇంటిఖర్చు నిమిత్తము తండ్రి కూతురు నకు డబ్బు చెప్పెను. కాని ఆ 14 కేండ్ల బాలిక తన వులా సార్లము విని యోగించుకొనుచుండెను. అదికూడవని తండ్రి కోపబడుటచే ఒకనాడు ఇంటినుండి పారిపోయెను. మరునాడు యింటికివచ్చి నిద్రించుచున్నతండ్రిని గొడ్డలితో మెడనడికెను. అడవిలోనికి ఈబిల్లి పారిపోయెను. పట్టుపడెను. తండ్రి బ్రతుకునని కోచుడు.

రివిస్వారు ఎత్తులు

వాణిశ్యగారు నైవ్యమును పరీక్షించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—రాత్రి 2.25. నిన్నటిదినము రివిస్వారు నైవ్యపరీక్ష ప్రారంభమైనది. 18 లేదీవరకు జరుగును. నాకాదర్శిప్రదర్శనముగూడ ఇప్పుడే జరుగును. ఇదిబాట్టికు సమద్రములో జరుగును.

మిత్రమండలియుద్ధయుగము

ఫ్రెంచివారి పాధ్యత

వింతసిద్ధాంతము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—రాత్రి 8.30. ఫ్రెంచిప్రదేశములో యుద్ధముజరుపుటచే తమకు పరిహాము నీయవలెనని గ్రేటుబ్రిటను, యునైటెడ్ స్టేట్సును పరాసులు అడుగవలెననుచున్నారు.

ఇట్లు జెప్పినది పాల్ లీ సెయినారు అనువాతడు. ఈ యుద్ధములో ప్రాంసు, గ్రేటుబ్రిటను యునైటెడ్ స్టేట్సు ఒకే ఆశయముతో యుద్ధముజేయకపోవుటయే తమకు పరిహారముల నిచ్చుటకుకారణ మనుచున్నారు. అట్లగుచో మీకు సహాయ మొనర్చితిమి. మీ యభిప్రాయము సారేరెను. అందుకు మేము సహాయమొనర్చినందులకు మీకు పరిహారము నీయవలెనని గ్రేటుబ్రిటను యునైటెడ్ స్టేట్సు అడుగవచ్చును. న్యాయమే. ప్రాంసుకు సహాయముజేయుచున్నార మను భ్రమను గల్గించి గ్రేటుబ్రిటను ఫ్రెంచిప్రదేశములో యుద్ధముజేసిరనుచున్నారు. ఇదెంతయు యుక్తిగాని కేరొకటిగారు. 1914 ఆగస్టులో మొదటజన్మవీరి ఉత్తరసారు ప్రాంతమునుండి బ్రిటను ముట్టడించుటకు ప్రయత్నించిన సంగతి అందరకును తెలిసి విషయమే. కాని ఫ్రెంచిసామంతుల పోరాడిన, మనుష్యులు సామ్యు, కాలము, పనిముట్లు కలిపినచున్న సంగతియుతో ప్రాంసు నుండి యుద్ధముజేసి రనిరి.

డాన్ చట్టములు

విషయమై జర్మనీలో కుటుంబకష్టము లుదయించు ననుచున్నారు. డాన్ నివేదికమును జాతీయవాదులు అంగీకరించునటులజేయుటకు మంత్రివర్గమువారు ప్రయత్నించుటచే వీరు ప్రజాస్వామ్యులక్షణమును మానుకొని ప్రజాప్రతినిధులమంత్రివర్గముగ మారిరాయనువిషయమును తక్షణము నిర్ణయింపవలసియున్నది. జాతీయవాదులను మంత్రివర్గములో చేర్చుకొనిరేని వారినంఖ్య ఎక్కువగను. చాన్సిలరుపదవినిగూడ సొందుటకు వీలగును. దానివలన డాన్ నివేదికమును భగ్గుముచేయుటకు వీలగును. అందుచే ప్రజాస్వామ్యవాదులు, సాంఘికవాదులును మరల ఎన్నికను గొరచున్నారు. దీనివలన రిచిస్ట్రారులో తమ బలము చాల పెచ్చుగ నుండుననుచున్నారు.

సోవియటుల ధాన్యపు ఎగుమతి

ప్రచారమునకు సామ్యును ప్రాగుజేయుట

పనివాంఛను తిరుగబడవలెనని చెప్పట

లండన్, సెప్టెంబరు 8:—ఉదయం 12.45. లక్షలకొలది రష్యనులు తిండిలేక మాడుచుండ సోవియటులు ధాన్యమును ఎగుమతి జేయదలచెట్టిరి. అందరకును అసంతృప్తిగ నున్నది. దీనివలన సోవియటులకు ప్రతిహేతుముగ ఆంగ్లేజనము బయలుదేరుచున్నది. సోవియటులు భయపడుచున్నారు. విదేశములందు కమ్యూనిస్టు ప్రచారము నిమిత్తము ధాన్యము సెగుమతి జేసి సామ్యును ప్రోగుజేయుటయే సోవియటుల యుద్దేశ్యముగాన దాని నెదుర్కొనవలెనని చాలమంది రహస్యముగ ప్రయత్నించిరట. కార్యకులను తిరుగబడవలెనని ప్రోత్సహించుచున్నారు.

కెనా సంక్షోభ చట్టము

లో నిర్బంధపైనికత్తె ముందుటచే అంగీకరించ జాలమని థామస్ గారు తెలియజేసిరి.

మసోలు ఇరాకు

జాతీయమితరచ్చ

తురుష్క ప్రతినిధులు

అంగోరా, సెప్టెంబరు 2:—మసోలు, ఇరాకు సరిహద్దులను గూర్చి తమహక్కులను కాపాడుటకు జాతీయమితరచ్చ ఫెటిచే, చక్రికేచే, గాన్లన తమ ప్రతినిధులుగ జనీవాకు తురుష్కులు బంపనున్నారని తెలియుచున్నది.

మస్లిమాల్లాగారి వైఖరి

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—నేడు జనీవాకు మస్లిమాల్లాగారు బయలుదేరిరి. స్టేషనులో ప్రజలు వీడ్కోలుపును గావించిరి. జాతీయమిత ప్రాముఖ్యమును గూర్చి చాలవరకు తెలియజేసిరి. జాతీయమితి మంచిపని జేయుటకు తనకు జాతీయమితియందు సమ్యక్ముగలదని తెలియజేయుటకేగాని యువన్యాసముల నిచ్చుటకు జనీవాకు బోవుటలేదని తెలియజేసిరి. ప్రతిజాతిపారును తమ ప్రతినిధులను సమర్థులను సభకు బంపవలె ననిరి.

నైవ్యములను దగ్గించుట

మస్లిమాల్లాగారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—ఆయుధములను తగ్గించువిషయమునుగూర్చియు, జాతీయక్షేమమునుగూర్చియు చర్చించుట కిది మంచినయమని మస్లిమాల్లాగారనిరి. ఇంతవర కెవరును తృప్తికరముగ విధానమును నైవ్యములను, ఆయుధమును తగ్గించుటకు ఏర్పాటుజేయలేదనిరి. క్రమేణా అన్ని ఆక్షేపణలు తీరుచుండుటచే ఆవిధానమును మనము త్వరలోనే ప్రవేశపెట్టుటకు వీలగును.

ఆంగ్లో సోవియటుల ఒడంబడికను

గూర్చి ఆవిశేషముగ ఏమేమోవ్రాసిరి. చెప్పిరి. రష్యయా మనకులోబడుటచే పరిస్థితులన్నియు మారినవి నునము మనపరిస్థితులను మార్చలేదు.

బురూవిషయమై ఏర్పాటుజరిగినగాని రష్యయాకు అప్పు ఇచ్చు ఆభయము నిచ్చుటకు వీలులేదనిరి. పరస్పరసహాయపు టొడంబడికను నిరాకరించుకేసుంచిన ప్రభుత్వ ప్రవర్తనమును మస్లిమాల్లాగారు సమర్థించిరి. లేనిచో దీనివలన కొన్ని డొమినియనులు, ఇతరజాతులసమితినుండి చీలిపోవు ప్రేరణపనియు ఎన్నటికిని మరల కలుసుకొనుటకు వీలులేకుండెడిదనియు తెలియజేసిరి. అమెరికాకు గూడ వీలులేక పోయికి దురి. జాతీయమితి తీర్మానముల నములు జరుపుటకు నైవ్యముల నుపయోగించరాదను నభిప్రాయమును మస్లిమాల్లాగారు తెలియజేసిరి. దీనివలన జాతీయమితి అధికారము అంతరించుననిరి.

పారియటు గారు జనీవా కేగిరి. సత్కారము జరిగెను.

అమెరికను వైమానికులు

హాక్స్ జేసీలో ప్రవేశించిరి.

నూతన తగవు

బ్రిటిషు ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్, సెప్టెంబరు 3:—జనలులు ఘోషాగారు తమకం పబడిన ఆహ్వానమును లక్ష్యముచేయలేదు. ఉపేక్ష జేసిరి. అతడు వచ్చునది లేనది స్పష్టముగ తెలియదు. ఈలోపుగ రద్దవువశమున కొన్ని సంగతులు తలపించినవి. దానికి ఈజిప్టు ప్రభుత్వము వారే ఉత్తరవాదులు. ఈ అల్లరులను పురికొల్పినది ఈజిప్టు ప్రభుత్వవర్గమువారే నమౌదను. జనలులు ఘోషాగారు అతివాదుల ఇష్టము ప్రకారము ప్రవర్తించెను. ఇంతకు పూర్వమున్న పరిస్థితులనే నిలబెట్టుటకు తలపెట్టినను సెలవుమీదనున్న ఉద్యోగులను దక్షిణచక్ర తప్పులేదనియు నూతనలో బ్రిటిషు పరిస్థితులను బలపరచవలసివచ్చెననియు డెయిలీ సెక్షన్ పత్రిక ప్రతినిధిలో ముగ్ధునాల్గుగారు తెలియజేసిరి.

నెన ములను తగ్గించుట

మగ్ధునాల్గుగారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 3:—తాను అనుకొన్న నైస్యములను తగ్గించు ఒడంబడికను గూర్చి మగ్ధునాల్గుగారు నూచించిరి. 1922 లో తయారుచేయబడిన ఈషరవిధానమున కొంత మార్పును జేసిన అంతయు లాభముగ నుండును. వాషింగ్టన్ నాకాదశ ఒడంబడిక తక్కు ప్రకారము స్థాయి నైస్యములను సంఖ్యను బట్టి తగ్గించుటకు ఈషర విధానములో నూచించి రనిరి.

ప్రేడ్యూనియను కాంగ్రెసు

కార్మికులవాంఛితములు

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—సమైక్య 'లాకపుటులు' దేశ రింపులతో గూడ కొన్ని తగవులను పరిష్కరించుటకు జనరలు కవున్నియవారి కధికార ముండవలెనని తీర్మానించిరి. బహుళ సంఖ్యాకులు ఆమోదించిరి. కేంద్ర నాయకత్వ పరిశీలనము గావలెనని పనివార్డుంగారిరి.

ఈ తీర్మానము ననుసరించి రాయబారములు చెడు నపును ప్రేడుయూనియనులు జనరలు కాన్సిలువారికి తెలియ జేసి జనరలు కాన్సిలు ఇచ్చు హితమును ఆలోచించి అంగీకరించు బాధ్యత వీర్చుదినది. జనరలు కాన్సిలువారు తగిన సహాయమును జేసెదరు.

రషియను ఒడంబడిక

లిబరల్స్ ఖండించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 3:—జర్మనులకిచ్చు ఋణమును ఖండించుచు లిబరల్స్ వర్గమువారు తీవ్రముగ రషియా ఒడంబడికను ఖండించుచు కరపత్రములను ప్రకటించిరి.

మరాఠోలో పోరాటములు ఉపద్రవకరమగుచున్నవి

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—పడమటి ప్రదేశములో రిపులు స్పెయిను ప్రభుత్వ రాకపోకలకు తీవ్రముగ అభ్యంతరమునుగలుగజేయుటచేతను అదేపనిగ దాడినట్లుటచేతను పరిస్థితులు చాల ఉపద్రవకరమగుచున్నవని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. దీని వల్లన తక్షణము స్పెయినునుండి 8 పటాలము లంపబడుచున్నవి. ఈపరిస్థితులందు అతి నిదానముతో చిత్తధుర్యముతో ప్రవర్తించవలసియున్నది. స్పెయినులోను, మరాఠోలోగూడ స్పెయిను డైరెక్టర్ ప్రభుత్వమువారు తమయధికారమును అమలుజరుపవలసివచ్చెను.

తంజీరు తెగవారు విప్లవకారులతో జేరుట

జిబ్రాల్టరు, సెప్టెంబరు 2:—మరాఠోలో తంజీరు, జిబ్రాల్టరులో ఫిరంగిలకాల్పుట వినపించినవి. తంజీరు తెగవారు, ఆప్రాంతములందున్న వారును విప్లవకారులతో చేరిరి. తంజీరును తీగలబెట్టిరి. తంజీరు, ట్యూటను రోడ్డును మూసివేసిరి.

రెయిసులీలనుచరులు

విప్లవకారులతో జేరిరి. మరాఠోకు 50,000 నైస్యములు సహాయార్థమంపబడిన వని తెలియుచున్నది. ఆఫ్రికనుతీరమున షెల్లులనుటకు ని్పించెను.

చీనాలో యుద్ధము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 4:—ష్యాంగు హే వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:—

పోరాటము విస్తారముగ లేదు. విదేశీయులను వారి న్యవహారములను గాపాడి రక్షించుటకు తగిన కట్టుదిట్టములను జేయుచున్నారు. 81 ఫ్రెంచి నౌకలు వచ్చినవి. ఇదివరకపుడే బ్రిటిషు, 6 అమెరికను, 2 ఫ్రెంచి, 4 జపాను, 1 ఇటలీయున నౌకలు ష్యాంగు హే లో నున్నవి. ష్యాంగు హే నుండి 26 గంటల లో జేరు కొను దూరములో సేస్సోలో జపాను నౌకాదళము చాలయున్నది. 1500 స్థానిక ఐచ్చికభటులను తయారుజేసిరి.

మసోలు మస్య

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 4:—జాతీయనిత్యభలో మసోలు సమస్య విషయమై శురుచ్ఛూహకులనుగూర్చి తెలియజేయుటకు చికాజేమసిపురే గార్లు జనీనాకేగెదరు.

అటవారా రైల్వేపట్టణమును

గాల్చుట-విచారణ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 4:—ఈజిప్టు అధికారి తనమును ఘ్యులు ఓడిపోవుటచే, క్రిందనుటచే, గాలిలో కాల్చుటకు సాధ్యము కుత్తరువుజేసెననియు దీనిని విని ఇథియోపియనులు కాల్చుటచే ఉత్తరువుచేయుటజేసెనని తెలంచి కాల్చిననియు ఈజిప్టు అధికారులు వానిని ఆపువరకు కాల్చిననియు అటవారా విచారణ సంఘమువారు తెలియజేసిరి. ఈజిప్టు అధికారి దీని కెంత మాత్రము నిండ్వాడుగాడని సర్దారు తెలియజేసెను.

చీనాలో పోరాటము

పికింగుతో రాకపోకలకు వీలులేకుండ ష్యాంగు హే నుండి 15 మైళ్లు ష్యాంగు హే న్యూక్ కింగు ఇనుపదారిని లూయింగుస్ట్యాంగుగారి నైస్యములు కొట్టివేసిరి.

కియంగ్సి, చికియంగువాతులు పొరనుండుటచే సాంగ్రా మికాధికారుల నైస్యములను సమాజేషుచేయుచున్నారు. అందరును నిర్బంధముగ నైస్యములో జేరవలెననున్నారు. విరోధములన్న ప్రదేశములకు న్యాయకింగు ఇతరపట్టుముఖండి పనివార్డును కూలీలను ఖాళీజేయించిరి. మంచి స్థితియందున్నవారు పారిపోవుచున్నారు. నైస్యములు ప్రతివోటున ఆహారపదార్థములను విశపరుడుకొని తొలగిపెట్టుచున్నారు. ఫ్రెంచి యుద్ధనౌకలు ష్యాంగు హేకు పోవుచున్నవి.

జరసి ఋణము

బ్రిటిషు వర్తకమున కుడ్రవము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—జరసికి 40,000,000 పౌనుల ఋణము నీయరాదని పార్లమెంటుకు శేషనలయూనియను వర్తకులు మొరబెట్టుకొనిరి. గ్రేటు బ్రిటనుకు ఎంతయో జరసి చర్యములు చనుగ దిగుమతిజేయబడుచున్నవి. ఇంగ్లండు బూటులనుగొన్న జరసికి లాభముజేసినట్లునని డొమినియనులు తెలంచుచున్నవని కార్యదర్శి తెలియజేసెను.

బొంబాయి కార్పొరేషను

నిన్న రివ లేదీని జరిగినసభలో డాక్టరు కుకియాగారి వాతలను కిసభ్యురాలిడగ స్త్రీ లాజేపించిరి. స్త్రీలు కార్పొరేషనులమున్నగు సభలలో చేరుటవలన స్త్రీలకు సహజాలంకారములగు వినయస్థానీల్యదులంతరించును. దుచ్చింతగల తొత్తులనుపురుషులు స్త్రీలను ముందుకుత్రోసి తమకార్యములను సాధించుకొనుటకు స్త్రీలు అమాంకమును సహకారణులగుదురు. అనుభావ్యమును స్త్రీ లాజేపించిరి. ఆవాక్యమును తీసివేయుటకు నిశ్చయింపబడెను. (అ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:—మదరాసు శాసనసభ్యుడు కోటిరెడ్డి

గారు ఈయందయ మిచటికివచ్చిరి.

బొబ్బిలి మహానాజ్ గారి ప్రాసాదాన నిచటికివచ్చిరి. సర్. హాజి యిస్మాత్ జేటుగాగు నిన్న బెంగానురునకు వెళ్లిరి.

చెన్నపురి వైశ్యుల పక్షమున డాక్టరు గొప్ప ఇండియా శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టిన "స్త్రీపునస్సంధానమోనిష్టయ శాసనము" గూర్చి తమయభిప్రాయమును తెలుపుటకు చెన్నపురి గోవిందప్పనాయని వీధి నెం 48 రు గల మ-రా-రా. (శ్రీ. ఉ. ఆశ్వయుజేశ్వరిగారి రామానుజ కూటుమనందు రేపు (5-9-24 లేది) కుక్రవారం సాయంకాలము 6 గంటలకు సభ జరుపబడును కనుక అందఱు రాబ్రాధితులు.

శ్రీమాన్ సత్యమూర్తిగారు

వరంతి ఉత్సవము

"గత నెల 80 వ లేదీని శ్రీమాన్ సత్యమూర్తిగారివద్దం తి ఉత్సవము వరకువాకమునందలి వారిగృహమున జరిగినది. టి. వి. శేషగిరయ్యగారు మున్నగున్నేహితులను పెక్కండ్రను సత్యమూర్తిగారాహ్వానించిరి. వారందరను సకలత్రము గవచ్చిరి. శ్రీమతి పద్మావతీబాయి వల్లీపరణయను మగూర్చి అద్భుతముగ కాలక్షేపముచేసెను. ఆమెయూ, యౌవనము, గాత్రము, ఉచ్చారణమున్నగునవి చాలప్రశంసనీయుగానుండెను. ఆమె అభినయించుటకుమాత్రము కొంచెము స్తంభపడినది. రక్త శ్రుతిమీద బాగుగా పాడినది. పాటపాడువనిని వెనుకపొంగు దాక్షకువదలుట భాగవతులకు ఆచారమైనను ఆమె అటులచేయక తానె సాకల్యముగా పాడుచుండెను. వెనుకపొంగుదారులకు నలేశభాగవతరు ను బ్రహ్మణ్య య్య రు గార్లు ను మరియొక స్త్రీయునుగూడ చాలబాగుగా పాడిరి. పద్మావతీ బాయి చాల బాగుగా రాగాలాపన చేసినది. హర్షాశ్రుములు పలుమారు చెరిగినవి. భాష చాల మృదుమధురముగా నుండెను గాని నింద్య గ్రామ్యముకాదు. సంగీతము ప్రవచనము క్రమభంగిని జరిగినవి. ఆమె మంచినర్తకి యగుటచే తాళమును సరిగా అనుసరించెను. శృంగారభాగములనుగూడ నామె సౌశీల్యమునకు లోటురాకుండను వెగటుతో పకుండ ను అభినయించెను. మార్దంగి కుడగు మాంగడి దొరైరాజయ్యగారుగూడ చాల ప్రశంసనీయు ముగా వాయించెను. ఆమె యింకను గాత్రసాధన చేయదగినది. పాటలను పద్యములను ఇంకను సావకాశముగా పాడునను. త్యాగరాయకృతులు మున్నగువానిని శిక్షగా నభ్యసించదగినను.

రాత్రి 10 గంటలవరకును, కాలక్షేపము జరిగినను అపుడే ముగిసెనా? అని అందరును చింతించినటలో సతీతయోక్తి విమియనుజేదు. సత్యమూర్తిగారిచే నీచబడిన స్వర్ణపతకమును శేషగిరయ్యగారు పద్మావతీబాయి కొసంగిరి. తక్కినవారికందరికిని నూతనవస్త్రము లొసంగబడెను. పిమ్మట సత్యమూర్తిగారు సహజవాక్యమత్కృతితో నామెనైపుణ్యమును కొనియాడిరి"ను ప్రసిద్ధగానకళాకోవిదులగు శ్రీమాన్ సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు మాకువ్రాసిరి.

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుడు

మహాత్ముని వ్యాసము

"బెల్గాంలో జరుగనున్న మహాసభ కేవలధ్యక్షత వహించెదరనువిషయ మింకను పరిష్కారము కానందున చాలమందికి స్థిమితము కలుగకున్నది. నేను మరల కారాగృహమునుండి వచ్చి దేశసేవను ప్రారంభించినది మొదలు సంకల్పములకును సందేశములకును కారకుడను కావలసివచ్చుచున్నందున చాల చింతించుచున్నాను గాని అనివార్య మనుభోక్తవ్యమే యగును. నాస్థితి యింకను స్థిరపడలేదు. విభేదమును కలిగించుటకొరకు మాత్రము నే నధ్యక్షుడనుగా నుండజాలను. అందువలన దేశమున కేదైన మేలు కలిగెదనో నే నీగారవమును స్వీకరించెదను. రాట్టమే నాకు కరణ్యము. అదియే ఆపన్ని వారకము. అదియే సౌఖ్య సంధాయకము. అదియే నన్ను స్పృహ కలిగి విడువనిమిత్రము" అని మహాత్ముడు ఎంగుయిండ్రియాపత్రికలో వ్రాసెను. (అ. ప్రె.)

సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశము

ఉపసంఘముల ఏర్పాటులు

ప్రభుత్వపు చట్టములు ప్రవేశపెట్టబడెను

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 3:—నేడుదయము 11 గంటలకు భారతసామ్రాజ్యశాసనసభ సెప్టెంబరుసమావేశము ప్రారంభమయ్యెను. కొంచెము వానజలుపడుచుండెను. సర్ ప్రెజిడెంట్ వైట్ గారు యామగ్యనే సెలవునుండి వచ్చుటచే అధ్యక్ష పదవి స్వీకరించుటకు ముందు రాజభిప్రాయము గైకొని యెను. చాలమంది సభకు విచ్చేసియుండిరి. సుమారు 100 మంది గలరు. నూతనసభ్యులు పలువురు రాజభిప్రాయములజేసిరి. వీరిలో, ఎ. సి. చాటర్జీ గారు, (పరిశ్రామ శాఖసభ్యుడు), ఇ. బల్లెను (ప్రెసిక కార్యదర్శి) ఎ. హెచ్. లాయడుగారు, ఎ. ఎ. ఎల్. పాన్సన్ గారు, జి. ఆర్. ఎఫ్. టాటనుహాము గారు, ఎం. వెలుగూరు, హెచ్. పి. దువలుగూరు, హెచ్. వాల్మీకి గారు, ఆర్. ఎ. విల్సన్ గారు (వీరందరు ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు) రాజా గజనుపూరు అలీఖానుగారు, ఎం. సి. నాయుడు, టి. ఎ. చామర్సన్ గారు, కర్నూల జె. బి. క్రాఫ్టగారు (వీరందరు ఎమ్మెల్యేలైన సభ్యులు) గలరు. మొదటిగంట ప్రశ్నలకు తీర్మానములు జరుపుటలోగడిచెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

చమనూలుగారి ప్రశ్నకు తీర్మానమును సర్ అలగ్జాండరు మద్దుతునగారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు హాంస్ మనుగారి ప్రత్యుత్తరమును జూచినను ఆవ్యాసకుగూర్చి ఎట్టిచర్యయు దీసికొన నిశ్చయించలేదని చెప్పిరి. చమనూలుగారు జమ్నా దాసు మెహతాగారును డి. పి. సిన్హాగారును సిల్లిమెంటరీ ప్రశ్నలవేసిరి. హార్నిమనుగారు తనపై నానోపించబడిన నేరముల న్నటిన నిరాకరించెనని చెప్పిరి. మడ్డిమనుగారు తన ప్రథమ రీతిగానే ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

లాలా హన్సరాజుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు లేడీ హార్డింజి కళాకాల పరిపాలకవర్గమువారు భా సా శాసనసభ స్టేటుకాన్సిలు సభ్యులను తమ వర్గములో చేర్చుకొనుట కంగీకరింతురని భోయగారు చెప్పిరి. టెలిగ్రాఫీకు శాఖలో వ్యయమును తగ్గించవలయుమును విచారించుట కొకసంఘము నేర్పరుచుట యుక్తమా కాదాయని ప్రభుత్వమువారికి ను యోచించుచున్నారని చాటర్జీగారు దాసుగారి ప్రశ్నకు బదులిచ్చిరి. కర్నూలు సర్. డి. వాగార్జునగారికి బదులు రైల్వేబోర్డు తరపునభ్యుదయగవచ్చుటకు పరిశ్రామికానుభవముగల భారతీయుడు వేరొక డ్యులభించుటలేదని పార్సన్న గారు దాసుగారి ప్రశ్నకు తరువుగా చెప్పిరి. లేనిని బట్టి యెంచి జూచుచున్నారని డి. పి. సిన్హా గారు ప్రశ్నించిరి. ఆయుర్ద్యోగమునందేరిని నియమింపకముందు ప్రభుత్వమువారు అప్పటికున్న ఏజంటులు, ఫిపుఇంజనీరుల సమర్థలను విచారించిజూచిరి. కాని భారతీయుడెవ్వడును కానరా లేదని సర్ ఛార్లసుగారు బదులిచ్చిరి.

డి. పి. సిన్హా గారు:—అవనికి దగిన భారతీయుడు లేనే లేడా?

సర్ ఛార్లసు ఇన్నిసు:—రైల్వేలో పనిజేసి మంచి నూతనానుభవముగల భారతీయుడు లేడు.

ఉక్కుసంరక్షణచట్టము ఉపసంఘము ఏర్పాటులు

ఉక్కుసంరక్షణ చట్టము గూర్చి క్రిందటిసారి మేమాన సమావేశమునందు మాట్లాడునపుడు విదేశములనుండి పెట్టెడి తెప్పించు సుగూర్చి విచారించుటకై ఒకఉపసంఘము నేర్పరుచుటకువాణిజ్యశాఖసభ్యు డంగీకరించుచుండెనని సర్ జేసెలు బ్లా కెటుగారుచెప్పిరి. సా||శాసనసభనుండి నలుగురుసభ్యులెన్నుకొనబడుటకు ను, స్టేటుకాన్సిలునుండి మువ్వురు యెన్నుకొనబడుటకు ను సర్ ఛార్లసు ఇన్నిసు గారు ప్రభుత్వసభ్యులగున తాను (బ్లా కెటుగారు) ప్రతినిధిగను ఆసంఘమునందుంటుటకు అంగీకరింపబడెను. ఇందుకు శాసనసభనుండి 4 రు సభ్యుల నెన్నుకొనువిధము ముమ్మారు చెల్లిపెదనని అధ్యక్షుడు బలికెను.

సభాకార్యక్రమము.

శాసనసభ సమావేశము సర్ అలగ్జాండరు మద్దుతునగారు ప్రస్తుతసభాసమావేశము కార్యక్రమమును ప్రకటించిరి. రెండు దినములు ఇరిగినట్లగు సభ మొత్తం 3 వ తేదీవరకు సమావేశము

గాదు. ఈనడుముకాలమునందు వివిధచట్టములగూర్చి ఏర్పడిన ఉపసంఘములవారు తమనివేదికములను దాఖలుచేయుదురు. ఈగడువు లేకున్నచో వారికి వ్యతిరేకముండదు. నేడు ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టములు రెండవసారి చదువడ మగును.

10 వ తేదీన లీకమిషను రిపోర్టుపైగల తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు చర్చకు పెట్టుదురు. పిదప సభ్యులు ఉత్సాహము జూపిరేని 11 వ తేదీనగూడ చర్చజరిగి 12 తేదీన ముగియును. 15 వ తేదీన రైల్వే ఆర్థికవిషయములను వేరుజేయుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము చర్చింపబడును. 19 వ తేదీన ఉద్యోగేతరతీర్మానములు చర్చకు చేబడును. గవర్నరు జనరలుగా రంగీకారముపైని. 22 వ తేదీగూడ ఉద్యోగేతర తీర్మానములకు వినియోగింప నెంచెదమని ఆయన నుడిచెను. (హార్షధ్వని) ప్రస్తుతము రెండు సభలయందుగల చట్టములు ముందు రా నున్న వి అన్నియుగూడ యీసమావేశమునందే పూర్తిజేయ ప్రభుత్వమువారు దలంచుచున్నారని నుడిచెను. సెప్టెంబరు 28 లేక 31 తేదీతో యీసమావేశము ముగియగలదని యూహించుచున్నారు.

అధికారేతరతీర్మానములకు గడువు

ఉద్యోగేతరతీర్మానములకు మరియొకరోజు యేర్పాటు జేయవలెనని పండిత మోతీలాలు శ్రేహూగారు గోరిరి. ఆ సంగతి గవర్నరు జనరలుగారికి మనవిజేసెదను. కాని ఉద్యోగేతర తీర్మానములకు రెండుదినములును, ప్రత్యేకవ్యక్తులు ప్రవేశపెట్టెచట్టములకు రెండుదినము లేర్పాటుచేయుట క్రమముగ జేయున్న దని వడ్డిమెనుగారనిరి. లీకమిషను రిపోర్టునకు వినియోగింపబడిన కాలము ఏపనిక్రిందను చేరదని బలికెను. (హర్షధ్వని).

200 లకుపైగా తీర్మానములు జేచియున్నవని డా|| గౌరుగారు చెప్పిరి. ఇంకొక్కదిన మొసంగినచో నవన్నియు పూర్తికాలావని వడ్డిమెనుగారనిరి. 200 లకు పైగానున్న యీ తీర్మానములన్నియు పూర్తిగా చర్చింపబడవలెనన్న పూర్తిగా ఒకసంవత్సరముపాటు సభిమాదియొండవలయునని సర్ హెన్రీ అనరీఫ్ స్పృకుగారు నుడిచిరి.

ఈప్రశ్నలంత చలకనగా జూచినందులకు పండిత మా శక్త్యాగారు నిరసించుచు, అధికారేతరవిషయములు చర్చించుటకు గడువు చాలనందున మిగుల అసంతృప్తిగలుగుచున్న దని చెప్పిరి. అధికముగా తీర్మానములుండటచే ఎక్కువదినము లందుకు వినియోగింపవలెను. ప్రత్యేకసభ్యుల తీర్మానములకై గడువు చాలదని రంగారామిగారునూడ మనవిజేసిరి. ఈయభిప్రాయము లన్నియు హాంసు మెంబరుగారు దొరతనమువారికి చెల్లుపునని అభ్యక్షుడు నుడిచెను. హాంసు మెంబరుగా రందుల కంగీకరించి నట్లు నూచించుచు తలయూచిరి.

అధ్యక్ష పదవియందుండవగిన వారలలో నొకరిని సెలవు కమిటీలయందును నుద్దేశముతో కె. సి. నియోగిగారిని రెండు సెలవు కమిటీలయందు (ఉపసంఘములకు) చేర్చిరి. భాయిగారు వర్తకశాఖనుగూర్చి నూచించిన సవరణచట్టము ఉపసంఘము విచారణార్థము బంపుటకుగల ప్రతిపాదన అంగీకరింప బడెను. సవరణచట్టమును ఇండియాలోని హెడ్డాజాకమిటీవారును జడగలోని కమిటీవారునుగూడ ఆమోదించియుండిరని భోయగారు చెప్పిరి. ఆచట్టమునందు కొన్ని నిబంధనలనుగూర్చి కొందరు చెప్పిన అభ్యంతరములు ఉపసంఘము నందు చర్చింపబడవలెనని యుద్దేశముతో ధానిక ప్రభుత్వములవారు గూడ చట్టము నామోదిచిరి.

ఇంపీరియలుబ్యాంకు వ్యవహారముల సవరణచట్టమును గ చా రిం. చుట కొ క ఉ ప సం ఘ మే ర్ప ంచుటనని సర్ జేసెలు బ్లా కెటుగారు ప్రతిపాదించిరి. ఇంపీరియలు బ్యాంకునందు బ్యాంకింగు వ్యాపారములు ముగియకుండ గనపడాయము జేయుటకుగాను, లేదా చట్టమునందు నూచింపబడిన జామీనులపైనేగాక, మిగిలిన ఆస్తులనుబట్టిగూడ ఋణములిచ్చి తోడ్పడుటకుగాను యీచట్టము డిల్లీలో ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈ చట్టమునకును విదేశములలోను బ్యాంకులకును సంబంధములేదని బ్లా కెటుగారు చెప్పిరి. ఉపసంఘమునుగోరు ప్రతిపాదనను సభవారింగీకరించిరి.

లాండు కస్టమ్యుబిలు

సరిహద్దుప్రాంతములనుండివచ్చు దిగుమతుల వద్ద సుంకములనుగూర్చిన చట్టమును (లాండు కస్టమ్యుబిలు) సర్ జేసెలు బ్లా కెటుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. ఆచట్టము కారణోద్దేశములం దిట్లున్నది:—“బ్రిటిషు ఇండియాలో భూమిమాన్యుల సుంకము బుచ్చుకొనుటకు ప్రస్తుత మనుసరించుచున్న శాసనములు 1844 మదరాసు 6 వ చట్టము, 1857 బొంబాయి చట్టము ఈ చట్టముల నమలుజరుపనలసిన స్థానిక ప్రభుత్వముల లోప భూములములైయున్న విని ఫిర్యాదు జేయుచున్నవి. సరిహద్దు ప్రాంతములందు నై నాడికవచ్చి వస్తువులు దాయముపై రావ సుంకము వసూలుజేయుటకు యీ చట్టములందలి లోపములు ప్రతిబంధముకములుగా నున్నవి. సుంకములు లేకయే దొంగ తనముగా దిగుమతులు జరుగుటకు వీలగుచున్నది. అందుచే ఉపయోగక: మగు శాసనమును ఏర్పరుచటయు, లాండు కస్టమ్యు పరిపాలనాధికారమును మదరాసు ప్రభుత్వమునందు కేంద్రీకరించుటకును ఎంతేని ఆవశ్యకతగలదు. నీకస్టమ్యు సముద్రముపై దిగుమతుల సుంకము పరిపాలన నెంతయు రెవెన్యూబోర్డుచట్టము నందు (1924) కేంద్రీకరించునట్లే యీ విషయమున గూడ యేర్పాటు జేయవలెనని మదరాసు ప్రభుత్వవారు ఒత్తిడికలుగ జేయుచున్నారు. స్థానికచట్టములు రెండింటిని రద్దుచేసి అండుకుసంబంధించినఒక్క శాసనమునందుంటునూచించబడెను. చట్టము చిత్తుమసాయిదాయందు లాండు కస్టమ్యు వసూలుజేయు స్థానములను ఏర్పరుచుట ఎగుమతి దిగుమతి సామానులకు సుంకము వసూలుచేయుట మున్నగు ఏర్పాటులను గూర్చి నిబంధనలు నీకస్టమ్యు ఏర్పాటుల మాదిరిగనే నూచింపబడినవి. ఇండియా దొరతనమువారు భూమాన్యకాశసముద్రమార్గముల సుంకమును వసూలు చేయుటకై ఒక్కటే విధానమును నూచించి ఏకశాసనమును బిధింప యత్నించుచున్నారు. అంతవరకు ఉపయోగించునట్లుండుటకై యీ శాసనచట్టము అతిక్రమముగా తయారు చేయబడినది. ఏడెను తప్ప: బ్రిటిషు ఇండియాలో అన్నిప్రాంతములందు యీ చట్ట ముపయోగింపబడును.

ఇండియను టారిఫ్చట్టము (1924) ననుసరించి సరిహద్దులనుదాటివచ్చి పోవుచుండు సామానులపై సుంకము విధించుటకు ప్రత్యేకశాసన మేదియు లేకుండుటచే ప్రస్తుతము సయామువంటి సరిహద్దుదేశములనుండి వచ్చిబోవు వస్తువులపై సుంకము వసూలుచేయుటకు వీలుగాకున్నది.

ప్రత్తికారాగ్నానాల చట్టము

సర్ ఛార్లసు ఇన్నిసుగారు ప్రత్తింజలుతీసి ప్రత్తిని అణచియుంచ బంగీకట్టు కారాగ్నానాలను సరిగా నుంచుటకై ఒకచట్టమును ప్రతిపాదించెను.

భారత దేశప్రత్తినిచారణ సంఘమువారు, ప్రత్తింజల దీయు కారాగ్నాలను రై సెన్సు నీచ్చుటతో బాటు కారాగ్నానా అధికారులు చెడప్రత్తిని కలుపకుండను, మిక్కిలి తక్కువ ధరలకు విక్రయించకుండను జూచుటకై కొన్ని యేర్పాటులను జేయవలెనని రిపోర్టునందు నూచించిరి. లేకున్నచో ఇండియాదేశపు ప్రత్తియొక్క ఘనత చెడిపోవును. వారి సిఫార్సులనుబట్టిజూడ ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువగ యీ విషయమున జోక్యము కలుగజేసికొనవలసియుండును. ప్రస్తుత చట్టముయొక్క యుద్దేశమేమన, దెబ్బ తి యారు జేయుట యందును, అధికారులనాయములు రికార్డు జేయుట యందును, కట్టుకట్టుములుజేసి, వర్తకగుర్తులేని దెబ్బ అంగీకరింపబడవట్లుజేసి, వర్తకమును సరిరక్షించుట సరియైన తూనికగుం ధుంచునట్లు తిడికీజేయుటకై రిజిస్టరులనుంచి, గింజదీసి, దెబ్బకట్టు కారాగ్నాల ముఖివృద్ధిని నూచించు లేక్కలను ఉంచుటకుగూడ చట్టమునందు అవకాశముగలదు. ఈచట్టము భారతీయ కేంద్రప్రత్తినిచారణసంఘమువారి ఫిఫార్సుల నాదువుజేసి తయారుజేయబడినది. ప్రత్తివ్యాపారచట్టము (1923) న కనుబంధముగా నుండును.

పోస్టాఫీసు చట్టము

పిదప ఎ. సి. చాటర్జీ గారు పోస్టాఫీసు చట్టము సవరణ బిల్లును ప్రతిపాదించిరి. ప్రాంపింగు (ముద్రవేయు) యంత్రములను మోసముజేయుటకై యుపయోగించినచో శిక్షించుటకున, విదేశములనుండి వచ్చులేఖకు తప్పుముద్రల వేయునపుడు పోస్టాఫీసుచట్టము 27 సెక్షను ప్రకారము శిక్షించుటకును యీబిల్లు ఉద్దేశింపబడినది.

అంతట సభ ముగిసెను. తిరిగి 8 వ తేదీన గూడుతుంది.

(ఆ. వె.)

అకాలీసంఘము

నాయకుల కేసువిచారణ

లాహోరులో ఫిర్యాదీలపక్షమున 414 గురు సాక్ష్య మిచ్చిరి. మొదటి ముద్రాయి సర్దారు బహదూరు మెహతబుసింగు గారు వాఖ్యలను నిచ్చిరి. "నేను రెండుసార్లు గురు ద్వారముల సంబంధమున చెరసాలకు వెళ్లియుంటిని. నన్ను అరెస్టు చేయువరకును శిరోమణిసంఘమున కధ్యక్షుడగుగానంటిని. నానానా పాత్రలను జరిగిన పిమ్మటసిక్కుసంఘము శిరోమణి సంఘముగా మార్చబడెను. తత్పూర్వముండెను సిక్కు సంఘమున ప్రభుత్వముచే నియమింపబడినవారు రిరి మందిగూడ సభ్యులుగా నుండెడివారు. శిరోమణిసంఘముచే. అకాలీదళ సంఘముచే. దళ సంఘము ప్రొత్తగా ఏర్పడినది. అకాలీ దళమునకు ప్రత్యేకముగా ధనముండుటచే ఆ సంఘమువారు శిరోమణిసంఘమువారికి లోబడియుండుటకు సమ్మతించలేదు. శిరోమణిసంఘము మేర్పడకముందే గురుద్వారముల సంస్కరణోద్యమము తలపెట్టెను. నాభామహారాజును దొరతనమువారు బలవంతమున రాజ్యాధికారమునుండి తొలగించిరనుటకు మాకు లిఖితరూపకము నా భారములున్నవి. ఆ సంగతిని మేము రాజ్యప్రతినిధికి తంతివార్త నంపగా ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. అందువలన 5-9-28 వ తేదీని శిరోమణి సంఘమువారు రాజీతిగా తీర్మానము చేసిరి. అప్పుడు నాభామ జతలను పంపుమనదేశము లేదు. అది జరిగియున్నది." అని సింగుగారు తెలిపిరి.

బర్దొహనుసంఘము

"ఈ సంఘము గూర్చి న రాయబారములు విఫలమగుట ను గూర్చి శిరోమణి సంఘమువారు ప్రకటించిన విషయమున్నియును సత్యములని నేనంగీకరింపను. రాయబారములు కుదరనిచో ఆవిషయమును రహస్యముగానుండుట కపుడు ఏర్పాటుజరిగినదిగాన నేనేమి యనుకొనెదనని" పంజాబు ప్రభుత్వకార్యదర్శి క్రేకుగారు నడిపెను.

శిరోమణిసంఘమువారి ప్రకటనము

"17.4.24 వ తేదీని సర్దారు యోధసింగు, సర్దారు వారాయసింగుగార్లు క్రేకు, బర్దొహనుగార్లతో మాట్లాడినట్టి ప్రబంధకసంఘమువారికి చెరసాలలో నున్న సభ్యులకుగూడ వెరింగించిరి. నాభావిషయమును వదిలి తక్కినవానిని పరిష్కరించుకొనుటకు పుడు నిశ్చయించబడెను. రహస్యముగా సమాధానము జరుగవలెనని దొరతనమువారు కోరుచున్నారని వారు తెలిపిరి. అందులకు శిరోమణిసంఘమువారింగీకరించిరి. ముసాయిదాను వ్రాయించిరి. గురుద్వారములచట్టము శాసనసభలో సున్నుపిక్కులకు సంప్రేక్షకులగునట్లు మోడింపబడగానే జయిటోసంబంధమున అరెస్టుచేయబడినవారి నందరిని అకాలీనాయకులగుడ వదలెద మని ఒక వరతునందు వ్రాయుటకుగూడ దొరతనమువారు రంగీకరించిరి. ఆముసాయిదాను ఏప్రిలు 28 వ తేదీని యోధసింగుగారు శిరోమణిసంఘమువారికి చూపగా కొన్ని మార్పుపరచుట చేసిరి. శిరోమణి, దళ సంఘములు ఆక్రమణసంఘములను ప్రకటనను దొరతనమువారు రద్దు చేసి ఇక అట్టులను శిక్షలను నిలుపుచేయుట కంగీకరించినచో ప్రధానము ఆందోళనము నంతయును నిలిపివేసెదమని శిరోమణి సంఘమువారు తెలిపిరి. ఈ రీతిగా పరిష్కరింపబడు యోధసింగు నారాయణసింగుగార్ల కధికార మొసగిరి. వార్డు మేసెల 1 వ తేదీని ప్రభుత్వ ప్రతినిధులను చూడగా దొరతనమువారు రహస్యపు లొడంబడిక కంగీకరింప లేదనియు యిండియా దొరతనమునకు తెలియుట కాతీర్మానమును ప్రకటించెద మనియు ప్రతినిధులు తెలిపిరి. ఆ సంగతి శిరోమణి సంఘమువారికి తెలుపగా అప్పుడు తా మేమియును చర్చింప మనియు పరిష్కారమునకు వచ్చినపుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదమనియు వారుతెలిపిరి. ఇండియా దొరతనమువారి అభిప్రాయమును మేసెల 17 వ తేదీని సింగులకు తెలియచేసిరి. అదియొక వ్రాతములము. దానిలో నాయకుల విడుదలమాట లేనేలేదు. తక్కినవారిలో చాల మందిని వదలెదము. కొందరి కేసులు మరల పరిశీలించెద మని యున్నది. నాయకులకుగూడ రద్దుచేయబడునని నోటిమాటగా కిగిలెనట్టి నోటిమాటలను నమ్ముటకు శిరోమణిసంఘమువారు రంగీకరింప లేదు. ఇట్లు రాయబారములు జరుగమండగానే జయిటోలో 22 వందీ కిక్కులను ఒక సిక్కుప్రొత్తని అరెస్టుచేసిరి. మేసెల 22 వ తేదీని యోధసింగుగారిని సిక్కుమహారాగోరగా ఆయన వెళ్లి

తిరువాన్కూరు రాజవంశ

మహారాజగారికి రీజెంటు అధికారము

కుమారమహారాజుగారును రాణీగారును, ఉచితాసనంబులం దుపవేశించిరి. సభ నిశ్చయముగడంజెను. రెసిడెంటుగారు తమ ప్రాక్లమేషనును స్పష్టముగా అందరికి వివరించుటకు వదిలిరి. అందులకు గుర్తుగా ఫిరంగులు కాల్పబడెను. మహారాజుగారును రెసిడెంటుగారు అన్యోన్యబహుకృతుల నందిరి. రాణీగారియాజ్ఞచే కొంతమంది బండిలు మోక్షమును పొందిరి. తరువాత రాణీగారు రాజుగారు, రెసిడెంటుగారు దివాన్ నేనా నాయకులతో సహా గ్రీనుడేజ్ ఫర్మిని ప్రత్యేక నూనందర్బమునకై కట్టబడిన మంటముకడకు వెదలిరి. అచటిపాఠులు సమావేశమైయుండిరి. ప్రముఖులు శాసనసభ్యులు, పెక్కురెనుట నిలువబడియుండిరి. అచటిప్రభుత్వకార్యదర్శి ప్రాక్లమేషనును మళ్ళయూళ్ళములోని కి తరెన్జు మాచేసి చదివెను. రాణీరీజెంటుగారి ప్రకటనగూడ చదువబడెను. తరువాత దత్తాత్రయమందిరమున కందరను తిరిగి వెదలిరి. ఉచితాసనముల కూర్చుండిరి. రెసిడెంటుగారు రాణీ శాఖకుపన్యసిచిరి. రాణీగారు బదులు చెప్పిరి. అంత రెసిడెంటుగారు రాజుగారచే పుష్పమాలాలంకృతుడయ్యెను. రెసిడెంటుగారు రాణీరాజాలసెలవు గొని వెదలిపోవునందున దత్తాత్రయమందిరద్వారమువరకును రాణీరాజులు వారిని వెంబడించిరి. స్త్రీపురుషులు కలిసి యిట్టి ఉత్సవములందు పాల్గొనుట కిదియే మొదలు. దత్తాత్రయొక్క చిత్రపటము తీయబడెను.

రెసిడెంటు కాటనుగారు చదివిన ప్రాక్లమేషన్

క్రీమహారాజుగారు చనిపోవుటచేత వారి వారసులుగా నిదివరకు ఎన్నుకొనబడిన వారికుమారుడు ఇప్పుడు తిరువాన్కూరుమహారాజుగా నుండునని ప్రకటించడమైనది. రాజా మైనరకులచే రాజ్యముండునను పెద్దది యగు త్రితాణీగారిని రీజెంటుగా నియమించడమైనది. రాజుగారికి 18 ఏడు గడించువరకును రీజెంటుగారికి సంపూర్ణపరిపాలనాధికారముండును. వారిని తిరువాన్కూరుపౌరులు పరిపాలనాధికారిగా నంగీకరింపవలయును.

రాణీ రీజెంటుగారి ప్రకటన

క్రీమహారాజుగారు చనిపోవుటచేత వారికుమారులు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారి అనుమతితో యథావిధిగా రాజ్యమును స్వీకరింతును. రాజుగారుమైనరైనందున వారికి18-వ ఏడు వచ్చు వరకును మేము పరిపాలనాభారము వహింతుము.

దత్తాత్రయలో కాటన్ గారి యువన్యాసము

ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారి అనుమతిచే జిట్టి సమయములందు జరుగులాంధ్రసములు నెరవేర్చుటకు ఇవటికేవచ్చితిని. ఈ తిరువాన్కూరు రాజ్యచరిత్రను నూతన శక్తిచయము ఈదిన మన ప్రారంభించినది. ఇదివరకు చరిత్రయందుగల నైతిక,భౌతికాభివృద్ధికిన్న ఈనరిత్రయనందు అభివృద్ధి మించియుండువలయును. రాణీరీజెంటు పాలించుట కిదియే మొదటిసారికాదు. ఇట్టివి యెన్నో యీ రాజ్యచరిత్రయందు గలవు. ఈరాజ్యపరిపాలనయొక్కభాగ్యత యిదివరకే పౌరుల అభివృద్ధికుల నందియున్న రాణీగారి కీడుటకు యీ రాజ్యప్రజలయదృష్టము.

రాణీగారి కింతవరకును ధీశక్తియాపించగల అవకాశము లేకపోయినది. ఇదివరకు రాజుగారివిశ్వాసమునకు పాత్రుడైన రాజుగారు మిత్రుగూడ విశ్వాసపాత్రుడై యుండగలడు. హిందూసంస్థానములందు దొకముఖ్యమైన సాధానముయొక్క హక్కులుఆచారములకొంతకాలము రాణీగారియధీనముండుగలవు. మృతులైన క్రీమహారాజుగారు నాటినపునదులపై కట్టడ మారంభించుట మిహాధ్యక్షతయైయున్నది. వరదలు మొదలగువానిచే ప్రకృతిహర్షాన్యము చేయకుండ రాజుగారు స్థాపించిన రాజకీయవిద్యాసంస్థల పెంపుచేయు ఆదాయన్యాయములు మిక్కిలిగ్రహింపబడునగాక. మిక్కిలి ప్రొత్తయగుటచే కష్టములను ను.ఏవోకొన్నిమార్పులుచేసెదమనికే గాని నాయకులను యితరులను వదలుట కంగీకరింపలేదు. 28 వ తేదీని అసంగతి శిరోమణి సంఘమువారి కెరిగింపబడెను. ఇయిటిలను మరలెదమని స్పష్టముగావారు వ్రాయవలెనను జయిటోఇయిటిలనుగూడ వదలవలెనని సంఘమువారు నిష్కర్షగా తెలిపిరి. మేమివరకుల కంగీకరింపబడినదని దొరతనమువారు మేసెల 29 వ తేదీని తంతివార్త నందిరి. ఉత్తరము గూడ వ్రాసిరి. అంతటితో రాయబారము లంతరించెనని శిరోమణిసంఘమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ.ప్రె)

కొనువిషయములందు సహాయముచేయుటకు సిద్ధుడైయున్నాను. కాని నేనుస్వతంత్రించి జోక్యముకలగలేనిమాతాజ్యచారములను భంగపరుపగోరను. కుమారరాజుగారు చిన్నవారగుచే మీరొనరించు విషయములప్రాముఖ్యతను శ్లాఘింపక పోవచ్చును. కాని వారే యవకులైనతర్వాత యిప్పుడు జరిగినవిజ్ఞాపకమున్నచో అందలిప్రాముఖ్యమును లేవక అభినందింపగలదు. మొదటినిధి నెరవేర్చునేపుడు మిసంస్థానస్థాపకులకరవాలము మీకీబడినది.ఇది మిహూర్వికయపారువచిన్నము. తరువాత మిహురత్నములనిమ్ముల మివదనివారసత్వచిన్నము. ఈచిన్నము నాధారముచేసికొని మిహర్నతను నూచించుటయేమియును దుచేయగినకన్యసి అది లేకపోవకాదు. కాని మిహోటిమేధావుల కది సులభసాధ్యము. తగినకాలమురాగానే మిహుసంప్రార్థనాలసాధికార మిబడును. "సత్యమునకు రాజు, భావమునందు రాజే"యని ఒక స్పెయిన్ దేశపురాజునుగూర్చి చెప్పినది మిహట్లు సార్థకమునగాక.

రాణీరీజెంటుగారి సమాధానోన్యాసము

కుమారునకు పట్టాభిషేకము చేయువరకునుండి రాజ్యతంత్ర మాతనికిచేర్చి మృతికేందక యీషని నాకు ఇచ్చుటచే నేను కొంతసంతోషించుచున్నాను. ఇందులకు నేను సమర్థులనా? రాజుగారు సంతృప్తికరముగ తెలిపిటేలతో పాలించినరాజ్యమును నేనుపాలింపవలసివచ్చినది. నాకు క్లిష్టమునగుసమస్యలందు యీరాజ్యప్రతినిధితో (కాటన్ గారితో) ఆలోచింపవచ్చునను ధైర్యమొకటియున్నది. కాటన్ స్ట్రోఫ్ రాజుమారులకు నేను కృతజ్ఞతమాపును వారునాకుమాపి ఉన్న తాళియుములే అనుసరించెదను. తూర్పుయిండియా సంఘమువారి నాటినుండియు అంతకు పూర్వమును ఆంగ్లలతో ఆంగ్ల రాజ్యముతో మాకుగలన్నేహ వాత్సల్యముల నభివృద్ధిజేంచిండుటకే నేను పూనుకొందును. నాకు పౌరులెంతసహాయముచేయుదురో అంతతృప్తికరముగానేనుపరిపాలింపగల్గుదును. కాటనుగారుచెప్పినరీతిగావిశ్వాసపాత్రుడైన మాదివానుగారిని నేను ప్రకటించి తీరవలయును. గడించిన మహారాజుగారి సత్పరిపాలనచే నభివృద్ధిజేచిన మాసంస్థానమునుగాంచి తక్కినసంస్థానము లనూయనందుచున్నవి. అన్నిరంగములయందును. వారు నడచినప్రొవలనే మేము పోవలయును. నాదిధిని సరిగా నెరవేర్చుకై నాకు భగవంతు డను గ్రహించుగాక. కుమారరాజుగారికి భగవంతు డాయురారోగైశ్వర్య సౌఖ్యముల నిచ్చి అతనిఇటు నతడు నిర్వృత్తియనట్లుగ్రహించుగాక.

కుమారరాజుగారు రెసిడెంటుగారి భవనమును దర్శించిరి. అచట విందులు జరిగినవి, సంతోషముతో సభ్యులుచిత రీతిని గౌరవింపబడిరి. రాజుగారు ఆచారప్రకారము నాల్గు గుట్టముల కేటముపై నూరేగిరి. వెంట నైవ్యమంతయు నుండెను.

బీహారుగవర్నరుగారి దర్బారు

రాంచి, సెప్టెంబరు 8:— కలరామెల్లకాల్గెయన్నదని అలోగ్యశాఖాధికారి తెల్పుచున్నారు. గయప్రాంత మింకను అట్లేఉన్నది. సెప్టెంబరు 22వతారీఖున సోమవారమునాడుబీహారు ఉత్కలముల గవర్నరుగారు గవర్న మెంటు భవనముందు దర్బారు జరిపెదరు. (ఆ.ప్రె)

పోడనూరు, సెప్టెంబరు 2:—పోడనూరునుండి యస్. వి. ఆర్. జిల్లాట్రాఫిక్కు నూపరించెండెంటు యిట్లు తెలియిచ్చిరి:—సెప్టెంబరు మొదటితేది లగాయతు 11 వ నెంబరు మెయిలు మంగురు 4.40 గంటలకువది 395 వ మెయిలు 11.45 గంటలకు చేరును.

మోహి నీ తెలము

మొత్తం నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0.12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు మోగమైనది.

ఇదిసనోపరిశ్రమము శ్రము విద్యార్థులు, స్త్రీదస్త్ర,శిశ్యుగ్రంథులు మొదలగువారికి సుఖనిద, విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరుల మోహాలవ్యాధులకు ప్రాపగు మిరులును మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతెలమునందకల రమణీయమగు నువాడన చేపు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇటుగు పొరుచి నాలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోయగును పుట్ట నిచ్చును. దీనియందు మహోహరమగు నువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి రియోరుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసి యున్నాము. వేయొకసాపంలింపిన నిజముతెలయగలదు. అమృతాంజనం దీపో, మది రాను - బొంబాయి

విశాఖపట్టణజిల్లా బోర్డుసభ

అధ్యక్షుని రాజీనామా

(స్వకీయ విలేఖరి)

విజయనగరం, సెప్టెంబరు 2:—విజయ నగర తాలూకా బోర్డు కేంద్రీ లో, విశాఖ పట్టణ జిల్లా బోర్డు సభ జరుపబడినది. బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా వైన రావుబహదూరు చింతలపాటి నరసింహరాజుగారు ఎమ్. ఎల్. సి. అధ్యక్షత వహించిరి. సుమారు 30 మంది సభ్యులు హాజరైరి. మామూలు బోర్డు వ్యవహారములు చర్చ అయిన పిమ్మట నరసింహరాజుగారు తమ జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. వారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్ష పదవులలో ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న నియామకములకు తమ అసమ్మతిని తెలుపుటకై తాము డిమాండ్ చేసిన మని నుడిచిరి. ఇతరకాలము తనతో నేటికే వచ్చి తోడ్పడుచు బోర్డు వ్యవహారములను బాగుగ నడుపించుటకు మిగిలినబోర్డు సభ్యులందరికి తమ కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

పిమ్మట శ్రీయుత మండా సుబ్బారావు పంతులుగారి క్రింది తీర్మాన ముఁబాదించిరి. “రావుబహదూరు చింతల పాటి నరసింహరాజుగారు గత 4 సెల్ల 2 మా|| నుండి జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులుగా చేసిన ప్రజాసేవకు ప్రస్తుతము జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షుల నియమించుటలో ప్రభుత్వమువారు తనవలెను చున్న తింత్రమునకు తమ అసమ్మతిని తెలుపుటకై వారి ప్రభుత్వపు నియోజక పు అధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా యిచ్చుటలో గనుపరచిన ధైర్యమునకు ఈబోర్డువారు ఆభినందించుచున్నారు.

జి. ఓ. నెం 2103, 24-9-23 సెల్ల 1-గడ తెలియ జేసిన ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు ఈ బోర్డుకు తమ అధ్యక్షుని యొన్న కొనుహక్కు వెంటనే ఇవ్వగలములకు కోరుచున్నారు.

శ్రీయుత సుబ్బారావు పంతులుగారు ఇట్లు మాట్లాడిరి:—లోనడ శాసనసభలో ప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డు పదవుల నెన్నిక కిచ్చువిషయమై చేసిన తీర్మానమునకు విరుద్ధముగా తమ కక్షకు జెందినవారినే ఇంకను నియమించుట చాల అసమంజసముగా నున్నది. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవసరమైనచో ఏ క్రిష్టియనో, మహమ్మదీయనో నియమించిన బాగుం డెడిది కాని గుంటూరు, కడపజిల్లాబోర్డులకు శ్రీయుత యతిరాజులు నాయకులుగాని, నరసింహచార్యులు గారిని నియమించుట ఏమీ బాగుగ లేదు. ఇట్టి ప్రభుత్వము వారి తింత్రమునకు విరుద్ధముగా తమ అసమ్మతిని తెలుపుటకై నరసింహరాజుగారు తమ అసమ్మతి పదవికి రాజీనామా నిచ్చుట చాల ప్రశంసనీయము. నరసింహరాజుగారు తమ ప్రియ ప్రాప్తి సును వదిలివేసికూడ లోకముబోర్డు వ్యవహారములలోను అందులో ఈ పదవిలో 4 సం||మునుండి చేయుచున్న ప్రజాసేవ కడు మెచ్చదగియున్నది క్రొత్తపాతకాలలు తెరచుటలో, రోడ్లు వేయించుటలో రాక పోకలకు ఏర్పరచిన సౌకర్యములలో మొన్న గాలివానసహాయ మున నొనరించిన యేర్పాట్లలో, బోర్డు వ్యవహారమును నడుపుటయందు గనుపరచిన సౌమ్యతలో రాజుగారియొక్క పాలనానైపుణ్యము తెలియుచున్నది. వారి రాజీనామాకు మనము చింతింపని యున్నను, ప్రస్తుతము ఆయన అట్టిపనిచేయుటలో గనుపరచిన ధైర్యమును మనము గుర్తింపవలసి యున్నది.

సార్వత్రికపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు శ్రీయుత అధికారజగన్నాథరావు పంతులుగారి రీతిర్యాసమునుబలపరచిరి.

స్వరాజ్య కక్ష నాయకులైన శ్రీయుత పూసపాటి వెంకట పతిరాజుగారి ట్లు మాట్లాడిరి:—“నరసింహరాజు గారితో సాధారణముగా నే నేటికే భరించుచున్నాను. ఆయనకు నాకు భేద మెక్కడనగా రాజనీతి ధర్మములబట్టి కొంచె మున్నది. నర సింహరాజుగారి విషయములో నాయన ఎన్నిక అధ్యక్షునికన్న మెచ్చుగా పనిచేసినప్పటికి మొత్తముమీద నియామక అధ్యక్షులు ఉండవలసినవారు. శాసనసభలో ప్రభుత్వమునకు ఎదుటికత్తు నాయకులైయుండి, క్రిందటి శాసనసభలో జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులన్ని కవిషయమై గావడిన తీర్మానముననుగుణ్య కారకులుగా నుండి ఇంకను ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన ఉద్యోగములోనుండుట యేమీ బాగుగ లేకపోవుటచే నరసింహ రాజుగారు రాజీనామాయిచ్చుట బహుచక్కగా నున్నది. నర సింహరాజుగారినింటిమనిసి నియోజిత అధ్యక్షులుగా నుండుట అసమానము ఆగౌరవమనియే నేను తలచుచున్నాను.

మైల్మార్గములో రెండవభాగము విషయమై నాకట్టె ఖాతా లేదు. ఎందుకనగా ఈబోర్డువారి సత్తువ నాకు తెలియు

ను. ఈబోర్డువారు ప్రభుత్వనియోజితఅధ్యక్షుని సహించలేరు. ప్రభుత్వమువారు ఆసంగతిగమనించి సంగతుల నట్టేముదరనీయ కుండా ఉందురనియే నాఅభిప్రాయము. కాని వారు మరొక లాగున చేసినయెడల ఈబోర్డువారు ఒకపాతమును బోధించుట కు సిద్ధముగా నున్నారు.”

శ్రీయుత కొజుల పరమహంసంతులుగారు నరసింహరా జుగారు బోర్డుసామ్యువిషయమై కాపాడినవిధానము ప్రశం సింపిరి. జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులైన శ్రీయుత భమిడిపాటి యజ్ఞ నారాయణశర్మగారు ఇట్లు చెప్పిరి. “రాజుగారు రాజీనామా నిచ్చుటతోడనే నారిపని ముగిసినదని చలంపరాచు. ఈస్థలమున కు ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడినవారు ఎవ్వరు పనిచేయుట కవకాశములేని యేర్పాట్లు జరిగినప్పటికి ఆయన రాజీనా మాకు దగిన విలువయున్నది. రాజుగారి నిన్నాళ్లు అనుసరించుచుండిన సభ్యులందరు గూడ ప్రభుత్వపునునిసి ఇక్కడ పని చేయుటకు వీలులేకుండా ఉన్నట్లుగా ప్రయత్నించినవారిని గౌ రవమును నిలుపుకొనజాలను.” మరికొందరుసభ్యులు రాజుగారిని ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి.

చివరను నరసింహరాజుగారి ట్లు చెప్పిరి:—“ఇదివరకెల్ల నాకు నావనిలో చక్కగ తోడ్పడిన మీకెల్ల నావందములు. కొందరుసభ్యులు ఎన్నికహక్కు కలిగినతోడనే నన్నే ఎన్ను కొందురని తెల్పినవిషయమునకు నేను కృతజ్ఞుడను. కాని నేనిక బోర్డువ్యవహారములలోనికి జొరబడినట్లులేదు. ఈబోర్డు రాజ ధానిబోర్డు లన్నిటికంటె కడుక్రమంగా పనిచేసినవన్న భూతి సంపాదించినది. అన్నిబోర్డులలోనికి ఈబోర్డు భాగ్యవంతమై బోర్డుకోశము జాగ్రత్తగా కాపాడి ఆసామ్యము సద్యయము చేయుచు సామ్యుకై ప్రభుత్వమువారి కాధారపడ నన్నాళ్లు మీరు స్వతంత్రులై యుండును. ఇదియే నేను మీకివ్వబోవు సలహా. మిగిలిన రాజనీతిధర్మములవిషయమై మాయిచ్చుచున్న టుండును.”

పిమ్మట సభ ముగింపబడినది.

నరసింహరాజుగారికి నారవము

శ్రీయుత మండా సుబ్బారావుగారు, పి. ఎల్. నరసిం హరావుగారు, భమిడిపాటి యజ్ఞ నారాయణశర్మగారు, ఉ ద్యోగము చాలించినతరణమున తమ ఉత్సాహము తెలుపుటకు గారు రావుబహదూరు చింతల పాటి నరసింహరాజుగారికి, బోర్డుమొం డర్లకు రాజుగారిన్నే హితులకు కంటోన్మెంటు బంగాళాలో ఫలహారములొసగిరి. పిదప జిల్లాబోర్డు మొంబర్లందరు రాజుగా రితో గలసి ఫోటోగ్రాఫు తీసికొనిరి.

అమృతబజారు పత్రిక

నైజాముగారు బహిష్కరించెరి

అమృతబజారు పత్రికనుగూడ నైజాముగారు బహిష్కరించెరి.

మహబూబు సిమెంటుకంపెనీవారు 15 లక్షలు బదులు కోరగా కార్యసంఘమువారు 12 లక్షలు సిఫార్సుచేసిరి. నైజాముగారు 10 లక్షల కనుమరిసిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

11 వ మహిదీ జత

ఈజత యీనెల 1 వ తేదీని జయట్లో చేరెను. ఆనాడే శాంతముగా 500 మందిని అరెస్టు చేసిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి పార్లమెంటు

కలకత్తాలోని పాశ్చాత్యులు పార్లమెంటునేర్పరచినటు లే బొంబాయిలోని పాశ్చాత్యులుగూడ నచట నొక పార్లమెం ను ఈనెల 3 వ తేదీ సాయంకాల మేర్పరచిరి. ఆశుభ చా లయంది పాశ్చాత్యులు వచ్చిరి. ఆసభకు ఆర్. ఏ. పైన్సగారి నిర్వేకరుగా ఎన్నుకొనిరి. పాశ్చాత్యులే సభ్యులుగా నుండే వట్లు.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మూత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-8-0

రక్తరేచనములు, బంకరేచనములు, జీగటరేచనము లు, అజీర్ణరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు నేపించిన తోడనే నీటినిపావును. వీటిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. వెంటనే సుఖ మిచ్చును. అమృతాంజనము డిప్, మదరాసు - బొంబాయి.

వాతావరణ పీఠి

1924 సం. సెప్టెంబరు నెల 4 వ తేదీ గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు
జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు
గోపాలపురం	84.8	76.6	0.88	17.88	44.96
విశాఖపట్టణము	86.7	75.9	1.78	9.47	87.03
కాకినాడ	77.4	74.7	2.23	19.11	84.09
మచిలీపట్టణము	77.2	74.1	0.84	15.81	41.59
కర్నూలు	80.3	70.6	0.59	7.77	26.01
బళ్లారి	80.7	70.7	0.46	8.11	20.51
కడప	81.4	72.4	0.21	8.34	81.28
సెల్లూరు	82.1	74.9	...	10.13	87.98
మద్రాసు	88.1	75.6	0.14	13.48	50.74
కడపూరు	92.6	75.6	0.40	4.87	52.94
శేలము	87.4	72.6	...	12.64	89.80
కోయంబట్టూరు	81.0	71.8	...	20.78	22.89
తిరుచూపల్లి	94.6	78.3	...	7.06	88.13
నాగపట్టణము	87.9	75.5	1.15	4.77	54.98
మధుర	90.2	75.8	...	7.39	82.58
పాంబన్	89.6	78.9	...	0.91	87.00
తిరునల్వేలి	2.23	28.84
తిరుచేండూరు	81.2	74.9	1.45	59.55	64.51
కొచ్చిక్	79.8	74.4	0.72	122.06	14.51
కాకికట్టు	79.8	74.5	0.91	132.14	117.16
మంగళూరు	84.5	74.6	0.81	121.66	125.63
జెంతునూరు	79.8	65.8	0.37	14.37	86.37
మిర్జాపూర్	68.6	62.6	1.38	188.18	125.44
కొడైకనూర్	60.2	68.1	0.17	39.31	62.18

సర్కారులు:—నల్ల పాతము సాధారణముగ నున్నది కాకినాడలో 2.29 “విశాఖపట్టణములో 1.73 మచిలీపట్టణము లో 0.84” గోపాలపురంలో 0.33 వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నది. దక్షిణమున పగటివేడిమి 12 నుండి 18½ డిగ్రీలు తక్కువ. గోపాలపురంలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8½ నుండి 4 డిగ్రీలు దక్షిణమున తక్కువ.

డక్టర్లు:—నల్ల పాతము సాధారణముగ నున్నది. కర్నూ లులో 0.50 “వర్షించెను. బళ్లారిలో 0.46” కడపలో 0.21 వర్షించెను. కర్నూలులో మబ్బులు చాల నట్లుముగనున్నవి. తక్కినచోట్ల పలవగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 10½ నుండి 12½ డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 2½ నుండి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నూటకము:—నల్ల పాతము సాధారణముగ నున్నది. కడపూరులో 0.40 “మద్రాసులో 0.14” వర్షించెను. మేఘ ములు ఒక మోస్తరుగ నున్నది. పగటివేడిమి సెల్లూరులో 13 తక్కువ. మద్రాసులో 15 డిగ్రీలు తక్కువ. సెల్లూరులో రాత్రివేడిమి 8½ డిగ్రీలు తక్కువ.

పడమటితీరమున, సర్కారులో నల్ల పాత ముందును తక్కినచోట్ల స్థానిక చిహ్నముల పడవచ్చును.

యస్. ఆర్. సామ్రాజ్య.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞులు, మద్రాసు.

తహసీల్దారువై కేను

నాగపురము సెప్టెంబరు 3:—బుల్లూనాజిల్లాలోనిజాల్ గారిలో నిధివనకు తహసీల్దారుగా నున్న ఎ. డబ్లియూ చాం దీగారు తనువద్దకువచ్చారని నిమిత్తమవచ్చిన ముద్దాయముగూ రి కంకర్ నూర్వాసినందనుండి 10.0 లు లంచముతీసికొనిగడప నేరముమోదాయనను నాగపురపు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు విచా రించుచున్నారు. తేపు క్రాసుయెట్లామి కేవలమొకరక నేరము వి చారణకువచ్చును. పతాకానుండివచ్చిన కరంజికారుగారు ముద్దా యివక్షము వాడింతురు. అ. ప్రె.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" గ్రోటులు

పొలమునుండి గృహమునకు

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" గ్రోటులు

బిడ్డలకు చాలా ప్రత్యేకమైన ఆహారము అది కాస్త్ర సమృద్ధిముగా సాగుముందు పెంచబడిన భాగ్యము, సున్నితమైనట్టియు, అల్పము లిగినట్టియు ముఖము దీనిని సులభముగా జీర్ణము చేసుకొనవచ్చును. బిడ్డలు ఈ ఆహారమును వేచించిన చక్కగా పెరిగి వారి తల్లిలకు ఆహారము కలుగజేయును. బిడ్డల ఆహారము అతి చక్కగా లేగా ఏర్పాటు చేయవలయు.

బుద్ధికారియైనట్టి తమబిడ్డల ఆహారముపై ఎప్పుడును అంతర్వ్యములో నుండరాదు.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" గ్రోటులు:

ముసలివారు, పడుచువారు ముష్టినివారికి ప్రత్యేకమైనట్టియు, సున్నితమైనట్టియు ఆహారము అన్ని చోట్లాను దొరుకును.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని సుఖాలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునందంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోటులు, బెణుకులు, మొదలగుభావలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపై నైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సుముఖము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్ని సాపులో దొరకును

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు

బొంబాయి

సర్ మాల్ కాంహెల్లి

హిస్సారులో సన్మానపత్రములకు జవాబులు

హిస్సారు, సెప్టెంబరు 1:—హిస్సారులో గవర్నరు గారికి పెక్కుసంఖ్యములవారు సన్మానపత్రముల సర్పించిరి. వాటిలో పురపాలకసంఘము జిల్లాబోర్డులవారి కీరీతి జవాబు చెప్పెను. నీటిపన్నును హెచ్చుజేయుటనుగూర్చి జిల్లాబోర్డు వారు చెప్పినమాటల కిట్లు చెప్పెను:—ఈప్రశ్న రాష్ట్రములో గల ప్రతినిధు లందరితో కలిసి మాట్లాడవలసిన విషయము గావున నేనిప్పుడేమియు చెప్పజాలను. మనకు దిగుబాటు కన జడుచున్నయెడల సాధనసంపత్తుల నన్నిటిని సమకూర్చుకొనవలెను. ఈవిషయమున కాలవలక్రింద పండించుకొనని వారికి కూడ ప్రభుత్వమువా రిట్లు పన్నులను హెచ్చుజేయుట వ్యాయముగనో కాదో చెప్పటకు అధికార ముండవలెను. కాని ఒక్క విషయముమాత్రమిచ్చటచెప్పవలసియున్నది. ఏమనగానీటిపన్ను అనుషేధతో మనకు కావలసినదానికంటె ఒక్కరూపాయయైన ఎక్కువ తీసికొనగూడదు. అధికముగా కొంత నష్టమైనప్పటికిని ప్రభుత్వై నున్న భారమును తగ్గించుటకు ఏమాత్రము వీలున్నను వెనుదియ కూడదు.

హిందూభగ్త మస్లింసంఘములవారికి కలిపి గవర్నరు కిట్లు జవాబుచెప్పెను:—ప్రతిసంఘమును ఒక్కొక్క విధముగా యేర్పడియున్నది. కావున దానిదాని యొక్క ఉద్దేశ్యములలో ను తప్పక భేదము బుండును. అట్లే మీరెందు సంఘముల వారికిని భేదములు కలవు. కాని ఆదర్శములలో భేదము బున్నప్పటికిని తేతుత్వ ముండరాదు. జిల్లాబోర్డులో సంఘప్రాతినిధ్యము కావలసిన మహమ్మదీయు లడిగినదానికి, పెక్కునిషయము లాలోచించి సంఘప్రాతినిధ్యము నిచ్చుటకంటె జిల్లాబోర్డులో యెన్నుకొనబడు స్థానములను సమానముగా పంచిపెట్టి బహిరంగముగా ఓటు తీసికొనుటయే మంచిదని చెప్పిరి.

హిందూరాయబారులకు గవర్నరు కిట్లు చెప్పెను:—జిల్లాలో మీరే అధికసంఖ్యాకులు. మీకు జాతిపక్షపాతము లేదని మీరు చెప్పుచున్నారు. దానినిగురించి మీరు గర్వపడవచ్చును. కాని అమాట యితరు లనవలెను. (అ. ప్రె.)

అలిపూరుజిల్లాబోర్డు

అధ్యక్షుడు ముఖ్యమైన తీర్మానములను ప్రోసివేయుటలోమాపిన నిరంకుశత్వమును ఖండించుటకు ప్రత్యేకముగా బోర్డుమిటింగును సమావేశపర్చవలసిన చను తీర్మానమును బోర్డుసభ్యులు 20 మందిలోను 21 మంది పంపిరి.

ప్రస్తుతమున్న అధ్యక్షునియందు తమకు విశ్వాసములేదనియు ఆయన వెంటనే తనపదవికి రాజీనామ నియ్యవలసినదనియు ఒక తీర్మానము ఆసభలో ప్రతిపాదించబడును.

(అ. ప్రె.)

లికవిషను సేవేదిక

భారతశాసనసభలో ఇండియా దొరతనమువారు

ప్రవేశ బెట్టబోవు తీర్మానము

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 2:—లీనివేదికముపై ఇండియా దొరతనము వారి నూచనలు యీ క్రింది తీర్మానము వల్ల ప్రముఖముగా చెప్పబడినవి. ఈతీర్మానమును భారతశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టి ప్రభుత్వము వారు దాని సంగీకరింపవలసిన దని అడుగుదురు:—ఇండియాలోని సువీరియరు సివిలుసర్వీసులపై రాయలు కమీషనువారు చేసిన శిఫారసులయొక్క సిద్ధాంతము అంగీకరింపబడవలెను.

ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ఆక్ ఇండియాసర్వీసులలో ఉద్యోగము లిచ్చుటయు వారిపై యధికారమును స్వాధీనములో పన్నుతదిభానముప్రకారమే యుండవచ్చును.

కాని ప్రజాయత్తకాఖిలలో ఇండియన్ ఎడ్యుకేషన్ సర్వీసు, ఇండియన్ అగ్రికల్చరల్ సర్వీసు ఇండియన్ వెటిరనరీ సర్వీసులలోను ఇండియన్ యింజనీరింగు సర్వీసులలో శోధు విద్వింగులు చేరువేయకాఖిలుగా నున్న రాష్ట్రములలోను బర్మా బొంబాయిలలో ఇండియన్ ఫారెస్టు సర్వీసులలోను యిక ముందు ఉద్యోగములిచ్చి అధికారమును స్వాధీనములో నుంచుకొను అధికారమును స్థానికప్రభుత్వములకు వదిలేవేయవలెను.

(2) స్వాధీనత్వకాఖిల సర్వీసులలోనికి భారతీయులను చేర్చుకొనుట శిఫారసుచేయబడిన ప్రకారము హెచ్చుతేయవలెను.

(3) శిఫారసు (4) ప్రకారము ఇండియా గవర్నరు మెంటు అట్ట 96 (సి) సెక్షనులో చెప్పబడిన ప్రకారము పబ్లిక్ సర్వీసుకమీషను సేర్పాటు చేయుటకును దానికి మలయు కాసనము తేర్చరచుటకును వెంటనే చర్య తీసికొనవలెను. మరియు ఇండియా సువీరియరు సివిలు సర్వీసులలోని యుద్యోగులకు సుమారు అన్నేటులో శిఫారసు చేయబడినప్రకారము జీతములను దారిబత్తెములను పింఛనులను గ్రాంటుచేయవలెను (అ. ప్రె.)

ఇండియా ప్రభుత్వ ఋణము

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 1:—ఒక ప్రభుత్వ ప్రకటన యిట్లు చెప్పుచున్నది:—ఇండియా ప్రభుత్వ ఋణమునకు యీ సంవత్సరము వేయబడిన చందాలు సుమారు ఈదిగువ రీతిగా నుండును:—(1) ఇన్ కంటాక్స్ (ఫ్రీ బాండ్లు 1922 సంవత్సరము ను 7,27,43,700. (2) నూటికి 5 చొప్పున యిన్ కంటాక్స్ (ఫ్రీ లాను 1945.55 ను 5,98,83,500/- (వీనిలో 1925, 1928 బాండులను మాన్యింప. ను 28,825,00/- ఇంగ్లాండులో చందాలు ను 6000/-) ఈ రెండింటికిని వెరసి చందాల మొత్తము ను 13,20,77,200.

బోటు ప్రమాదము

20 మంది చనిపోవుట

హిస్సారు, సెప్టెంబరు 2:—ఒక ఆపాయకరమైన బోటుప్రమాదము జరిగి 20 మంది చనిపోయిరి. నిన్న సాయం కాలము 7 గంటలకు యస్. యస్. బహదూరుమీద పని చేయుటకు పోయిన 70 మంది హులీలు 200 బియ్యపు బస్తాలను వేసికొనివచ్చుచున్న ఒక బోటులో నెక్కి ఒడ్డునకు వచ్చుచుండిరి. భుతానది సముద్రనిలో కలియుచోట నున్న గట్టును దాటునపుడు అలలు యెత్తుగా వచ్చుటచే బోటు తలక్రిందై బియ్యపు బస్తాలను మనుష్యులను అంగరసము కొట్టుకొనిపోయిరి. పల్లెవాండ బోటు వెంటనే పరుగెత్తి నప్పటికిని అప్పుటికి బాగుగా చీకటి పడియుండుటచే విశేషసహాయము చేయుటకు వీలులేకపోయినది. 20 మంది తప్ప తక్కిన వారందరను అప్పుడే రక్షించబడిరి. నేడు రెండు శవములు కనబడినవి. (అ. ప్రె.)

టారిఫ్ బోర్డు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—సెంటెంలు ముద్రాయంత్రముల సీతా, మాన్యుషియను క్లౌరైడు మొదలగు వస్తువులమీద పన్ను విధించు విషయమై విచారణ ఆగస్టు 21 మొదలుకొని సెప్టెంబరు 6 వ రేదీవరకు కలకత్తాలో జరుగనని అట్లే 29 వ రేదీని టారిఫ్ బోర్డు కార్యదర్శి ప్రకటించెను. ఆప్రకటన జరిగిన పిమ్మట దరఖాస్తులేవియును రాలేను. కలకత్తాలో సాక్ష్యము తీసికొనుటకై యేర్పాటు చేయబడిన అనధికారి యేర్పాటుగానింపబడిన కాలమునకు సాక్ష్యమిచ్చుటకు హాజరకాలేక పోయెను. కనుక ఒకవారము బోర్డువారు తమ ఉనికిని కలకత్తాలో తగ్గించుకొనవలసివచ్చినది. గిన్ వాలాగారును కేటగారును ఆగస్టు 30 వ రేదీనివారంనాడు బయలుదేరి బొంబాయికి పోయిరి. కాగితము దిగుమతివిషయమై తీసికొనిన సాక్ష్యము ప్రచురించుటకు ఏర్పాటు పూర్తికాగనే అధ్యక్షుడును కార్యదర్శియును బొంబాయికి ప్రయాణమై వెళ్లెదరు.

కలకత్తా హైకోర్టు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—హైకోర్టువారు అద్యక్షేలులను జేర్చుకొనుటకు ఒక తీర్మానముకానించిరి. దానిప్రకారము నవంబరు 10 వతారీఖు మొదలుకొని ఏనుసంవత్సరములవరకు గాని లేక హైకోర్టువారు ముందు నిశ్చయముజేయబోవు రేదీవరకుగాని ఇప్పటికి 10 సంవత్సరములకు తక్కువగానుండ హైకోర్టులో అనుభవమున్న వక్తల్లుగాని అటార్నీలుగాని హైకోర్టు వారికి పిటిషనుపెట్టినయెడల కోర్టువారు వారిని అద్యక్షేలుగా చేర్చుకొందురు. (అ. ప్రె.)

అస్పృశ్యతా నిరాకరణ మండనము.

(బ్రహ్మశ్రీ కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు)
(నిన్నటి తరువాయి)

కాబట్టి సౌధస్యము లకంటె వేలు రూఢరథకారులు మిమాంసాశాస్త్ర ముత్రభాష్యభయసమృత్తులే యగుదురు. ఉభయవర్గములవారు కన్నతల్లిబిడ్డలేగాని వారిలో నెవరుగూడ పంధ్యాపుత్రులుగాక. కనక వారి నామములను విభజించి వేర్వేరు అచోట పఠించుటలో అమరసింహుడు యుక్తమునే ఆచరించి నాడు. స్పృశ్యముగా రథకారశబ్దమును రెండుఅర్థములందు పఠించునట్టి సుధనానాథనిఘంటువులను రెంటిని ఈక్రింద ఉదాహరించుచున్నాను.

“రథకారస్థు మాహిమ్య త్పరణీశే చ తక్షణి” మేదిని.
“రథకారస్తక్షణిస్సాన్యాహిమ్యత్పరణీభవే” నానాథరత్నమాల ఇది నిఘంటువునది. శాస్త్రప్రసిద్ధి మాపబడినది. ఇంక ను జూపబడును. ఇట్లు శాస్త్రవ్యవహారములందు ప్రసిద్ధమైన రెండు జాతినామములను సంకీర్ణము జేయుచు మన పండితశ్రేష్ఠులు తనవాదమును సంకీర్ణమును చేయుచున్నారు.

ఇక సౌధస్యమును సంకీర్ణముగా, తత్త్వాద్యపరపర్యాయముగా అనుసమన్వయము చేయుచున్నది. సంకీర్ణము కాదని నాఅభిప్రాయమును ముందే ప్రకటించితిని. మిమాంసక శిఖా మణిఖండదేవుడు భాట్టదిపికలో రథకారాధికరణములో కంఠోక్తిగా మాహిమ్యకరణీపుత్రరథకారుడు అధికారి కాదనియు సౌధస్యనామపర్యాయమును వేరురథకారుడే అధికారియనియు చెప్పియున్నాడు. సోమనాథ సర్వతోమఖియాజిగారు మయూఖమాళికలో అవిషయమునే చక్కగా అనువదించుటయే గాక సౌధస్యను తమతో చక్కగా నిరూపించినాడు. పాతక ప్రత్యయార్థము విశేషములతో గూడిన మయూఖమాళికా పంక్తుల నిచ్చట నుదాహరించుచున్నాను. భాట్టదిపికాపంక్త్యర్థముగూడ వాటిలో నిమిదియున్నది. అవి సంకీర్ణవాదవిరుద్ధమును రూపుమాప సమర్థములై యున్నవి.

“మాహిమ్యేణ కరణ్యాంతు రథకారః ప్రజాయతే” ఇతి ప్రతిపాదితో యో రథకారః సతస్యాత్ర గ్రహణం. ఋభూణాం త్వేతి మంత్రవర్ణస్య తస్మిన్న సమవే తత్వాత్. సౌధస్య నామభివక్ష్యమానచక్షు ఇతి మంత్రస్య సౌధస్యన పరత్వాత్. అథ “వ్రాత్యత్తుజాయతే వైశ్యాత్సుధనాచార్య ఏవచ” కారుషశ్చ విజంభుశ్చమైతస్సాత్వత ఏవచ” ఇతి (మనుస్మృతి) ప్రతిపాదితస్య ఋభు సౌధస్యన సాత్వతాద్యపరనామధేయస్య రథకారజాతివిశేషస్య చాగోవా మంత్రవర్ణాదితస్యాయే నాత్ర గ్రహణం.”

దీనియర్థ సారాంశము. మాహిమ్యకరణీపుత్రరథకారులను ఈ ఆధానప్రకరణములో గ్రహణములేదు. మంత్ర మతనియందు సమన్వయింపదు. అది సౌధస్యనపరమై యున్నది. సుధన్వాచార్యకారుడు విజంభుమైత్ర సాత్వతాఖ్యులచే మను స్మృతియందు నిర్దేశింపబడిన వ్రాత్యవైశ్య పుత్రుని సంతతి వారే సౌధస్యనులు అని చెప్పబడు ఈ గొప్పకామము. వారికే ఆధానమునందు గ్రహణము. క్రుతిచే సామాన్యపక్షప్రాప్తి వచ్చు స్థలములలో మంత్రలింగముచే (చాగస్య వపాయామేద సోమబ్రూహి) భాగమునకులె, క్రుతిచే రథకారసామాన్య ప్రాప్తిరాగా మంత్రలింగముచే రథకారవిశేషుడగు సౌధస్యను డిచ్చట సిద్ధించుచున్నాడు.

వైన నుదాహరింపబడిన నూత్ర, భావ్య, దీపికా, మయూఖమాళికా, స్మృతి, నిఘంటు బలముచే రథకారులెట్లు అనియు వారిలో సౌధస్యనులను గుఱించి మనుస్మృతిలో చెప్పి యున్నదనియు గతవాదములలోనే ఉదాహరించుచుతిని. “సుధన్వా శ్రేష్ఠధానుష్కే త్రిషానా విశ్వకర్మణి.” అని మేదిని. కనుక విశ్వకర్మసంతతివారమని చెప్పుకొను ప్రస్తుతరథకారులు సంకీర్ణులు కారనియు సౌధస్యనలే యనియు తేలుచున్నది. దేవశిల్పి యగు విశ్వకర్మ వ్రాత్యవైశ్యపుత్రు డెట్లుంటిరేని, ఇతడు వేలు, దేవశిల్పివేలు. “విశ్వకర్మ సహస్రాంశోమనిభిర్దేవ శిల్పినోః” అని మేదిని. ఇందులో చెప్పినమునిభిత్ అనగా మునివిశేషుడే ఈసుధస్య యనెడు విశ్వకర్మ. మంత్రద్రవ్యముగుటచే ముని.

న్యాయమాలావాక్యభిగంటే భాట్టదిపికా మయూఖ మాళికలకు ప్రామాణ్య మున్నదని నేను వాదించునట్లునొక మరు. వేద, తదనుమాపన సమర్థస్మృతులు తప్ప తక్కిన గ్రంథములు విమర్శరంగస్థలములేగాని ప్రమాణములుగా నిలువ

జాలనని నాకు తెలుసును. మయూఖమాళికాకారుడు మాపిన స్మృతి మంత్రలింగ సమన్వయమే. ఇచ్చట ప్రమాణత్వేన గ్రహింపబడినది.

అయ్యా, సౌధస్యమును అధికృతుడు కానిండు. సంకీర్ణునికంటె వేలుకానిండు. తత్త్వాద్యపరపర్యాయుడే అతడని యెట్లు సిద్ధించును? అని యంటిరేని, పరిశేషన్యాయముచే సిద్ధించును. అంటియేకాదు. మంత్రలింగముగూడ గలదు. “సేమింతపైవనన్యధ్యం” తప్తవర్ణి. అని సాయనభాష్యము. సేమిం నయంతి ఋభవోయథా. అను మంత్రములో ఋభుశబ్ద వాచ్యులకు చెప్పిన సేమింయన లింగమే ఈ తప్తకు (వర్ణకి) ఉన్నది.

ఇంతకంటె స్పష్టముగా ఇంకొకఋక్కునందు
“శ్రేష్ఠాచనాచమసాద్యాకరేతి
కనీయాం శ్రీస్త్రావామేత్యాహ||
కనిష్ఠాచనాచమరస్కరేతి
త్యస్తాఋభవ స్తప్తనయద్యవోహ||”

సాయనభాష్యనుసారముగా దీనియర్థము. “మిలో (ఋభువులలో) పెద్దవాడు ఒకచమసము రెండుచేసెద మనెను. రెండవవాడు మూడుచేసెద మనెను. మూడవవాడు నాలుగుచేసెద మనెను. ఓ ఋక్కువులూ ఈ మిమాటలు మిత్రేంద్రీ త్వప్త పూజించెను.” ఈ త్వప్తపదము తక్షపర్యాయరథకారుని యందు కలనామమై వర్తించుచున్నదిగా! ఏకకులప్రత్యయ ముచే స్వర్ణకార లోహకార వర్ణకులు మువ్వురు అన్న దమ్యులగు ఋభువులయొక్క సంతతివారని యనుమానింపవగి యున్నది. అదికాలమున వారందఱు రథకారపదవాచ్యులే యైనను కొంతకాలమునకు పిమ్మట శిల్పాంతరాశ్రయణముచే వారిలో రెండుకుటుంబములవారిపేరులు మాటినవి. అయినను రథకారశబ్దము యోగరూఢిచే వర్ణకిని రూఢిచే సామాన్య ముగా మువ్వురిని చెప్పును. మామిత్రులుగూడ అమవ్యురిని సజాతీయులనుగా ఒప్పుకొనినట్లున్నదిగాని వారందఱు సంకీర్ణు లనియే అతనివాదము.

ఈ సౌధస్యములు ఉపలభ్యమస్మృతి పాతానుసార ముగా వ్రాత్యవైశ్యవంశ్యులని అంగీకరించి మాటలాడితినిగాని వస్తుతః వారు వ్రాత్యవ్రాహ్మణవంశ్యులే యగుదురు. సుధస్య వ్రాత్యవ్రాహ్మణపుత్రుడే. స్మృతిలో విప్రాత్ అను దానికి బదులుగా వైశ్యాత్ అను ప్రాచీనవ్రాత పారపాటుపడి యుండవచ్చును. భూర్జకంటకుని చెప్పుటలో వైశ్యాత్ అను దానికి బదులు విప్రాత్ అని పడినది. వ్రాత్యత్వము సంకీర్ణ త్వసమానము గనుక ఎచ్చుజాతికే కర్మత్యాగమునందు అధిక దోషము తటస్థించును. కనుక వైశ్యోపక్రమముగా వ్రాత్యు లను పఠింపవచ్చును.

విశ్వవ్రాహ్మణులు అను తజ్జాతిగతరూఢి ఇందుకు తోడ్పడుచున్నది. వీరి కూటస్థుడగు సుధస్య అంగీకరణమే వైదిక ప్రసిద్ధి గలదు. త్వప్తవిశ్వకర్మపరపర్యాయు డగు ఇతని యొక్క తండ్రిపేరు భువనుడు. ఈ విశ్వకర్మయే ప్రసిద్ధప్రక చ ర్తియైన దౌవ్యంతియగు భరతునకు ఆచార్యుడై సామ్రాజ్యా భిక్షకమును నడిపించెనని వితరేయవ్రాహ్మణములో చెప్పబడి యున్నది. సుధస్య అంగీకరణమే విషయమును “పునర్యేచక్రక పితరాయువానా” అను ఋక్కుయొక్క భాష్యములో సాయనాచార్యులవాటు అంగీకరించి యున్నారు. వస్తుతత్వ ప్రకటనమునకు గాను ఈ విషయమును వ్రాసితిని గాని మాప్ర కృతవాదోపయోగమునకు వ్రాయలేదు. ఈ విషయమును కని పెట్టిన వేదవేది శిబరస్వామి విశేషముగా పర్యుదాసము చేయుకాలమున “నవ్రాహ్మణః” అని చెప్పక జాబిడిచినాడు.

ప్రకృతము ననుసరించెదను. సుధస్యపర్యాయములలో పడిన ఆచార్యపదమును ప్రస్తుత విశ్వకర్మలు తమ నామాంత ములందు చేర్చుకొనుట కూడ వీరే సౌధస్యనులని యూహించు టకు తోడ్పడుచున్నది. ఆసరిపదము ఆచార్యపద తదనము. కంసాలిపదము కారుషపద తదనము. వ్రాత్యకూటస్థప్రాప్త దోషము ప్రాయశ్చిత్తమును గనుక అది సుధస్యచేతనే ప్రతా లితమైయుండుట సంభవము గనుక తన్మాత్రముగా గాకపోయి నను వీరు త్రైవర్ణిక ప్రతిష్ఠితశిల్పిపజీవిత్యము పరంపరగా వచ్చుచుండుటచే త్రైవర్ణికులలో నుండి చ్యుతులైరి. జాత్యా శూద్రులు గారు. కనుక వీరిని శిబరస్వామి అత్రైవర్ణికులు అశూద్రులు అనుచున్నాడు. నూత్రకారుడగు శైమినిమ హర్షి మాత్రము “శూద్రస్య ప్రతిష్ఠితత్వాత్” అను పదమును ఉభయవిధ రథకార సామాన్య పదముగా సుపయోగించినందున సౌధస్యనులనుగూడ అతడు శూద్రులను గానే తలంచుచున్నాడు. పతంజలికూడ ఆ అభిప్రాయమునే

కలిగి “తస్మాత్సూరం” అనునదాహరణము నిమిచ్చుచున్నాడు. ఉభయయుగ్మాడ పరంపరాగతకర్మశూద్రులను జాతిశూద్రుల లోనే పరిగణించినవారైరి. ఏడుతరములు వరుసగా నిషిద్ధ కర్మాచరణము చేసినవారు తత్కర్మానుగుణవర్ణత్యమును సొందు దురని చెప్పు గౌతమధర్మసూత్రము వీరి నిద్రతని బలపఱచుచు న్నది. శకయవం అను నుదాహరణము నొకటినిగూడ పతంజలి ముని అనిరవసితహ ద్రులకు ద్వంద్వమునం దిచ్చుచున్నాడు. వారిలో యవనులు తురకలు అని మామిత్రునియర్థము. అతని లక్ష్యములోనున్న ఈతురకలు పతంజలికాలమునకు లేనేలేరు. మహమ్మదు మొన్న మొన్నటివాడు. మధ్య ఆసియాలోనున్న తురుష్కులను అనుమాన్యదీయులనే పూర్వకాలమున యవను లుగా వాడినారనుటకూడ సరిగాదు యవనులు అనగా గ్రీకులు. వారు ఆర్యక్షత్రియులే. వైదికకర్మలోపముచే భరతఖండస్థ ఆర్యులదృష్టియందు శూద్రులైరి.

ఈ మనుస్మృతిశ్లోకములను గమనింపుడు.
“శనక్తేస్తు క్రియాలోపాదిమాః శ్చత్రియజాతయః,
వృషలత్వంగతాలోకే బ్రాహ్మణ్యా దర్శనేనచ,
పాండకా శ్శిష్యద్రవిణాః కాంభోజా యవనాశ్శకాః,
పారదాః పహవాశ్చినాః కిరాతాదరదాః ఖశాః.”
దీనిలో శకయవనులు శ్చత్రియత్వమునుండి శూద్రత్వ మును సొందినవారుగా చెప్పబడిరి.

ఇప్పుడు క్రియాలోపముచేగాని క్రియావైగుణ్యముచే గాని చ్యుతులైన త్రైవర్ణికులు ప్రాచీనసమయాచార్యవృత్తపా కాచార్యపురుషులచే శూద్రులుగానే పరిగణింపబడుచుండి రని తేలిినది. ఫలిత మేమనగా తక్షసంకీర్ణుడుగాదు. కర్మవైగుణ్య ముచే త్రైవర్ణికులలోనుండి చ్యుతుడై శిబరస్వామిమతమునందు కాకపోయినను బహ్యచార్యమతానుసారముగా శూద్రత్వమును సొందిన సౌధస్యనుడే. తక్షచే అయస్కారుడు వ్యాఖ్యాతుడు. శకయవనుల త్రైవర్ణికత్వమృతి శూద్రత్వములకు క్రియాలోపము నిమిత్తము. కనుక తక్షయస్కారు శకయవనుల సంగ్రహమునకై పాణినిసూత్రములోని శూద్రశబ్దమునకు త్రైవర్ణి కేకరార్థమునై భాష్యాన క్రమము చెప్ప నక్కఱలేదు. (సశేషము).

గుర్బరాఅలరులు

3 వ తేదీ విచారణవివరములు

22 మంది మహమ్మదీయులు స్వర్ణబసవప్ప గుడిలో బం దిపోటుచేసి దొమ్మిచేసి మైలపరచిరనియు ఒక శిలావిగ్రహ మును రెండు తివాసులను ఒక శాలువను రెండుగంటలను స్థిరప హరించిననియు వానిలో ఒకగంటయును కాలవయను దొరికె ననియును ఫిర్యాదులు తెలిపి వానినిదాఖలుచేసిరి. వైజాముపాతీ సు యినస్వేచ్ఛరు వాజూలమిచ్చెను.

“పోలీసుస్టేషను కె దుట నున్న క సా యి నా రి యింటి వీధి వ సారా కె దుట మొహరం 12 వ రోజున బాజాలువాయింది. అంతట మహమ్మదీయులు రెండు వైపులనుండిచ్చి గుంపుగాచేరి పారవ్రత్యపయింటి వసారాను పీకివేసిరి. తరువాత కాంచన బసవప్పగుడికేగి విగ్రహమును ప గులగొట్టిరి. ఒకస్వర్ణ కారుని యింటిమీదు నొకగంటయును శా లువయను దొరికెను. ఆగష్టు 21 తేదిని 15 గురిని 28 వ తేదిని తక్కిన 7 గురిని అరెస్టుచేసిరి” అని యినస్వేచ్ఛరు తెలిపెను.

పిమ్మట దేవాలయధర్మకర్త సాక్ష్యమిచ్చెను. “క్రావణి పూర్ణిమ (14 వ తేది) రాత్రి నేను బసవప్పగుడిలో నుంటిని. ఒకరువచ్చి పూజచేసివెళ్ళ గానే బాజాలవప్పుడు వినబడినను వెంటనే మహమ్మదీయులు గుంపుగా ప్రాకారపు వీధిగుమ్మము కడకువచ్చిరి. ఇచ్చట తలుపులు బిగింపబడి యుండుటచే వెనుక వెనుకప్రక్కకుపోయిరి. కొందరు గోడదాటివచ్చి పెరటి తలుపుయిగా గుంపు లోనవారబడినను. నేను దేవాలయమున దూరి తలుపు బిగించితినిగాని గుంపువారు తలుపులను పగుల గొట్టి లోనవారబడి నన్ను లాగుకొనిపోయి కొట్టిరి అని సాక్షిచెప్పి గాయములనుచూపెను. తలమీద 2 చదరపు అంగ శముల పట్టిఉన్నది. చేయిరిగినది. నన్ను వారుకొట్టగా నేను స్మృతితప్పి పడిపోతిని. మరి నాలుగుగంటలవరకు నాకు తెలివి రాలేదు. అపుడచ్చట నెవ్వరునులేరు. వసారాను విరుగగొట్టిరి. విగ్రహమును పగులగొట్టిరి. రెండు తివాసులు ఒకశాలువ రెండు గంటలు ఒక తెల్లదప్పటి మున్నగువాని నెత్తుకొనిపోయి రని చెప్పెను. (ఆ.ప్ర.)

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

ఈ క్రిందివిషయముల నాలోచించుటకుగాను గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహక సభయొకటి యీనెల 9 వ తేదీ మంగళవారమునాడు పగలు 1 గంటకు లెనాల్సిలో జాతీయవిద్యాలయభవనములో జరుగును. సభ్యులెల్లరును తప్పక దయచేయప్రార్థితులు.

విషయములు

1 దేశారాధకుల ఆగస్టు నెల నివేదికము. 2 నారి జూలై ఆగస్టు నెలల ఖర్చుల బిల్లు. 3 పాతలెక్కల బాపతు బాకీల వసూలు. 4 ఇతరవిషయములు.

వ॥ ము॥ ప్రసాదరావు, కార్యదర్శి.

రాజమహేంద్రవరం తాలుకాబోర్డు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆగస్టు 31:— రాజమహేంద్రవరం తాలుకాలో నిధివరకున్న సర్కిలులను మార్చవలెనని శ్రీయంత నంబూరి జగ్గ రాజు గారు పొందించిరి. అవిషయము ఒక ఉపసంఘమునకు రిఫరచేయడమైనది. ఆయంపసంఘమువారు 30-వ తేదీనక లిసికొని ఇదివర కున్న 4 సర్కిలులను 6 సర్కిలులుగా మార్చిరని తెలియుచున్నది.

“చిత్తూరునుండి పంపిననూలు”

ఈ తేదీవరకు కోటనూలు పంపినవారు సాంఘికులు 22 మందిని సాంఘి కేటరులు 18 మందిని వెరసి 38 గురున్న యిదిగాక చిత్తూరునుండి 40 కులములు నూలుపంపినవారి క్క రున్న ఈలాగు 38 గురు పంపియున్నారు.

మొత్తమునై 67000 గజముల నూలు పంపియున్నారు. చిత్తూరుపురమునుండి నుమారు ఒక్కడజ్జముది తమ కోటను పంపజరిగియుండియు పై పంపిననూలులో చిత్తూరునుండి పంపిన వారిక్కరే. తదితరులందరు తమకోటను మరునెలలో తప్పక పంపులాగు వాగ్దాన మొనర్చియున్నారు.

శ్రీయంతులు సి. రాజగోపాలాచార్యులు సి. వొరస్వామి అయ్యంగారువార్లు తమకోట పంపనందులకు చింతించుతూ వుత్తరములు వ్రాసియున్నారు. మరునెలలో వీరు తప్పక పంపుదురు. చిత్తూరువారు కూడా మరునెలలో నుమారు అర డజ్జకు తగ్గక నూలుపంపుదురు. కొన్ని తాలూకాలయందు జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ ఎన్నికలు ఇంకను జరుగలేదు.

తిరుపతి మునిసిపల్ ఛేక్స్ మిరి అరడజ్జ వక్కిళ్లు విరలు పోయినవారం కోట పంపినవారిలో చేరియున్నారు.

అందరున్నూ (సాంఘికులు తదితరులు సహా) తమ కోటలను పంపుదురని నమ్ముచున్నాను.

క. రాజగోపాలాచారి.

కార్యదర్శి, తిరుపతి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు నెల 4-వ తేదీ గురువారము

(1) ధాన్యములు

వనియాల కా 1-కి	ర 80.0-0	మొదలు 42.0-0 ముద
రియ్యము బస్తా		మొదలు వరి
మనుమ తెనాలి	ర 48 గలది	ర 14.0-0 14.8-0
నెల్లూరి	,, డిటా	,, 16.8-0 17.0-0
శిల్పి	,, డిటా 45 గలది	,, 16.8-0 17.0-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8.12-0 9.0-0
శుభ్రము	,,	,, 20.0-0 22.0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి	ర 205	ర 11.0-0 ర 12.0-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 12.4-0 12.8-0
నెను	,, డిటా	,, 12.12-0 13.0-0
మినుములు	,, డిటా	,, 18.0-0 15.4-0
ఉలము	ర 164	,, 9.4-0 11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

శుభ్రము నూనె కా 1-కి	ర 170.0-0 175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14.0-0 26.0-0
కొండాపురం శేరునెనగవత్తుకా 1-కి	,, 60.0-0 62.0-0
యెరక ప్రశేకు	,, 55.0-0 58.0-0
శేరునెనగనూనె గాను కా 1-కి	ర 148 మినుకూనూనె 186
అనుదము నూనె కా 1-కి	ర 190.0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాడవనుపు కా 1-కి	ర 205.0-0 210.0-0
కూరకనుపు	,, ర 140.0-0 160.0-0
మిరకాడము(గుంటూరికి)కా 1-కి	ర 105.0-0 140.0-0
గుంటూరుపాడకట్టు సీలిమందు మునుగు 1-కి	ర 45, 50
కాళనానీ పాడకట్టు	,, ర 60, 70
రెల్లము కా 1-కి	ర 85.0-0 60.0-0
శింతపండు కా 1-కి	ర 80.0-0 49.0-0

(5) ఇనుము

బట్టారఖంకా 1-కి	ర 82.0-0 82.8-0
చదరం	,, 82.0-0 86.0-0
రత్తండు	,, 82.0-0 86.0-0

(6) లోహములు

కెండి 100 కులం	ర 78.0-0 81.12-0
బంగారము, కులము 1-కి	ర 24.2-0 24.10-0
శవరము 1-కి	15.6-0
ఇత్తడి కా 1-కి	ర 265.0-0 270.0-0
రాసి డిటా	ర 800.0-0 805.0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	ర 40.4-0 40.8-0

(7) రంగులు తిలిజరైన

అత్తక్కవత్తు	30 డిగ్రీలు	ర 78.0-0
పొట్టి కృష్ణము	డిటా	,,
సింహం	డిటా	,,
గుర్రం	డిటా	,,

(8) దూది

కొండా నెత్తు బాదవ 1-కి	ర 320.0-0
------------------------	-----------

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 9.12-0
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 8.7-0
పుట్టూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 8.12-0
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 9.8-0
డిటా నెం 14 డిటా	ర 10.2-0
పోలూరు నెం 20	ర 12.8-0
జానా నెం 20	ర 12.4-0
,, ,, 40	5 తేదీలు అయినను ర 15.13-0
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$	ర 8.16-0
వద్యాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$	ర 12.4-0

కలరామాత్రలు

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు నెల రూ 0.8-0.

కలరా వైద్యులకే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము.

కలరా తగిన వైద్యుల చేతులను తినుట అవశ్యకము.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులు గారి

పుస్తక

సాక్షి

రాజములు

మొదటిభాగము 2-0-0

మూడవభాగము 1-8-0

రెండవభాగము 2-0-0

నాల్గవభాగము 1-12-0

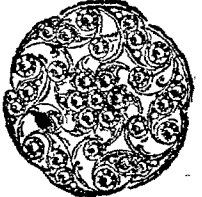
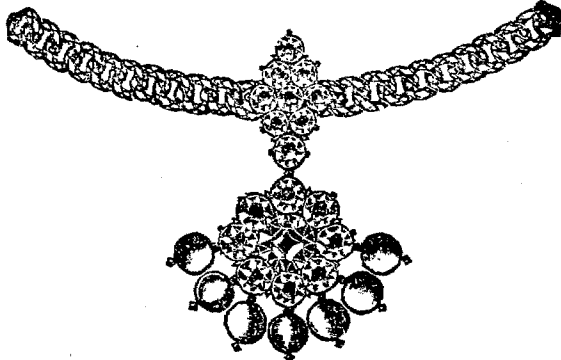
1 కళ్యాణరాఘవము -	0-8-0	6 కంఠాధరణము -	1-0-0	11 పూర్ణిమ -	1-0-0
2 పాదుకా పట్టాభిషేకము -	1-4-0	7 హాస్యవల్లరి -	0-12-0	12 సారంగధర -	0-8-0
3 వనవాస రాఘవము -	0-12-0	8 నర్మదా పురుషత్వీయము -	0-12-0	13 బుద్ధబోధనుభ -	1-0-0
4 విజయరాఘవము -	1-0-0	9 విప్రసారాయణ -	0-12-0	14 ప్రకీర్తనవ్యాసములు -	1-4-0
5 వృద్ధినివాహము -	0-8-0	10 రాధాకృష్ణ -	0-10-0	15 సరస్వతి -	1-0-0

వలయువారు—

కళ్యాటలాగు కోరువారికి పంపబడును

పానుగంటి రాజారావు, పిఠాపురం

గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

నమ్మకమును కొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. గ్రాంచి 51, వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్దను అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కానుమలలు అడ్డగ వైకొలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డగలు, జవెల్లెలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునవిన్న పెండి రైలు కూజాలు, టుట్లగ్గు, వేలాగిన్నెలు, కాపిన్నెలు మొదలగు పాత్రసామానులన్ను అనేకరకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడున్నెద్దముగా యందును. కాను బంగార ముననున్ను చాచివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగునాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తిబుద్ధు:— కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

తనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు,

అన్నతాంజనము

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠములు

రసీదుబుక్కులు

వలసరంగుల వాల్ పేపర్లు

కవర్లు

శుభలేఖలు

చక్కగా

క్యాపబుక్కులు

ఆఫ్టోనుబ్లాకులు

ముద్రింపబడును.

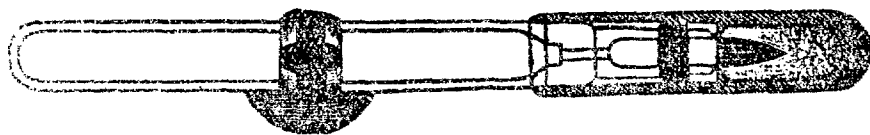
1493

గ్రంథములలోని కువయుక్తములగు బామ్మలు అనగా ఎన్ క్రేవింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

సెల్ ఫోన్

"ఆ గేట్"

ఫోటోగ్రాఫీ

పోల్ లెన్స్ పెన్ ప్రకటనమునందు, సూత్రసభాగ్ని అని చెప్పవలసి ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అక్టోబరు, మొదల ౩౦ ఏండ్లములలో వివిధగా న్యాపించియున్నది. ఇప్పుడేప్పుడు మన హిందూజాతమునందు కూడ మిక్కిలితరంగా జనాదరణ పొందుచున్నది. సాధారణమున "ఆ గేట్" కలము 2957 మామాటగా ఉపయోగించబడు ఉత్పాదక బయట "ఆ గేట్" గానామా నుపయోగించుట యధ్యునిమన సూత్ర విభావము, ఒకరూపి సెరాలో ముంపించుట అందు నిమిషములకరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957) ముద్రాను.

ఉన్నాదనహస్తము

వెట్టికివేయివిధములు.

లోకానుభవమును దెలుపు వేయివిధములు విద్యాభ్యాస, పుస్తకవర్తములు, గ్రంథాలయమువారు, పతనాలయములవారు, వారు వీరసేల యెల్లవారును చెప్పించు కొనదగిన గ్రంథము. వెల పోస్టుకర్పనలతో గూడ రు. 0-12-0 క్రొత్తపల్లి సూర్యరావు, 39 హరిసుగోడ్డు, పుదుచ్చేరి, చెన్నపురము.

మూలశంకకులైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన అసనము దగ్గర చర్మము లావువారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది వైశ్యకోశపు మండత వలన (Torpil liver,) గలుగును. అతికాక, బడలిక, విశేష కాలము ఒకచోట కూర్చుండుట, మలారోగము వలన బహిర్గతమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తముపడును దీనివలన బాదపడువారు కారము, ఆన మొదలగు పదార్థములను తగ్గించి తినుటయు విరేచన సాధకములగు మాంసాదుల తినుటయు యుక్తము. ఈ తైలమును మొలలవైరాచిన బాధ వెంటనేపోయి రక్తముపడుట మానును. జాలాలీ మాత్రలవలన క్షయిరేచన మగును. ఈ రెండు మందులను విడువక కొంతకాలము వాడిన మూలశంక రోగము తగ్గలదు. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బలానున్నా, ఖద్దరు నూలులో నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టుపున్నా, ప్రతి, వగైరాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుధరమైనవిధరతు. భాగ్యవంతులకు, వీరసాధులకు, పిలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె పిలైనంత చౌకగా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము. వర్తకులకు (హోలుకేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు చాలా వ్యాపారపిల్ల కల్పణేనాము గనుక ధరలు తెలియగోరనవారు యాక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, రు 6.0-0 మానేజరు: ఆంధ్రప్రదేశ్ మిల్లు, (1458) బెజవాడ, దక్షిణభారతము.

పురమాషీ పనులు పోకరపనులు చేయునట్టి వారెవరో బాగుగా విచారించి

1842 మొదట తెలిసికొనుడు.

బహుమానము నిచ్చుగిన్నెలు, పందెపు లోటాలు ఎట్టి మాదిరిలో వ్రేసిన ఆర్థరిచ్చిన సకాలములో తృప్తికరముగా తయారు చేసి యిచ్చెదము సీమవెండికి నవరం బంగారుకు పూచీనిచ్చెదము. రు. 10 ఎత్తు మొదలకొన రు. 25 ఎత్తువరకు ఒకరూపాయ ఎత్తును 1-12-0, చొప్పనను అంతకుపైన ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పన నికయించుటను (2) ఉర్బిడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి, కంపెనీ నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపంతులు వారి లోకానుభవకర్తామౌనము:—ఈ దివ్యవధము మిక్కిలి విలువైనకర్తామౌనము, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధమువీడవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధృ 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పా. కొను. పోస్టుభాగ్యవేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినది అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృద్ధరాజులయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకమొదలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణముగోరి. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిరక్తవృద్ధిని, ఆర్ధుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును.

మహాభృంగములకైలము:—కండ్లమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిశో, నేత్రరోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

వ్యయపరిహారీ:—ఎట్టిరక్తము తీట, పాద, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0 కారికేరాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీర్లు కారుట, మనక గాయండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవి మాచుగును 0-8-0

మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను ఒకసారి మాఔషధములు కొనినవారికే తెలియును. సాక్ష్యపు వెంకటాచలపంతులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1 శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు. (594)

